

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ENGELLİ BİREYLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMLARININ
GÜÇLENDİRİLMESİ, KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN
TESPİT EDİLMESİ VE BU SORUNLARA KALICI ÇÖZÜMLER
ÜRETİLMESİ AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10/434, 2104, 2716, 2717, 2718, 2719)
KAHRAMANMARAŞ ÇALIŞMA ZİYARETİ TUTANAKLARI

-----0-----

14 Kasım 2025 Cuma

-----0-----

KONU:

- Engelli Bireylerin Toplumsal Hayata Katılımlarının Güçlendirilmesi, Karşılaştıkları Sorunların Tespit Edilmesi ve Bu Sorunlara Kalıcı Çözümler Üretilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Necip Fazıl Kısakürek Kültür Merkezinde Yaptığı Bölgesel İstişare Toplantısı

14 Kasım 2025 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.15

BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)

KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

(Kahramanmaraş, Adıyaman, Malatya, Elâzığ, Diyarbakır, Adana, Osmaniye, Hatay, Kilis, Gaziantep Şanlıurfa Bölgesel İstişare Toplantısı)

(Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Necip Fazıl Kısakürek Kültür Merkezi)

MODERATÖR ASİLHAN YILMAZ - Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kurulan Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu tarafından 11 ilin katılımıyla düzenlenen bölgesel istişare toplantısına hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. (Alkışlar)

Kıymetli misafirler, bugün, bu özel toplantıya işaret dili tercümanlarımız Sayın Canan Deveci ve Keziban Şipar eşlik edeceklerdir.

Bugün, burada, bölgenin tamamını kapsayan geniş bir bakış açısıyla engelli bireylerimizin yaşamını doğrudan etkileyen sorunları tüm yönleriyle ele almak, uygulanabilir ve kalıcı çözümler geliştirmek ile geleceğe dönük ortak bir politika zemini oluşturmak amacıyla bir araya geliyoruz. Amacımız erişilebilirliği artıran, fırsat eşitliğini güçlendiren ve yaşam kalitesini yükselten kapsayıcı bir yaşamı hep birlikte inşa etmek.

Programımıza başlamadan önce başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm aziz şehitlerimiz ve ebediyete intikal eden gazilerimizin manevi huzurunda sizleri bir dakikalık saygı duruşuna, ardından İstiklal Marşı'mızı okumaya davet ediyorum.

(Saygı duruşunda bulunuldu)

(İstiklal Marşı)

MODERATÖR ASİLHAN YILMAZ - Sayın Bakanım, müsaadelerinizle efendim, Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Fırat Görgel'i sahneye davet ediyoruz Komisyon için. (Alkışlar)

İzmir Milletvekilimiz, aynı zamanda Komisyon Başkanımız Sayın Mehmet Muharrem Kasapoğlu ve aynı zamanda Komisyon üyelerimizi de sahneye davet ediyoruz.

Buyursunlar Sayın Bakanım. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok değerli Komisyon üyelerimiz, kıymetli milletvekillerimiz, çok kıymetli Büyükşehir Belediye Başkanım, valiliklerimizin, belediyelerimizin, kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri, sivil toplumumuzun kıymetli yöneticileri, değerli basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında öncelikle önceki gün şehadete yürüyen Mehmetçiklerimizi saygıyla ve minnetle yâd ediyorum. Değerli ailelerine, kahraman ordumuza ve aziz milletimize sabır diliyorum, başsağlığı diliyorum.

Değerli arkadaşlar, bugün Kahramanmaraş'tayız ve hep birlikte özel bir çalışma için bir aradayız. Engelli vatandaşlarımızın sorunlarına yönelik Gazi Meclisimizce kurulan Engelli Bireylerin Sorunlarını Araştırma Komisyonu bölgesel toplantıları çerçevesinde bir aradayız. 11 ili bu çerçevede birlikte değerlendirmek, birlikte konuşmak, birlikte yeni yöntemler, yeni çalışmalar yapmak üzere bir aradayız; yerinde görmek, yerinde dinlemek, yerinde not almak için bir araya geldik.

Tabii, Kahramanmaraş bu noktada, yaşadığımız depremler noktasında en başta etkilenen şehirlerden biri ve bugün depremlerden etkilenen tüm şehirlerimizi Kahramanmaraş'ın ev sahipliğinde bir araya getirdik. Ben bu vesileyle Büyükşehir Belediyemize, değerli Başkanımıza teşekkür ediyorum. Kahramanmaraşlı hemşehrilerimize sıcaklıkları için, ev sahiplikleri için, her zamanki gibi ilgileri için şükranlarımı arz ediyorum.

Tabii, büyük bir felaket yaşadık. Bu felaketin acısını, bu felaketin yükünü omuzlayan iller var bugün burada. Bu anlamda, engelli vatandaşlarımızın bu illerde yaşadıkları sorunları tüm yönleriyle tespit etmek için bir aradayız ve bu önemli bir adım olarak düşündüğümüz bir çalışma.

Tabii, 6 Şubat 2023 hepimiz için bir kırılma noktası. Binlerce canımızı kaybettiğimiz, yüz binlerce insanımızın yerinden olduğu, şehirlerimizin ağır bir yara aldığı bir dönüm noktası. Tabii, sadece fiziksel sonuçları itibarıyla değil, uzun yıllar sürecektir sosyal, psikolojik ve ekonomik etkilerden de bahsediyoruz aynı zamanda. Ve tabii, bu etkilerin en ağırını belki en güçlü şekilde engelli bireylerimiz ve aileleri yaşıyor. Bildiğiniz gibi deprem sonrası ampute olan vatandaşlarımız, çeşitli düzeyde engellilikle karşılaşan vatandaşlarımız oldu. Bazıları doğuştan engelli bireylerdi belki ama yaşadıkları süreç bir anda belki yüklerini, sıkıntılarını birkaç katına çıkardı. Bir anda sevdiklerini kaybettiler, evlerini kaybettiler, işini, okulunu kaybettiler ve aynı zamanda engellilikle yüzleştiler; çok kolay bir süreç değil. Tabii, bugün hep birlikte, bu süreçlerin devamında bu yükü hafifletmenin yollarını da konuşacağız.

Tabii, bu toplantı sadece deprem bölgesinde engelli bireylerin sorunları toplantısı da değil, bölgenin yaşadığı acı tecrübeden yola çıkarak "Afetlere dayanıklı bir engelli politikası nasıl olmalı?" onu da birlikte konuşmak istiyoruz. "Afet yönetiminde engelli bireyin yeri ne olmalı, tahliye planları nasıl hazırlanmalı, toplanma alanları, geçici barınma birimleri, kalıcı konutlar erişilebilirlik çerçevesinde nasıl tasarlanmalı?" İşte, bu soruların cevaplarını aynı zamanda sizlerden de dinlemek, birlikte yeni bir mantaliteyi inşa etmek istiyoruz.

Komisyon olarak, en başından beri gayretle, inançla, el ele vererek çalışıyoruz. Biz, komisyon raporunu masa başında hazırlayan bir komisyon değiliz. O yüzden, hep birlikte sahadayız, topluca sahadayız, ayrı ayrı sahadayız zaman zaman ama hep

birlikte amacımız vatandaşımızla, bireylerle birlikte bu süreci yönetmek. Her daim yerel bizim için çok kıymetli, yerelin tecrübesi, gücü, tespitleri çok ama çok değerli ve biliyorsunuz, Trabzon'da çalışmaya başladık, bölgesel istişare çalışmasıydı, yine, orada da 11 il dinlendi ve bugün de Kahramanmaraş'ta bir aradayız. Tabii, bölge toplantılarımızda o bölgenin kamu yöneticileri, yerel yöneticileri, belediyeleri, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları, uzmanları ve en önemlisi engelli bireyleri ve onların kıymetli aileleri bir arada oldu, bugün de bir arada olacak.

Bizler, hep birlikte yereldeki vatandaşımızın, bireylerimizin gerçek hayatı en güçlü şekilde yansıttığına inanıyoruz. O yüzden, deprem bölgesinde engelli olmak, tekerlekli sandalyeyle yeni konuta ulaşmak, bu anlamda erişilebilirlik ne kadar mümkün? Toplu taşıma, sağlık, eğitim, istihdam, spor imkânları ve bunlara erişilebilirlik, bunları sizden dinleyeceğiz.

Tabii, 3 ana konu bizim odak konumuz değerli katılımcılar. Birincisi, barınma ve fiziksel erişilebilirlik. Deprem bölgesinde inşa edilen hem geçici hem kalıcı konutların, ortak alanların, sosyal tesislerin engelli bireyler için erişilebilirliği, bunu konuşacağız; rampaları konuşacağız, asansörleri konuşacağız, kapı genişliklerini, zemin malzemelerini, acil çıkışları, toplama alanlarını konuşacağız. Tabii, bunlar belki her biri teknik detay ama vatandaşımız için hayatla buluşmayı, hayata erişimi hem mümkün kılan hem kolay kılan unsurlar. Tabii, erişilebilirliğin yeni planlamalarda, şehir planlarında, konut planlarında en azami derecede sağlanması, ideal olan hedefimiz bu.

Diğer konumuz, rehabilitasyon, sağlık ve psikososyal destekler. Deprem sonrası ampute olan, farklı düzeylerde engellilikle tanışan vatandaşlarımız için tıbbi rehabilitasyon kadar psikososyal destek de çok kritik. Protez süreçleri, fizyoterapi imkânları, psikolojik destek hizmetleri, ailelerin ihtiyaç duyduğu danışmanlıklar, bunların çok güçlü şekilde işlemesi ve buralarda karşılaşılan aksaklıklar neler, bunları konuşacağız. Bir gencimizin okuluna tekrar dönebilmesi, bir babanın tekrar işine kavuşabilmesi, annenin günlük hayatını bağımsız bir şekilde devam ettirebilmesi, bu hizmetlerle çok ama çok doğru orantılı. Bizler, bu tabloyu hep birlikte görmek ve bu anlamda Komisyon olarak tespitlerimizi, raporumuzu, çalışmalarımızı, önerilerimizi, Parlamentodaki yoğunluğumuzu bu noktada geliştirmek istiyoruz.

Diğer bir konumuz, istihdam ve üretime katılım. Tabii ki deprem aynı zamanda ekonomik bir sarsıntı demek ve bu, engelli bireylerimizi yine doğrudan etkileyen bir unsur ve engelli istihdamı, engellilerin istihdama erişimi bölgemizde deprem süreci ve sonrasında nasıl işliyor? Evden çalışma, esnek çalışma, destekli istihdam modelleri ne anlamda efektif? İŞKUR, belediyeler, meslek odaları, işveren örgütleri bu konuda rollerini ne kadar yerine getiriyorlar? Biz istiyoruz ki engellilik, deprem sonrası bir süreç, iş hayatında bir kopuşun sebebi olmasın, tam tersine, yeni bir başlangıç, yeni bir üretim sürecini bu çerçevede yeni bir mantıkla inşa edelim.

Evet, Kahramanmaraş'ta yapacağımız bu toplantı Komisyonumuzun genel vizyonundan bağımsız değil. Biz engellilik meselesine sosyal yardım başlığıyla bakan bir anlayışa sahip değiliz. Erişilebilirlik, eğitim, istihdam, sağlık, sosyal destek, afet yönetimi, tüm bu alanların birbiriyle bağlantılı, bütüncül bir çerçevede değerlendirilmesinden yanayız ve deprem bölgesinde gördüğümüz tabloyu da bu bütün içerisinde değerlendireceğiz. Burada konuştuklarımız sadece bu salonun içerisinde kalmayacak, hazırlayacağımız rapora dercedeceğiz. Ardından politika önerisi olarak tüm kurumlarımızla bunları birer birer konuşacağız, takip edeceğiz, ısrarcı olacağız. O yüzden buradaki her bir fikir, her bir öneri, her bir teklif, her bir eleştiri bizler için çok kıymetli. Söz almak isteyen herkese burada söz vereceğiz, mikrofon sizde olacak ve bu konuşmalar tutanaklara geçecek ve burada konuşacağımız her bir başlık hep birlikte bir sorumluluğu işaret edecek. Deprem bölgelerinde hayatı yeniden inşa ederken, yeniden kurarken engelli bireylerimizi planlamanın tam merkezinde görmek durumundayız. Komisyon olarak da yine bu anlayışla, fırsat eşitliği ve vatandaşlık hakkı meselesi gören anlayışla, partilerüstü bir yaklaşımla hep birlikte bu sürece, bu konuya yaklaşıyoruz. Deprem bölgesinde yaşayan engelli vatandaşlarımızın sesi bizler için ayrıca kıymetli, onlar hem afetin yükünü hem de engelliliğin bu anlamda getirdiği zorlukları taşıyorlar. Biz de bu sesi duymak ve duyurmak için buraya geldik.

Bu raporun asıl ham maddesi bu salonda kurulan cümleler, verilen mücadeleler ve paylaşılan tecrübeler olacak. Ben bu vesileyle depremde kaybettiğimiz vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum; ailelerine, milletimize sabır diliyorum. Ve tabii, deprem sonrası engellilikle karşılaşan tüm vatandaşlarımıza Rabb'imden sağlık diliyorum, kuvvet diliyorum, dayanma gücü diliyorum. Ve toplantımıza katılımınız için siz değerli katılımcılarımıza, Değerli Komisyon üyelerimize gönülden teşekkür ediyorum, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, ev sahibi olarak az önce büyükşehir belediyemizdeydik, belediyemizin bu anlamdaki çalışmalarını dinleme şansı bulduk ve Başkanımıza bu anlamda, yine, hem buradaki kamu yöneticileriyle birlikte bu çalışmada bizle birlikte yer alacak, kendisine teşekkür ediyoruz. Ben önce Başkanımıza söz vereceğim, sonrasında il il öncelikle sivil toplum olmak üzere sizleri dinleyeceğiz, konuşacağız. Öğleden önce ve aradan sonra iki oturumumuz olacak.

Bu arada, önceki Tarım Bakanımız, Kahramanmaraş Milletvekili Vahit Bey bizle birlikte olacaktı, ağır bir gribe yakalanmış, gelemedi ama ben onun bu anlamda selamlarını sizlere de iletmem istiyorum. Teşekkür ediyorum kendisine de.

Buyurun Başkanım.

KAHRAMANMARAŞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI FIRAT GÖRGEL - Saygıdeğer Bakanım, sayın milletvekillerim, Saygıdeğer Vali Yardımcım, çok değerli rektör hocalarımız, sanayi ve ticaret odalarımızın çok değerli başkanı, çevre illerimizden gelen çok değerli misafirlerimiz, kıymetli hemşhçilerim, basın mensuplarımız; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz.

Ben de sözlerime başlarken öncelikle 11 Kasım'da Gürcistan'da yaşanan uçak kazasında şehit olan kahraman askerlerimize ve dün, yine, Hırvatistan'da yaşanan kazada şehit olan pilotumuza Allah'tan rahmet diliyorum, ailelerine ve milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum.

Tabii, aslında, yerel yöneticiler olarak bizlere de bir yol haritası olacak bu toplantı için öncelikle çok saygıdeğer Bakanımıza ve kıymetli Komisyon üyelerimize teşekkür ediyoruz.

Kahramanmaraş'ta bu toplantının yapılması çok anlamlı. Gerçekten, 6 Şubat depreminin merkezi olan, yeniden ayağa kalkma mücadelesi veren ve bu konuda önemli mesafeler kateden bir şehirde bu toplantının yapılmış olması bizler için de ayrı bir anlam ifade ediyor. Ben kendisi şahsında tüm Komisyona teşekkürlerimi arz ediyorum.

Tabii, bugün, inşallah burada engelleri aşmamızın, insanı merkez alan bir anlayışın nasıl hayat bulacağını istişare etmek üzere bir araya gelmiş bulunuyoruz. Sayın Bakanım, saygıdeğer vekillerim; bizler Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi olarak tüm çalışmalarımızda, inşallah bugünkü toplantıda yeni yol haritaları ortaya çıkacak ve onları da eklemek suretiyle buradaki hazırandan alacağımız önerilerle engelsiz bir şehir, engelsiz bir hayat vizyonuyla her vatandaşımızın eşit bir yaşam sürdüğü şehir inşa etmeye çalışıyoruz. Tabii, bizim için engellilik bir eksiklik değil, toplumun tüm renkleriyle daha güçlü bir bütün hâline gelmesinin vesilesidir aslında. Bu anlayışla şehrimizde özel gereksinimli bireylerimizin, yaşlılarımızın ve dezavantajlı vatandaşlarımızın yaşam kalitesini yükseltmek için elimizden gelen gayreti sürdürüyoruz. Bu kapsamda, geçtiğimiz aylarda hizmete sunduğumuz Engelsiz Yaşam Merkezimizde özel gereksinimli vatandaşlarımızın üretim, sanat ve paylaşım imkânı bulduğu atölyelerimizi kurduk. Her biri kendi potansiyelini keşfetsin, hayatın içerisinde yer alsın istiyoruz çünkü biz yardımdan çok fırsat sunmayı, bağımlılıktan çok katılımı önemseyen bir sosyal belediyecilik anlayışına inanıyoruz. Kültürel ve sanatsal projelerimizle özel gereksinimli vatandaşlarımızı toplumla daha güçlü bağlar kurmaya teşvik ediyor; müzikten resme, gastronomiden bilişime kadar farklı alanlarda üretime katılımlarını sağlıyoruz. Yine, engelli bireylerimizin sporda, istihdamda ve sosyal yaşamda yer almalarını hedefleyen projelerle yalnızca şehir içi değil, insan hayatı boyunca sürecek bir destek mekanizmasını kurmayı amaçlıyoruz. Ulaşımда erişilebilirlikten medikal destek hizmetlerine, eğitimden istihdama, yaşlı bakımından psikososyal desteklere kadar çok yönlü bir sistem oluşturduk. Her bir hizmetin temelinde bireyin onuruna saygı, ihtiyaçlarına duyarlılık ve şehrin bütününe kapsayıcı bir eşitlik anlayışı yer alıyor. Aynı zamanda yaşlılarımız için oluşturduğumuz aktif yaşam merkezleri, güvenli ev projeleri ve huzur lokalleriyle yaşamlarının ilerleyen dönemlerinde de bireylerimizin yalnız kalmadığı, sosyal bağlarını koruduğu, sağlıklı, üretken yaşam sürdüğü bir şehir modeli geliştiriyoruz. Engelsiz ulaşım sistemimiz akıllı uygulamalarla desteklenen toplu taşıma çözümlerimiz ve erişilebilir kentsel düzenlemelerimizle engellileri yalnızca bireylerin değil, şehrin omuzlarından kaldırmaya hep beraber gayret ediyoruz çünkü biz biliyoruz ki bir şehir için en çok kimseyi geride bırakmadığımızda güzeldir. Bugün Kahramanmaraş'ta attığımız her adım da bu anlamda bir inancın tezahürüdür. Engelsiz yaşam merkezlerimizden, rehabilitasyon projelerimize, gönüllü gençlik faaliyetlerinden özel ihtiyaç sahibi vatandaşlarımız için geliştirilen yenilikçi çözümlere kadar her çalışma aynı zamanda şehrimizi kapsayıcılığın merkezi hâline getirme noktasındaki çabamızın bir sonucu. Bizim vizyonumuz, Kahramanmaraş'ımızı engelsiz yaşam anlayışıyla tüm Türkiye'ye örnek olacak bir şehir hâline getirebilmektir. Bu anlayışla, kurumlarımızla, gönüllülerimizle, sivil toplum kuruluşlarımızla ve devletimizin tüm kademeleriyle el ele vererek her vatandaşımız için erişilebilir, adil ve huzurlu bir şehir kurmak adına kararlılıkla çalışıyoruz.

Ben, yeniden, bu toplantı için Sayın Bakanım başta olmak üzere, tüm Komisyon üyelerimize çok çok teşekkür ediyorum. Hepinizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum Başkanım.

Evet, ev sahibi şehrimizle başlayalım istiyoruz. Öncelikli olarak listede Bedensel Engelliler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı Ali Çınar...

KAHRAMANMARAŞ BEDENSEL ENGELLİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ALİ ÇINAR - Buradayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, söyleyeceğiniz bir şeyler var mı Ali Bey?

Buyurun.

BEDENSEL ENGELLİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI ALİ ÇINAR - Öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum.

Ali Çınar, Kahramanmaraş Bedensel Engelliler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı.

Şimdi, Başkanım, bizim engelli olarak tek bir sorunuz yok. Şükürler olsun, bizim yerel yönetimimiz ve devletimiz bizim başımızda, hiçbir sıkıntımız yok. Bizim 3 sıkıntımız var engelli olarak, bunu herkese söylüyorum, size de bizzat söylemiş olalım.

Şimdi, bizim birinci sıkıntımız, bizim raporlarımızda bir değişiklik oldu yani mevzuat değiştirildi. Eskiden "evet", "hayır" diye ibare vardı, şimdi "bağımsız", "kısmi bağımlı" ve "tam bağımlı" diye geçiyor. Mesela, benim engelli oranım 93 ama "kısmi bağımlı" diyor, bütün engellilik şeylerinden bu sefer mahrum kalıyor yani ben bunun düzeltilmesini bir zahmet istiyorum. Ben bunu -yaklaşık belki de 10-15 oldu- herkese söylüyorum ve size de söylüyorum ki siz Meclistesiniz, bizim gözümüz, kulağımızsınız, oradasınız yani bizim ulaşamadığımız yere sizi daha iyi ulaştığınız için söylüyorum.

İkinci şey, Kahramanmaraş'ta engebeli bir coğrafyada yaşıyoruz. Başkanım, biz, akli başında olan ve bedensel engelli olan herkese akülü sandalye raporunun verilmesini istiyoruz. Yani biz bunu biliyoruz, engelli kullanma raporu bir engellinin ehliyetidir, trafiğe çıkacak çünkü ama akli başında olmayanlar, onlar alamasın. Akli başında olup da engelli olan herkese akülü tekerlekli sandalye raporunun verilmesini istiyoruz. Niye verilmiyor? "Senin ellerin tutuyor, manuel kullanabilirsin." deniliyor. E, ben Maraş'ta nasıl kullanayım manuel? Mesela, ben buradan 50 metre bir yere gidemem, gitsem geri gelemem; bu sıkıntımız var.

Üçüncü olarak da Başkanım, SUT'ların yenilenmesini istiyoruz, medikal malzeme SUT'larımız var bizim yani ayda 5-6 bin lira maaş alan engelli medikal malzemesi kullanımından dolayı medikalcilere yaklaşık 2 bin lira, 5 bin lira, 3 bin lira gibi fark ödemek zorunda kalıyor ve bunda çok zorlanıyor.

Benim sizden 3 ricam var, başka hiçbir ricam yok çünkü bizim Başkanımız yanınızda, Allah razı olsun, bizim de her an yanımızda, devletimiz başımızda ve yerel yönetimimiz yanımızda. Yani biz engelliliği engel olarak tanımıyoruz, biz engelli pek şey yapmıyoruz ama biz diyoruz ki engelliye bize engel olunmasın, başka bir şey istemiyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Kahramanmaraş Görme Engelliler Derneği Başkanı, Mustafa Çakmak...

KAHRAMANMARAŞ GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA ÇAKMAK - Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyelerimiz, Sayın Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanımız, 11 ilden gelen Sayın Vali Yardımcılarımız ve değerli kurum müdürlerimiz; öncelikle Kahramanmaraş'ımıza hoş geldiniz diyorum, sefalar verdim.

Efendim, şimdi, biliyorsunuz, 2023'te 6 Şubat depremini yaşadık, diğer 11 ilde olmak üzere bunları yaşayanlardan birisi de bizleriz. Ben Türkiye Büyük Millet Meclisimizden 11 il için erişilebilirlik standartlarını geliştirmek üzere özel bir ödenek talep ediyorum. Sadece erişilebilirlik standartlarında harcanmak üzere 11 ilimize özel bir ödenek çıkarılırsa Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu erişilebilirliğin daha iyi hızlanmasına, memleketimizdeki engelli vatandaşlarımızın topluma daha hızlı katılmasına sebebiyet veririz efendim.

Biliyorsunuz, 2002 yılında kamuda çalışan engelli sayısı 5.071 kişiydi. Bugün ise elhamdulillah, kamuda çalışan engelli sayımız 70 bin kişi. Yeter mi Sayın Bakanım? Yetmez. Okullarını bitiren öğretmen adaylarımız, üniversitelerini bitiren engelli memur adaylarımız, bunların hepsi sizden teker teker atama beklemektedir. 2002 yılında bir rapor yönetmeliğimiz vardı. Bu rapor yönetmeliğinde, gözleri hiç görmeyen veya kısmi gören bir kişiye yüzde 100 rapor veriliyordu ancak değişen şartlar, son yıllarda çıkan yönetmelikler bu kapsamda engelli vatandaşlarımızı çok zor durumda bırakıyor. Rapor yönetmeliklerinin uygun bir şekilde hazırlanmasını federasyonlarımızdan, konfederasyonlarımızdan, sivil toplum kuruluşlarımızdan bugün burada uyguladığınız gibi görüş almanızı arz etmekteyiz efendim.

Eğer kabul buyurursa Komisyonumuz, bununla ilgili detaylı bir şekilde, madde madde Türkiye Görme Engelliler Derneği Kahramanmaraş adına Türkiye Görme Engelliler Derneği Genel Merkezimiz tarafından hazırlanan bir dosyamız var, Komisyonunuza sunmak isteriz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yanınızda mı dosya?

KAHRAMANMARAŞ GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA ÇAKMAK - Yanımda efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ederiz, alalım onu. Sağ olun.

KAHRAMANMARAŞ GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA ÇAKMAK - Anlaşıldı efendim.

Erişilebilirlik standartlarında biz 2022 yılında Kahramanmaraş'ta toplu taşımadan şehrimizin erişilebilirliğine, her şeyimize çok güzel kavuşmuştuk ama maalesef, Sayın Cumhurbaşkanımızın da ifade buyurduğu üzere, asrın felaketi ne kadar erişilebilirlik varsa Cenab-ı Allah'ın takdiriyle yok oldu, 11 deprem ili bölgemizde. Bu hususta Kahramanmaraş Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Fırat Görgel Başkanımızla da -şu anda yanınızda- erişilebilirlik standartlarına çok iyi bir şekilde dikkat ederek şehrimizi yeniden ayağa kaldırmak istiyoruz. Özellikle Türkiye Büyük Millet Meclisimizden bu erişilebilirlik ödeneğini ben özel istiyorum.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz Mustafa Bey.

KAHRAMANMARAŞ GÖRME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MUSTAFA ÇAKMAK - Sağ olun efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Otistik Çocuklara Eğitim ve Spor Derneği Başkanı Özlem Özcan.

Özlem Hanım yok mu?

Evet, o zaman buraya geldiğinde kendisini dinleriz.

Kahramanmaraş Engelliler Derneği Ökkeş Koyunlu... O da yok, evet.

Umutum Otizm Destek Eğitim Dayanışma Derneği, Mehmet Küçükgöz...

Evet, Mehmet Bey, buyurun.

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Sayın Bakanım, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, şehrimize çevre illerimizden katılım gösteren tüm misafirlerimiz; bizi onurlandırdınız, çok teşekkür ediyoruz.

Biraz heyecanlıyım şu an, kusura bakmayın, eğer dilim sürçerse efendim.

Ben Kahramanmaraş Umutum Otizm Derneği Başkan Yardımcısı Mehmet Küçükgöz. Efendim, ben aynı zamanda özel eğitim alan uzmanıyım ve akademisyenim. Derneğimizin Başkanı otizmlili çocuğu olan Sayın Aylin Berbergil Hanımefendi acil bir durumundan dolayı programa katılamadı, şehir dışından dönüş sağlayamadı çocuğunun durumundan dolayı. Benden rica ettiler ve programa katıldım.

Otizmlili öğrencilerimiz adına Kahramanmaraş'ta yaşadığımız, çok uzun tutmadan, Komisyonunuzun dikkatine birkaç tane bazı bilgileri sunmak, paylaşmak istiyorum. Tabii ki ben bir eğitmeni olarak olayın sürdürülebilirlik boyutunu ön plana çıkartmak, bununla ilgili Kahramanmaraş'ta yaşadığımız durumun aslında Türkiye'de de bir örneklem oluşturabileceğini düşündüğüm için Komisyonun bunun üzerine eğilebilmesi, eğitim açısından yaşadığımız durumun tespit edilmesi, bu çocuklar açısından bize yeni bir pencere açabileceğini düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz üniversitede misiniz?

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Efendim, ben yurt dışında 1'inci doktora eğitimimi tamamlamıştım, şu an 2'nci bitmek üzere. Dışarıdan derse giriyorum, Millî Eğitimde görev yapıyorum aynı zamanda. Kısmet olursa akademide devam etmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çünkü hem Sütçü İmam Üniversitemiz hem de diğer üniversitelerimizin rektörleri de aramızda, evet.

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Çok teşekkür ederim efendim.

Şimdi, devletimizin sunduğu imkânlar, gerçekten, depremden öncesi de sonrası da bizler için çok değerli, bu tüm Kahramanmaraş açısından görülüyor ama artık şunu hep beraber fark etmek veya fark ettirmek istiyoruz: Amerika Birleşik Devletleri CDC 2023 verisi otizm spektrum bozukluğu belirtilerinin artık 36 çocuktan 1'inde karşımıza çıkabildiğini bize vurguluyor. Biz şunu

vurgulamak istiyoruz: Eğer böyle bir sayısal artış oranıyla karşı karşıyaysak bu, gerek Avrupa ülkeleri gerek diğer ülkeler, dünyanın çeşitli bölgelerinde, çeşitli faktörlere göre etkilenecek sayı değişebiliyorsa ama Türkiye'de aşağı yukarı bu ortalamalarda seyredebiliyorsa, evet, bizler için bu özel gereksinim açısından sayısal oranı yüksek olan otizm spektrum bozukluğu tanıılı bireylere müdahale etmek çok önemli ama aynı zamanda bunu sürdürülebilir bir şekilde tutmak için bir standardı genişletmemiz... Örneğin ebeveynlerimizde en çok karşımıza çıkan durum, gereksinim, talep şu oluyor bizde -şimdi, ben bir babayım ama otizmlili bir çocuğum yok, Allah kimseyi otizmlili çocuğuyla sınav etmesin- şöyle bir durum karşınıza çıkıyor: Eğer otizmlili bir çocuğunuz varsa erken çocukluk döneminden tutun, 0-3 yaş, 3-6 yaş, ilkokula doğru sürecinizin ilerlediğini düşünürseniz eğer bu bireylerin gereksinim düzeyine, tanı düzeyine uygun bir yerleştirme, eğitsel değerlendirmeye uygun bir yerleştirme ortamına girebilmesi, bu bireylerin toplumun parçası olabilmesi kazanımını elde edebilmesi için çok değerli. Aslında özetle şunu vurgulamak istiyoruz bu noktada: Otizmlili çocuğu olan ebeveynlerin, örneğin, hafif, orta, ağır ya da otizm tanısı yelpazesinde tanı seviyesine uygun bir sınıfa yerleştirme düzeyi Kahramanmaraş bazında bir değerlendirilip Türkiye örnekleminde bu nasıl... Çünkü hafif düzeyde bir otizmlili çocuğu biz hafif düzey özel eğitim sınıfına değil, orta veya ağıra yerleştirdiğimizde o çocuğun en değerli zamanlarının belki daha etkisiz geçmesine neden olabiliriz. Biz böyle bir durum var demiyoruz ama bunun gibi çok ciddi durumlar söz konusu. Bununla ilgili Kahramanmaraş özelinden hareket edip Türkiye'deki örneklem nasıl, bir istatistik çıkartılabilir belki. Biz, buna, bir farkındalığa araç olabilirsek çünkü 3 yaşında, erken çocukluk döneminde bir çocuğu biz doğru yerleştirmeye eğer adım atabilirsek ilkokulda hazırlayıcı becerilerini çok iyi hâle getirip kapsayıcı eğitim çerçevesinde, olumlu okul kültürü geliştirebilirsek il genelinde, örneğin Kahramanmaraş'ta, okul müdürlerimizden tutun ebeveynlerimize bile olumlu, pozitif ayrımcı davranışı yerleştirebiliriz. Bu, o çocuğu birisi gördüğünde koridorunu değiştirmesine neden olmayabilir o zaman veya özel eğitim sınıfı açacaksak eğer hafife değil de orta veya ağır düzeyde otizm sınıfına yerleştireceği zaman "Yok ya, biz bu çocuğu kaybedebiliriz." diye bir dertlenme bakış açısını kültürümüze... Tabii, eminim yaşıyordur herkes, ben belki alandan birisi olarak bunu vurgulamak istedim. O çocuğa dokunma ve kazanma için inanılmaz bir eşikte bulunabiliriz çünkü tek çözüm şu değil: 3 yaşında bir çocukla karşılaştığınızda eğer ki tanıyı daha erken koyabilirsiniz, daha erken aileler ekonomik gücüne göre müdahale edebiliyor; ya, edemezse? Çok fazla kayıt altına girmeyen otizmlili çocuk var. Kayıt altına giremediği için, ekonomik durumu da yoksa yaş küçüldükçe müdahale ihtimali çok riskli hâle geliyor. O zaman biz durumumuzu nasıl analiz edebiliriz? Ebeveynlerle ilgili Kahramanmaraş'ta eğer bize bir şey düşerse -Fırat Başkanımızı tanıyorum ben, önceden bir hukukum olmuştu, çok pozitif ayrımcı bir duruşu varsa huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum ama- bu noktada Kahramanmaraş Umudum Otizm Derneği olarak işlevsel bir şekilde boylamsal bir çalışma da yapılabilir, bu ebeveynleri yetiştiren, iki seans, beş seans, on seans eğitim veren bir yapının dışına çıkan ebeveyn eğitim modelleri bir devlet planlaması, kültürü hâline nasıl getirilebilir ve yerleştirebilir? Birbirinin zinciri hâline gelen aile 5 yaşında nasıl bir sisteme yerleştiyse... Hangi becerileri aldığını ölçen, ilkokulda uygun sınıfa yerleşiyor mu, yerleşmiyor mu hafif orta olarak? Ve ebeveyni yetiştirip o çocuğu topluma bağımsız kaynaştırabilecek bir yapıyı sorgulayan bir kültüre biz nerede dokunabiliriz? Biz Kahramanmaraş Umudum Otizm Derneği olarak Maraş'tan başlayan böyle bir farkındalığa -ebeveyn programı olabilir, okul geneli, Millî Eğitim geneli olabilir, akademik çalışma olabilir- dikkat çekmek istiyoruz, huzurunuzda desteğinizi talep ediyoruz bununla ilgili. Bize düşen ne olursa elimizi taşın altına koymaya, seve seve ilgili her birime destek olmaya hazırız.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum efendim. (Alkışlar)

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkanım.

Buyurun Sayın Hocam.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Başkanım, ben bir şey öğrenmek istiyorum, şu anda bizim Kahramanmaraş'ımızda rehberlik araştırma merkezimiz var değil mi? Var. Şimdi, normalde otizmlili bir çocuk tanı konulduktan sonra hastanede özel eğitim alması gerektiğine dair bir raporla rehberlik araştırma merkezine geliyor. Rehberlik araştırma merkezinde bizim psikologlarımız var, psikologlarımız bu hastalarla özel olarak ilgilenerek daha sonra hangi tedavi modülünün uygulanacağı konusunda da bir değerlendirme yapıyor. Aslında ben sizin söylediklerinizden... Hafif, orta, ağır otizmlili çocuklar; bunların zaten ayrımı rehberlik araştırma merkezinde (RAM) eğitim modülüne göre ayarlanıyor. Yanlış bir şey söylemedim değil mi ben?

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Hayır efendim.

Şimdi ben burada şunu ifade edebilirim: Otizm spektrum bozukluğu tanıılı veya risk faktörü taşıyan bireyler anlık bir değerlendirmeye tabi tutulduğunda gerçek performanslarını gösteremeyebiliyorlar çünkü bu bir zekâ problemi değil -literatürde karşımıza çıkan durumda- iletişim ve etkileşim problemi. Anlık değerlendirildiğinde sizin ölçmek istediğiniz testlere, verilere gerçek performansını verememe ihtimali var. Veremediği zaman ağır veya orta düzeydeki bir sınıfa yerleştirilmesi durumu olabilir. Aslında tanı ölçütlerini inceleyen arkadaşlarımızın bunu yanlış yaptığı anlamına gelmiyor, onlar bunu yaparken anlık olarak gördükleri veriyeye göre yapabiliyorlar ama bir ay sonra görebiliyoruz ki orta düzeydeki, ağır düzeydeki bir çocuk hafif sınıfına da verilebilir...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ama burada da özel eğitim verilen yerdeki hocalarımızın bunu uyarması lazım.

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Kesinlikle.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Tamam, başlangıçta "hafif" diyebilirler. Evet, başladı bir eğitime ama daha orta düzey ya da ağır olduğunu gördüğü zamanda rehberlik araştırma merkezini uyararak bu çocuğun tekrardan değerlendirilmesini önerebilirler.

UMUDUM OTİZM DESTEK EĞİTİM DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET KÜÇÜKGÖZ - Evet efendim.

Burada ebeveynlerimize bu durumu anlattığımızda... Şimdi, her ebeveyn çocuğunun durumunun çok iyi olmasını istiyor ama bunu yönlendirip örneğin, orta sınıfa yerleşen bir çocuğu hafife vermeniz gerekiyor, sınıf durumumuz bunu karşılayamayabiliyor, yetmeyebiliyor; hinterlandta, örneğin, sayısal veri var olan tanılama kadar yerleştirme gerektiren sınıfı bulundurmuyabiliyor. Burada da o çocuk yerleştiriliyor mu hafife, ortaya, ağıra; belki bu durumdaki bizim arz talep durumumuz, yeterli mi, karşılıyor mu, bu noktada

yetmiyorsa biz ne yapabiliriz? Aslında Komisyonumuz bu durumla ilgili bir farkındalık oluşturabilirse ne yapabiliriz bunu arz etmek istedim.

Teşekkür ediyorum efendim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

Evet, sıradaki sivil toplum örgütü temsilcisi Melek Çocuklar ve Aileleri Derneği Özlem Çakmak. Buradalar mı kendileri? Yok herhâlde.

İkincisi, Kahramanmaraş Beyazay Derneği Başkanımız Osman Demirci.

Sayın Başkanım, buyurun söz sizde.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ KAHRAMANMARAŞ ŞUBE BAŞKANI OSMAN DEMİRCİ - Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim, Sayın Belediye Başkanım, Türkiye Beyazay Derneği Kahramanmaraş Şube Başkanımı. Derneğimizin Türkiye genelinde yurt içi ve yurt dışı olmak üzere yaklaşık 120 civarında şubesi bulunuyor, Genel Başkanımız Sayın Lokman Ayva'nın -eski dönem milletvekiliniz- size selamlarını iletiyorum.

Biraz önce arkadaşımızın da bahsettiği konuda bir konunun altını çizerek çok fazla sözü uzatmak istemiyorum. Mehmet Hoca'mızın bahsettiği konuya ek olarak erken tanı ve erken tedavi, erken rehabilitasyonun önemini özellikle belirtmek istiyorum. Özel bireylerde özellikle de erken yaşta eğitimin, erken yaşta rehabilitasyonun öneminin çok büyük olduğunu artık tüm dünya biliyor. Bizim de bu konuda üstümüze düşeni yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Şöyle bir detayı da belirtmek istiyorum: Bundan yirmi beş, otuz yıl önce şu an "özel birey" dediğimiz çok kıymetli vatandaşlarımıza farklı kelimelerle hitap ederdik. Belli bir süre geçti üzerinden bu kelimenin karşılığı "özürlü" oldu, yine biraz zaman geçtikten sonra "engelli birey" oldu, şu anda bizim için çok kıymetli olan o bireylerimizin adını biz "özel bireyler" olarak değiştirdik. Arkanızdaki panoda "engelli bireyler" yerine "özel bireyler" yazılması gerektiği kanaatindeyim, çünkü onlar gerçekten özeller.

Saygılarımı sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli katılımcılar, çok değerli heyetimiz; şimdi, malumunuz, öğlen arası vereceğiz hem cuma namazından kaynaklı hem de ihtiyaçlardan dolayı saat bir buçukta tekrar bir arada olacağız.

Görüşmek dileğiyle, saygılar.

Kapanma Saati:12.03

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati:

BAŞKAN: Mehmet Muharrem KASAPOĞLU (İzmir)

BAŞKAN VEKİLİ: Jülide SARİEROĞLU (Ankara)

SÖZCÜ: Fatma ÖNCÜ (Erzurum)

KÂTİP: Fevzi ZIRHLIOĞLU (Bursa)

----- 0 -----

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, en son hangi arkadaşımızı dinlemiştik? Beyazay'ı dinledik diye hatırlıyorum.

Kahramanmaraş Down Sendromu Derneği burada mı?

En son Beyazay Derneği Başkanımız Osman Demirci konuşmuştu, ondan sonraki Kahramanmaraş Down Sendromu Derneği Zehra Ünlü.

Zehra Hanım burada mı?

Evet, Zehra Hanım, sizi dinleyebiliriz.

Değerli arkadaşlar, hızlı hareket edelim, herkesi dinlemek istiyoruz, zamanı doğru yönetmeye çalışıyoruz, olabildiğince... Herkes yerine oturursa...

Evet, Zehra Hanım, sizi dinliyoruz.

Buyurun.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Sayın Vali Yardımcımız, Sayın Belediye Başkanı ve Komisyon üyeleri; hepiniz hoş geldiniz.

Vakıf Başkanımız Zeynep Nur Mahçiçek Hanım il dışında olduğu için onu temsilen ben katılıyorum. Adım Zehra Ünlü.

Vakfımızın adı Hayat Yeniden Eğitim ve Kültür Vakfı ve Down Sendromlular Derneği olarak buradayız. On yılı aşkın süredir özel bireyler, engelli gençler ve çocuklarla çalışma yapan bir dernektik, depremde sonra ise vakıflaştık "Hayat Yeniden Eğitim ve Kültür Vakfı" adını aldık ve hizmetimize devam ediyoruz. Engelli bireylere ve ailelerinin hayatlarına olumlu katkı sunacak birçok çalışma yaptık, başta ise eğitim üzerine çalışmalar gerçekleştirdik. Kahramanmaraş'ta sanat, spor, aile eğitimi ve özel eğitimin birleştiği bir model olan DOKMER'in genel koordinatörlüğünü biz yaptık ve hayata geçirdik. Buradaki kulüplerde çocuklara çeşitli alanlarda eğitim imkânı sağlandı. Spor kulüplerinde ise lisanslı sporcularımız var ve bunlar arasından yüzme dalında ve judoda dünya şampiyonları çıktı. Bununla beraber, okulda bağımsız yaşam ve iş koçluğu projesi gerçekleştirdik. Bu modelle ailelere ve down sendromlu çocuklarımıza sosyal hayata katılmada büyük bir destek sağladı. Özel bireylerimizin aileleri ise onlar eğitimlerini alırken DOKMER'de bekleme sürelerinde sosyal alanlarda daha aktif olabilmeleri için onlara üretim yapabilmeleri adına atölyeler açtık.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Şimdi, değerli arkadaşlar, olabildiğince önerilerinizi dinleyelim. Yani bu bahsetmiş olduğunuz çalışmalar çok değerli, çok kıymetli ama bizim temel amacımız sahada sizlerin tespit ettiği, olumsuz olarak nitelendirebileceğiniz ya da öneri olarak sunacağınız konuları kısaca alabilirsek hem zamanın doğru yönetimi açısından hem de birçok STK'mız var burada, onları da dinleme fırsatı bulalım diye rica edeceğiz. Bir önerilerinizi alalım, olur mu?

Teşekkür ederim.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Evet, çok teşekkür ederim.

Şu şekilde devam edecek olursam eğer: Aslında DOKMER'i Kahramanmaraş'ta bir iş insanı ve Onikişubat Belediyesi kurdu. Şu an öneri bölümüne geçiyorum. Birlikte kurmuştuk ve şu an Onikişubat Belediyesinin himayesinde devam ediyor. Biz STK olarak yani bir sivil toplum kuruluşu olarak tek başımıza bu projeleri gerçekleştiremiyoruz. Bu model, çocuğu ve aileyi merkeze alan bir model ve ayırıştırma toplumsal kaynaştırmayı hedef alıyor. Sizden böyle bir modelin şehrimizde sivil toplum kuruluşları ve kamu iş birliğiyle yeniden kurgulanmasını talep ediyoruz. Talebimiz aslında bu yönde. Biz, bu modelin yenisini ve devamı için çalışılmasına talibiz, vakıf olarak bu konuda biz buna talibiz çünkü STK olarak çalıştığımızda bu projeleri tek başımıza gerçekleştirmek zor oluyor. DOKMER'in kurucularından ama şu anda orası Onikişubat Belediyesinin himayesinde, biz sahada çalışıyoruz. Sahada ise iş koçlarının down sendromlu bireylerin, otizmli bireylerin iş alanlarına katılmalarını sağlamaları onlar için çok büyük bir destek. Eğer ziyaret edebilme şansınız olursa birkaç tanesini ziyaret etmenizi çok isteriz. Biz bu alanda sizinle yani kamu kuruluşlarıyla yeniden bir iş birliği yapıp yeni bir model, yeni bir eğitim merkezi açmayı talep ediyoruz.

Çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz teşekkür ediyoruz değerli katılımcılar.

Şimdi, sırada Özel Gereksinimli Çocuklar ve Aileleriyle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğinden Hatice Güzel... Hatice Hanım burada mı?

Evet, Hatice Hanım, buyurun.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Değerli Bakanım, kıymetli vekillerimiz, Komisyon üyelerimiz, değerli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Özel Gereksinimli Çocuklar ve Aileleriyle Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği Başkanı Hatice Güzel. Aynı zamanda özel gereksinimli çocuğa sahip bir anneyim. Otizmli, epilepsi rahatsızlığı olan ve birçok da rahatsızlığı olan çocuğa sahip bir anne olarak derneğimizi kurduk ve faaliyetlerde bulunuyoruz. Toplumda bizim karşılaştığımız birçok sıkıntılar var, ben bunları dile getirmek istiyorum öncelikle. Özel gereksinimli çocuklarımızın ve ebeveynlerinin toplumda karşılaştıkları sıkıntı ve zorlukları, aynı zamanda, yaşamlarını kolaylaştırabilmek adına faaliyetlerde bulunuyoruz ve kalıcı çözümlerin üretilmesi için de etkinlikler yapıyor ve yönetimlerden de bunu bekliyoruz. Evet, biz programlar yapıyoruz, bunun eksikliğini belirtmek istiyorum. Üstelik, bazı kurum ve kuruluşlarla da ortaklaşa hareket ediyoruz. İnsanların bilgilendirilmesi, bilinçlenmesi, duyarlı hâle gelmesi için programların yapılması gerektiği inancındayım ama yönetimlerin buna ne kadar destek verdiği konusunda biraz açıkçası bu konuda muzdaribim. Kurum ve kuruluşların yöneticileri programlara, üstelik paydaş olarak yaptığımız programlara bir türlü katılmıyorlar. Bunu üzüntüyle karşılıyorum, nedenini de bilmiyorum, sormak istiyorum açıkçası, burada da belki vardır. Ben istiyorum ki programlar reklam amaçlı yapılmasın, kalıcı çözümlerin üretilmesi için faaliyetler yapılsın, üretilsin. Bunu yapmak için de ne yapmamız lazım? Özel gereksinimli çocuklarımızın ve ebeveynlerin... Birebir yaşayan bir anne olarak konuşuyorum ben, yirmi üç yıldır birçok sorunla karşılaştım, eğitimlisinden tutun da eğitimsiz insanların olumlu, olumsuz birçok davranışlarına maruz kaldım ben. Bu davranışları en aza indirmek için insanların biraz olsun bilgilendirilmesi lazım, bilgilendirilmesi için de bilgilendirici programların yapılması lazım. En azından Down sendromu olsun, otizm olsun, nedir, ne demektir, bunların insanlarda en azından bir kulak aşinalığı oluşturulması için programların artırılması lazım. Ben reklam amaçlı programlar istemiyorum. Evet, bazı kurumlar, yöneticiler reklam amaçlı programlar yapıyor,

sadece o orada kalıyor, reklam yapıyorlar, iki resim çektirip çekip gidiyorlar; evet, bunu yapabilirler ama bunu aşmamız lazım, insanların bilgilenmesi, bilinçlenmesi lazım diye düşünüyorum.

Aynı zamanda, şunu da söylemek istiyorum: Eğitimde ne kadar ilerideyiz, araştırılıyor mu, denetleniyor mu? Özel gereksinimli çocuklarımızın eğitimleri ne seviyede? Gittikleri okullar denetleniyor mu? Okuldaki eğitimciler gerçek anlamda eğitim veriyorlar mı? Bazı alt sınıflar var, o okullar bunları kabul ediyor mu? Ben birebir yaşamış olduğum bir şeyi anlatmak istiyorum. Oğlum 100. Yıl okulundaydı -okulun ismini vermekten de çekinmiyorum- bir problem oldu, gittiğimde bana müdür bey dedi ki: "Zaten başımızdakilerden aciziz bir de sizinle mi uğraşalım." Ben kesinlikle bu gibi şeyleri aşmamız gerektiğini düşünüyorum. Kaçınıcı yüzyıldayız? Ve hiçbir şekilde özel gereksinimli çocuklarımızın ve ebeveynlerinin yaşamlarını kolaylaştıracak önlem ve çalışmalar yapıldığını düşünmüyorum. Evet, çalışmalar yapılıyor ama sadece reklam amaçlı, sözde kalıyor, askıda kalıyor. Ben bunları aşmak istiyorum. Bunları aşmak için de dernek kurdum. Aynı zamanda ben bir yazarım, bu eksikliklerimiz üzerine kitaplar da yazdım. Bunu da belirtmek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Başkanım, süreyi doğru kullanmak için o kendi önerilerinizi bize yazılı olarak sunarsanız, çok rica edeceğim çünkü gerçekten zamanı yönetemiyoruz.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Tamam.

Sonuç olarak söylemek istediğim şu: Kalıcı çözümlerin faaliyete geçirilmesi için çalışmalar yapmamız gerekiyor. Bunu yapmak için de özel gereksinimli çocuğa sahip ebeveynleri birebir dinlememiz gerekiyor. Şimdi ne derler, damdan düşenin hâlinde damdan düşen anlar. Benim derdimi özel gereksinimli çocuğa sahip olmayan bir ebeveyn ya da yönetici ne kadar anlayabilir ya da ne kadar dile getirebilir, değil mi? Birlikte el ele verip kalıcı çözümler üretmemiz lazım.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Ben de teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Önerilerinizi biz yazılı olarak da alalım, olur mu? Bir anne olarak aynı zamanda çok değerli önerileriniz var.

Teşekkür ederim.

KAHRAMANMARAŞ DOWN SENDROMU DERNEĞİ TEMSİLCİSİ ZEHRA ÜNLÜ - Tamam, çok teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Değerli arkadaşlar, üç dakikayla sınırlandırmak zorunda kalacağım konuşmaları çünkü zamanı yönetemiyoruz.

Şimdi, Artı Bir Yaşam Derneği Başkanımız Muammer Demir, hoş geldiniz, sizi dinliyoruz.

ARTI BİR YAŞAM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUAMMER DEMİR - Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Artı Bir Yaşam Derneği'nden Muammer Demir.

Şu anda üniversite içinde konteyner kentte kalıyoruz. Deprem sonrası üniversitemizin, hükümetimizin bize orada verdiği, sunduğu hizmetlerden çok çok memnunuz, Allah razı olsun.

Bizim şöyle bir durumumuz var: Down sendromlu çocuklar toplumdaki itiliyor; bir apartmanda yaşamak istemiyor, bir yere gittiği zaman kardeşleri bile "Bu, Down sendromlu çocukların, bireylerin kardeşi" denilerek onlar da itiliyor. Biz bir proje hazırladık Artı Bir Yaşam Derneği olarak, Down Sendromlu Köyü; böyle çok katlı değil de tek katlı, bu çocuklara ait bir yerde, yaşanabilir, 50 metrekare da olsa, 60 metrekare da olsa mutlu bir yaşam yaşayacakları bir yer çünkü burada birbirleriyle çok iyi anlaşıyorlar. Hâlâ -evi olan da var ama- çocuklar binalara çıkmak istemiyor, konteyner kent onlar için çok mutlu bir yuva. Biz böyle bir proje hazırladık, Ticaret ve Sanayi Odasına bildirdik, Kaymakamlığıma bildirdik ama hiçbir yerden bir sonuç alamadık. Bunun bir sonuçlanmasını istiyoruz. Down sendromlu çocuklara ait önce 21 kişilik proje hazırladık. Bu çoğalarak giderse çok güzel olur.

İkinci bir konu da bu araç raporlarıyla ilgili, beş seneden on seneye çıkarıldığı için.. Bunların çoğu, yüzde 90'ı geçinmesi zor aileler. Beş sene sonra araçlar masraf çıkarttığı için bunun tekrar beş seneye düşürülmesini istiyoruz.

Üçüncü bir konu da bu TOKİ'den ev çıkıp da uzaklara giden ailelerimize oralarda özel eğitimlere servis verilmeyeceği için Maraş'ın merkezinden kiralık ev tutmak istiyorlar. Bu sefer de onlar için ayrı bir maliyet oluyor. Oralara ya servis gitmesini ya da bunlara burada bir yaşam alanı olursa hepsi bir arada, hem çözülür hem daha güzel olur çünkü Down sendromlu çocuklar ve aileleri birbiriyle yaşarken çocukların birbirine güvenmesinde, çocukların birbiriyle anlaşmasında her türlü kolaylığı ve güzelliği sağlıyorlar. Yani herkesin çocukları birbirine güveniyor. Bizim de projemiz hakkında bir dosyamız var, bunu da size sunalım.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Lütfen, teşekkür ediyoruz.

ARTI BİR YAŞAM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI MUAMMER DEMİR - Teşekkür ederim, saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok sağ olun.

Değerli arkadaşlar, bir açıklama yapma ihtiyacı hissettim Sayın Başkanımızın da ifadelerinden sonra. Şimdi, bildiğiniz gibi, bu sene Çalışma Bakanlığı tam 10 bin engelli arkadaşımıza istihdam modeli açtı, her şehre de belli kotaları verdi. Bu kotaların içinde Down sendromlu çocuklarımız da var. Mesela, ben Erzurum Milletvekiliyim, Erzurum'da 106 çocuğumuzu istihdam ettirdik kamu kurumlarında, valiliklerde, kaymakamlıklarda. Maraş'taki kotasını ya da bugün buraya gelen illerimizdeki kotaları bilmiyorum ama bunlardan da yararlanabilirsiniz çünkü çocukların asıl öğrenmesi gereken bağımlı bir kitle değil, birey olarak sosyalleşebilmesi yani sürekli çocukları bağımlı, yardıma muhtaç pozisyondan çıkarmamız lazım. Ailelerin geçim kaynağı durumuna geldi engelliler. Bu zihniyet dönüşümü birlikte gerçekleştirmemiz lazım. Şimdi dinlediğimde de sürekli bir mağdur psikolojisi değil, çözüm odaklı yani siz hem sahada olan hem tecrübe edensiniz, bak, ben de damdan düşen biriyim burada ve dolayısıyla neyi iyi yapabiliriz, sahadaki sorunlar ne, onları dinlersek yeni politika modelini de buna göre geliştireceğiz. O yüzden başkanlarımızdan özellikle rica ediyorum, öneriler konusunu, değerlendirmeler konusunu gündeme getirirsenler çok daha iyi olur. Spesifik talepler olacaktır mutlaka, biz buradayız zaten, onları biz ayrıca alalım, tamam mı?

Şimdi, bu kapsamda Kahramanmaraş Sağırılar Derneği Başkanı Bilal Köşker, buyurun.

KAHRAMANMARAŞ SAĞIRILAR DERNEĞİ BAŞKANI BİLAL KÖŞKER - Herkese saygılarımı sunuyorum.

İşitme engelliler olarak şu anda biz emekli olamıyoruz. Emekli olmamamızın sebebi SSK'ye biz başvuru yaptığımız zaman bizden tekrardan heyet raporlarını istediklerini söylüyorlar. Bu sefer Kahramanmaraş olmasa başka bir ile gönderildiğini söylüyorlar. Bu seferde de raporu sunduğumuz zaman bu sefer komisyon diyor ki: "Emekli olamazsınız." Çalışma gücü olduğunu söylüyor ya da tekrar bir daha gönderip bu sefer hastaneye gittiklerinde 24 saat uyumayacaksınız, biz tekrar bir tedavi alacağız yani biz bu konuda çok zorlanıyoruz. Hani bizim elimizde olan heyet raporumuz geçerli olsun emekliliğimizde, sürekli bir raporumuz var, o sürekli raporumuz bizim heyet raporumuz geçerli olsun, biz emekli olabilelim.

Sizden ricamız, istirhamımız, bazı kurum ve kuruluşlara işaret dili tercümanlarının yerleştirilmesi. Şu anda bir işitme engelli bireyi olarak biz düz yazıda bazı bilmediğimiz kelimelerde çok zorlandığımız için her yerde bir işaret dili tercümanının olmasını istiyoruz.

Başka bir şey yok, çok teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kahramanmaraş, engelli girişimci Cengiz Kantemur aramızda mı? Değil herhâlde. Evet, gelirse kendisini de dinlemek isteriz.

Yine, MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu Başkanı Selami Bey burada mı? Selami Bey yok mu? Burada görünüyor.

Evet, tabii, aramızda bugün özel misafirlerimiz var, Gültekin Hocamı görüyorum, Golbol Engelli Kulübü, biliyorsunuz Golbol Takımı bizi uluslararası arenada, özellikle paralimpik şampiyonalar başta olmak üzere hep en büyük başarılarla mutlu ettiler, onlar aramızdalar, kendilerine teşekkür ediyorum. Hocamız bu işe hakikaten büyük emekler veren bir isim. Nevruz Tokuç, Mustafa Çakmak, Grup Başkanı; Fatmagül, sporcumuz; Ümrân, sporcumuz; Reyhan, sporcumuz; Derya, sporcumuz; Kadir Kara, sporcumuz; Mehmet Özyiğit, Abdullah Furkan, Abdurrahman Tepeli. Ben öncelikle kendilerini alkışlıyorum. (Alkışlar)

Evet, sporcularımızdan kime söz verelim Hocam? Kaptana.

Evet, Fatmagül, buyur bakalım.

Engel tanımayan sporcular bunlar, var olsunlar.

Buyurun.

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GOLBOL ENGELLİ SPOR KULÜBÜ SPORCUSU FATMAGÜL GÜLER - Sayın Bakanım, Sayın Valim, Sayın Büyükşehir Belediye Başkanım, değerli misafirler; hepiniz şehrimize hoş geldiniz.

Bugün size golbolün Kahramanmaraş'taki sürecinden birazcık bahsetmek istiyorum. Biz Fırat Başkanla ilk görüşmemizde biraz sıkıntılarımızdan bahsettik çünkü golbol biliyorsunuz ki Türkiye'de çok bilinmeyen bir spor, Kahramanmaraş'ta da çok bilinmeyen bir spordu. Fırat Başkanın bu konuda bize olan ilgisi, alakası gerçekten çok üst düzeyde. Biz hiç katılmadığımız turnuvalara Fırat Başkandan sonra, hiç görmediğimiz sahaları Fırat Başkandan sonra görmeye başladık ve Türkiye şampiyonasında Türkiye şampiyonu olduk. Sonrasında Almanya'da düzenlenen Şampiyonlar Ligi'ne katıldık, orada da final oynayarak 2'nci olduk. Seneye de inşallah sözünü verdik, şampiyon olacağız. (Alkışlar)

Bakanımızın da 2020 Tokyo'da, 2024 Paris'te desteğini çok fazla hissettik. Tam tribünde, arkamızda bizi en iyi şekilde destekleyerek gerçekten Spor Bakanı olarak varlığını çok hissettiğimiz bir süreçti. Kendilerine çok teşekkür ederiz. Bizi de destekledikleri için, arkamızda durdukları için de çok teşekkür ederiz.

Beni de dinlediğiniz için çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de teşekkür ediyoruz ülkemiz adına sizlere. Aynı zamanda, engellerin nasıl aşıldığını herkese gösterdiniz, herkese bunu ispatlıyorsunuz ve güzel bir, örnek bir modelsiniz. İnşallah, sizlere olan desteğimiz Türkiye'nin her bir tarafında devam edecek. Başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

Evet, şimdi, yine Büyükşehir Belediyesinin Ampute Spor Kulübü var. Oradan kim söz almak ister? Burada mı kulübümüz? Kulüp burada yok, peki.

Yine, Büyükşehir Belediyesinden bir başka çalışma, orkestra çalışması, orkestrayı temsilen bu süreci anlatacak... Murat Yılmaz burada mı? Kim var orkestradan, aramızda kimse var mı orkestradan?

Evet, aramızda kimse yoksa Paravolley Engelli Spor Kulübünden kimse var mı, voleybol takımı? Evet, sizi dinledik, teşekkür ediyoruz o zaman, sağ olun, başarılar diliyoruz.

Şimdi gelelim Adıyaman'a. Adıyaman'dan sivil toplumumuzla başlayalım. Yalnız, tabii, süre sıkıntımız var malum. O yüzden herkesin konuşmasını çok ciddi şekilde hızlandırması gerekecek ve birer dakikayla sınırlamamız gerekecek.

Evet, Adıyaman Barosu Engelli Hakları Komisyonu, Avukat Ömer Akbaş, burada mı? Arkadaşlar, burada görünüyor.

Peki, Adıyaman Otizm Derneği, Emine Akgün.

Evet, buyurun Emine Hanım.

Şimdi, burada görünüp de görünmeyenler gelirse onları da dinlemek istiyoruz, belki araya çıkmış olabilirler.

ADIYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Ben Emine Akgün, Adıyaman Otizm Derneği Başkan Yardımcısıyım. 23 yaşında otizmlili bir çocuğum var.

Ben şuna değinmek istiyorum: Şimdi, biz otizmlili aileler olarak, biliyorsunuz, Türkiye'de Birinci Otizm Eylem Planı yayımlandı, o gerekli şeyleri sağlamadı, gerekli sesi oturtamadı, bu sefer ikinci bir Otizm Eylem Planı hazırlandı. İkinci Otizm Eylem Planı 2030'a kadar sürecek ve ben bu Otizm Eylem Planı'nın her satırını inceledim, her satırını okudum, sizden de okumanızı istiyorum. Burada üniversitelere düşen görev var, Millî Eğitime, sağlık, hastane bütün devlet kurumlarını içine alan kapsayıcı, çok güzel hazırlanmış bir eylem planı. Ben bu eylem planına şunu istiyorum: Önümüzdeki yıl, mesela aralık ayında şimdi bir yılı geçeceğiz bu Komisyonun ardından. Biz, mesela Adıyaman'da otizmlili çocuğumuzu... İŞKUR'a düşen görev... İŞKUR'a 2 otizmlili çocuğumuzu yerleştirebildik mi? Üniversitemize düşen görev... 2 otizmlili bireyimizi biz üniversiteye yerleştirebildik mi? Bunun gibi bütün eğitim kurumlarına veya hastaneye.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Emine Hanım, siz, Adıyaman ilinde Otizm İzleme Değerlendirme Kurulu var biliyorsunuz, oraya üye misiniz, katılıyor musunuz?

ADIYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Evet ona katılıyorum, üyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl oradaki işlevsellik?

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Bu cuma değil ondan önceki cuma Sayın Emine Valimizin Başkanlığında yine böyle şeyleri biz konuştuk. Emine Hanım yakından ilgileneceğini söyledi, taleplerimizi dinledi, sağ olsun Emine Hanım çok duyarlı bir Valimiz, onun oğlu 2,5 yaşında benim oğluma biz tanı koyduğumuzda 21 aylıktı. Biz Emine Hanım'la görüşmeye gittiğimizde, ilk hayırlı olsun ziyaretine gittiğimizde "Ben sizi anne olunca anladım. Şu anda benim oğlum hasta, kreşe bıraktım, kalbim orada kaldı." dedi. Düşünün, duygusallaştım... Yani şunu demek istiyorum: Biz otizmliler aileler olarak gerçekten çok zor durumdayız.

Şimdi, birinci oturumda ortopedik engelli kardeşimiz konuştu, engelli rampalarından bahsetti, kapıların geniş olmasından falan. Ben size çok spesifik bir örnek vermek istiyorum. Biz Ankara'dan depremde mayıs ayında gelmiştik, mayıs ayında geldik, benim oğlum mutfağı, yemeyi çok seven bir çocuk "Mantı isterim." dedi, buz dolapları çalışmıyor, Adıyaman'da kasap yok... Bu arada biz ailemden 70 kişiyi kaybettik depremde, hepsine Allah'tan rahmet diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başınız sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Şimdi, biz çıktık Adıyaman'da kıyma aramaya. Şimdi, bunu kime sorsanız belki "Adıyaman'da herkes ölülerıyla, yıkımıyla uğraşırken bu kadın kalkmış kıyma arıyor." O kıymayı biz bulamadık diye ben markette dayak yedim otizmliler çocuğumla. Hani, evet, engelli bireyler var ama engelin en büyüğü insanın otizmliler bir birey. Ben mesela şuna da karşıyım, mesele Oytun Erbaş, Einstein, tamam, onlar otizmliler. Evet, onlar otizmliler ama çok hafif takıntılara da artık "otizmliler" deme gereğini duyuyorlar. Gelsinler, yüzde 20'sini oluşturan gerçek otizmlilerle mücadele etsinler, Oytun Erbaş gibi olsun ben vallahi devlete 7 bin lira ayda vergi vereyim ama vermiyor devlet, mesela bunda da bir haksızlık var. Engellisin, engelli çocuğa sahipsin, sen bunu talep etmemişsin ama engelli maaşı bağlamada gelir kriterine bakılıyor, ailenin gelir kriterine. Ya, ben bunu talep etmedim ki, bu benim hakkım. Eğer bu hakkı vermezseniz bizim gibi aileler... Mesela ben çok şükür yani bugüne kadar devletten arabanın dışında hiçbir şekilde, babamız polis memuru diye, evde 3 kişiyiz diye biz devlet tarafından zengin sayılıyor ve benim gibi ailelere maaş bağlanmıyor. Ben de diyorum ki: Ya, bunu ben talep etmedim, bunu ben önümde buldum, neden bana devlet bu hakkı vermiyor? Mesela benim çocuğumu sen kebabçının önünden geçiremezsin illa kebab yedireceksin, geçemez yani. Bizim masraflarımız çok, giderimiz çok. Birincisi, bu gelir kriterlerinin kalkmasını istiyoruz. İkincisi, bu Otizm Eylem Planı'ndaki hedeflerin en azından bir yılda biz ne kadarını gerçekleştirdik, ona bakmanızı istiyorum, onun sorgulamasını yapmanızı istiyorum.

Üçüncü olarak askerlik şubesine gelen evlatlarımız var, benim üyelerim de var. Askerlik celbi eve geliyor. Bakın, bizim hastanenin verdiği rapor var ve o raporu askerlik şubesine mesela o Sağlık Bakanlığının...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu konuyla ilk kez karşılaşıyorum.

Evet, buyurun.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Ben bunu yaşadım. Adıyaman'da bizim o zaman komutanımız vardı, il komutanımız. Ona da söyledim, bakın benim ve benim gibi şu anda 20 üyem var, askerlik çağına gelmiş, dedim. Götürdüm, eve telefon geldi. "Sizin asker kaçağı çocuğunuz var." dediler askeriye. Ya, nasıl olur asker kaçağı? Benim yüzde 94 engelli çocuğum var. "O zaman raporu getir." dedi. Askerlik şubesine gittim, raporu götürdüm. "Bu olmaz." Niye? "Gideceksin, tekrar heyete gireceksin. Heyetten tekrar bize getireceksiniz." Tamam. Heyete gittik. "Bugün git, heyet toplanmıyor, yarın gel." Yarın gittim, randevu aldım. "Git heyetin toplanacağı gün gel." Bakın, ben o rapor için beş gün hastaneye gittim ve belirli aralıklarla gittim. Evimiz Adıyaman'ın batısında, hastane Adıyaman'ın doğusunda. Bakın, bunun gibi... Ben de diyordum ki: Kurumlar arası iş birliği yapılsın. Ha, bu çocuk yüzde 94 engelli mi? Ortopedik olur, otizm olur, down olur. Ya, bunu bildirin askerlik şubesine. Aileye haber vermeden gıyabında düşürün askerlik sisteminden. Öyle değil mi?

Yani aslında daha çok söyleyecek şeyler var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Emine Hanım, ne söylemek isterseniz bizim kapımız size açık her zaman.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani hem Vali Hanım burada, onunla zaten değerlendirme kurulunda bir aradasınız ama onun haricinde ben şahsen de size telefonumu iletteyim.

Canan Hanım, Emine Hanım kartımızı da verelim. Buradaki tüm katılımcılara verelim aslında.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Ben şunu da söylemek istiyorum: Adıyaman'da, evet, biz mesela, kurumlara gittiğimizde kapılarını çaldığımızda, bazı kapılar yüzümüze kapanıyor, bazı kapılarda "evet" denip "Niye siz bizi şikâyeteye gittiniz?" konumu gibi algılanıyor. Aslında biz hakkımızı talep ediyoruz, hak talebinde bulunuyoruz. Bizim hiçbir kurumu şikâyeteye gitme gibi bir şeyimiz yok. Çocuklarımızın hakkını arıyoruz. Kurs mu? "Açın" diyoruz yani bir an önce açın kursumuzu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O yüzden biz sizi dinlemeye geldik ve her zaman da dinleyeceğiz ve her zaman da dinleyeceğiz.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Çok teşekkür ederim.

Adıyaman'da...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi Vali Yardımcımızı bir dinleyelim bu konularla ilgili, Adıyaman'da ne tür çalışmalar var, kurul nasıl işliyor, diğer engellilik çalışmaları...

Buyurun, Sayın Vali Yardımcım.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Bu arada, benim eşim emekli polis memuru. Hani bunu da belirtiyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O da burada öyle mi?

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Yok, o Adıyaman'da kaldı. Adıyaman'dan geldik. O oğlanın yanında kaldı, ben geldim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ona da, oğlana da çok selam.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Aleykümselem.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun Sayın Vali Yardımcım.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Sayın Bakanım, değerli hazırun; hepiniz hoş geldiniz, saygılarımı sunuyorum.

Emine Karataş Yıldız, Adıyaman Vali Yardımcısı.

Sayın Bakanım, öncelikle ilimiz hakkında kısaca bir bilgi vermek istiyorum, sonra da yaptığımız faaliyetlere geçmek istiyorum.

Adıyaman'ın nüfusu 611 bin civarında ve 54.503 engellimiz var. Bu minvalde, oransal olarak yüzde 8,9 yani Adıyaman'ın yüzde 9'u engelli. Bu yüksek bir oran diğer illere göre de bu minvalde. Bizler hem vakıf olarak hem de Aile ve Sosyal Hizmetler olarak yaklaşık 7 bin kişiye evde bakım yardımı ve vakıftan çeşitli yardımlar veriyoruz. 2025'in ilk on ayında yaklaşık 80 milyon TL bir ödeme gerçekleştirdik. Tabii ki bunlar yeterli değil, istediğimiz rakamlar değil ama inşallah istediğimiz rakamlara ulaşacağız bu minvalde.

Aynı şekilde de geçenlerde ikinci otizm eylem planı toplantısını gerçekleştirdik. Birçok engelle grubumuzu da başkanlarımızı da aynı şekilde ağırladık, onların görüşleri doğrultusunda da kararlarımızı aldık. Ailelerimizden aslında özellikle gelen talepler şu yönde: Evlatlarımıza iş noktasında destek olmamızı istiyorlar ve aynı şekilde de halk eğitimden çeşitli kurslar aracılığıyla onları desteklememizi istiyorlar. Ben de aynı zamanda bir anneyim -Emine Hanım değindi- şimdi, anneler bir şekilde evlatlarını büyütüyorlar ama hani kesinlikle dinlenecek vakitleri belli bir yaşa geldikten sonra oluyor ama otizmlilerde bu kesinlikle mümkün değil. Yani doğumundan bütün hayatı boyunca her zaman yanında olmak zorundalar. Dolayısıyla, kesinlikle ve kesinlikle dinlenebilir şansları da bu anlamda olmuyor. Bu minvalde, özellikle otizmlilerimize yönelik iş sahaları genişletilebilirse en azından hem bu anlamda otizmlilerimiz rehabilite olacaklar, anneleri, babaları da bu anlamda dinlenme imkânına kavuşmuş olacak çünkü otizmliler sadece tek başına bir otizmliler olarak değerlendirmemek gerekiyor, bir aile olarak da bu minvalde bakmak gerekiyor. Dolayısıyla ailenin rahatını nasıl sağlarız, bu yönde çalışma yapılması gerekiyor ve bence, en kıymetli çalışma da bu minvalde, bu şekilde olur diye düşünüyorum iş sahası sunmak adına. Diğer de özellikle iş sahası sunana kadarki olan dönemde halk eğitimden kurslar aracılığıyla da kesinlikle desteklenmeli. Açıkçası, biraz ön yargı var, hani otizmlilerimizin -Emine Hanım'ın da ifade ettiği gibi- bıçağı kullanması nasıl olur vesaire gibi, tabii ki onlara özel önlemler alınarak bu tarz yemek kurslarının açılması veya sadece yemek kursları özelinde değil çeşitli şekilde kurslarla da desteklenmesi onlar açısından da çok faydalı olacak çünkü dediğim gibi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, şöyle: İl izleme kuruluna siz mi başkanlık yapıyorsunuz?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Evet Sayın Bakan.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, burada sizin bu konudaki kurumları bir defa takip ve denetleme durumunuz var.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani bu konuda nedir durum?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle Sayın Bakanım: Biz çok geniş katılımlı bir toplantı gerçekleştirdik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yani burada hedeflere ulaşma noktasında nasılsınız? Örneğin, bahsedilen ikinci eylem planı noktasında Adıyaman nerede? Ne tür ihtiyaçlar var ya da neler yapıyorsunuz? Bu, bizim için çok önemli. Yani burada sizin ilgili kurumları, tabiri caizse, icbar etmeniz lazım gerektiğinde, görevini yapmayan, yavaş yapan, sistemi tıkayan ne varsa. Bir defa, eylem planı önemli bir hedef. Burada mazeret yok bunun gerçekleşmemesi adına. Adım adım aileleri rahatlatacak, efendim, bu anlamda bireyleri rahatlatacak adımlar atmamız lazım. İlgili kurumları bu anlamda fors etmek lazım, anlatabiliyor muyum?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Kesinlikle.

Şöyle çalışmalar yaptık Sayın Bakanım: Biz halk eğitim merkeziyle, aynı zamanda İl Millî Eğitim Müdürlüğümüzle görüştük, bu minvalde 2 tane kurs talep ettik onlardan ve onlar da en kısa sürede planlayacaklarını aynı şekilde bize söylediler. Yine, üniversite tarafıyla bu anlamda görüştük, iş sahası noktasında. Bu anlamda, belediyeyle yine görüşme sağladık, iş noktasında nasıl çözümler üretilebilir bu minvalde diye. Yine, kendimiz hem Valilik olarak hem de özellikle yeni açacağımız iş sahalarında, örneğin, işte bu Vefa veya İŞKUR noktasında İŞKUR İl Müdürlüğümüzle ve yine Vakıf Müdürlüğümüzle görüşme sağlayarak özellikle yeni alımlarda engelli bireylerin de bu anlamda oranının artırılmasını da özellikle talep ettik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, otizmlilerle ilgili rehabilitasyon süreci, biliyorsunuz, haftalık iki saat mi, ne kadar?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Evet, iki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adıyaman'da veriliyor mu bu?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle: bizim aynı zamanda özel bakım merkezimiz var. Özel bakım merkezimizde yaklaşık 209 kişi bu anlamda tedavi ediliyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bunda mesela erken yaşlardakilerin saatini artırmak lazım. Onunla ilgili bir çalışmanız var mı? Bu önemli yani bu çok hayati derecede önemli çünkü ne kadar rehabilitasyon yoğun olursa erken dönemlerde sonuç o kadar başarılı oluyor. Bununla ilgili adımlar atmak lazım örneğin.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle: Açıkçası, bu anlamda, toplantıya aynı zamanda İl Sağlık Müdürlüğü de katılım sağladı. Biz kendilerinden de aynı şekilde şu bilgiyi talep ettik. Özellikle çok daha erken...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Burada mı İl Sağlık Müdürlüğü burada mı?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Evet, burada.

...çok çok daha erken yaşlarda tespiti yönünde çalışmalar yapılmasını ve bununla alakalı da bizlerin de bilgilendirilmesini istedik çünkü otizmde özellikle en önemli şey...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu tüm iller için geçerli, herkes için geçerli.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - ...özellikle 3 yaşına kadar aslında bu tespitin, olabildiği kadar daha erken ama 3 yaşından daha çok çok öncesinde ya da en geç 3 yaşına kadar bu tespitin yapılabilmesi çünkü ancak bu şekilde kalıcılık sağlanmış olacak. Bu minvalde de kendilerinin bu yönde çalışma yapmalarını da istedik. Böyle bir planlamamız da oldu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de takip edeceğiz Adıyaman'ı.

Buyurun, Emine Hanım.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Sayın Başkanım, siz biraz önce İş Gücü Uyum Programı'ndan (IUP) bahsetmiştiniz. Buna biz temmuz ayında müracaat ettik. Benimle beraber bizim Down sendromlu arkadaşlarımız da var yani benim söylediğim sadece bireysel değil yani birkaç kişinin adına konuşuyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Biz bu başvuruyu internetten yaptık mesela. İşte, bana dedi ki İŞKUR'dan: "Sayfan şu."

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam.

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Ondan sonra onun bir adımı olarak bizim İŞKUR'a gitmemiz gerekiyormuş. Neyse biz İŞKUR'a gittik. İŞKUR'da dedi ki: "Sizin kaydınız yok." Nasıl olur? 2022'den beri benim oğlanın kaydı var. Öbür Down sendromlu çocuğun kaydı da geçen yıldan var, ben şahidim, beraber gittik annesiyle. Mesela bizim önümüzde bürokrasi işlemleri çoğalıyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, çözüldü mü sorun?

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Yok, çözülmedi.

Bize dönen şu: "Siz her yıl iş İŞKUR'a kaydınızı yenileyeceksiniz."

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bir saniye.

Coşkun Bey, Emine Hanım ve o Down sendromlu ailenin konusunu yakinen takip edelim, tamam mı?

Bunu yakinen takip edelim, orada nerede tıkanıyorsa sorun bürokratik anlamda olsun, diğer anlamda olsun...

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Yani tıkanan nokta şu Sayın Başkanım: Bizim gidip de kayıtları yenilememiz gerekiyormuş her yıl yani yine suç bize. Ya, zaten İŞKUR'da kayıtlı, niye ben her yıl gideyim de...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Peki, uyum programına hâlâ başlayamadılar mı?

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Yok, biz alınmadık.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Tamam, yakinen, ivedilikle takip edelim onu.

Burada İŞKUR temsilcisi var mı?

ADİYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Bizim Adıyaman'dan yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Ama işte her yıl kayıt konusu da gerekli değil bence. Yani neden her yıl kayıt oluyor? Zaten kaydı var.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle Sayın Bakanım: Normalde İŞKUR'da zaten normal vatandaşlarımızın da her bir kayıt döneminde yeniden kayıt yenilemesi gerekiyor ama bu engelli bireylerimiz olunca, hani bunu olabildiği kadar uzatıp senede bir yapıyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Bunu Çalışma Bakanımızla bir konuşalım biz de. Bir konuşalım ama Emine Hanım'ın sorununu çözelim, olur mu? Size emanet o.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Sağ olun.

Sayın Bakanım, Emin Hanım'ın benden özellikle isteği şuydu, dedi ki: "Sayın Valim, benim oğluma Halk Eğitimden bir kurs açılsın. Ben özellikle sizden bunu istiyorum." Biz de kendisine söz verdik, elimizden geleni yapacağımızı söyledik, süreci takip ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Ne zaman açacağız?

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle: Biz aynı şekilde Halk Eğitim Merkezi Müdürümüze yaklaşık üç dört gün önce telefonda görüşme sağladık, o da hızlı bir şekilde programa dâhil edeceğini söyledi. Bu konuşmayı yaptığımızda da biz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Bize takvim verin, takvim.

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Şöyle Sayın Bakanım: İnşallah iki hafta içerisinde diyelim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Haber bekliyoruz o zaman, tamam mı? (Alkışlar)

ADİYAMAN VALİ YARDIMCISI EMİNE KARATAŞ YILDIZ - Tamam.

Diğer konuda da şöyle, biz aynı zamanda şunu da yaptık: Özellikle biz, dediğimiz gibi, bu aile içerisinde bir süreç olduğu için ailelerin de her anlamda rehabilitesine çok önem gösteriyoruz. O yüzden de özellikle özel bireylerimizin aileleriyle de üç dört gün önce bir akşam sıra gecesinde bir araya geldik özellikle annelerimizle birlikte ve bunu da inşallah, sıklıkla yaparak onların da rehabilitesine de bu anlamda önem göstereceğimize de söz veriyoruz.

Saygılarımla.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - Evet, teşekkür ediyorum.

Erol Hocam, buyurun.

Hocamızı aynı zamanda tıp profesörü, onun da söyleyecekleri var.

Buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Teşekkür ederim.

Tıp doktoruyum ben, Elâzığ Milletvekiliyim ve yaklaşık 2020 ile 2023 yılları arasında da başhekimlik sürecim var, şehir hastanesinin başhekimliğini yaptım.

Emine Hanım bir konudan bahsederken bende de farklı bir düşünce oluştu çünkü raporların, heyet raporlarının nasıl çıktığını çok iyi biliyorum. Tabii, çocuğunuzdan bahsettiniz Emine Hanım, dediniz ki: "Benim çocuğum askerlik dönemi geldiğinde askerlik şubesinden arandı ve 'Niye askerlik için müracaat etmedi?' denildi." Şimdi, normalde heyetlere başvurularda, hepimiz çok iyi biliyoruz, başvuru dilekçeyle oluyor ve dilekçede "vergi indirimden yararlanmak için, tayin için, vesaire." Bu dilekçeye mahsuben değerlendirme yapılıyor ve heyet raporu öyle çıkıyor. Yani sizin mesela yüzde 94 raporlu olmanız askerlik için engel teşkil etmeyebilir çünkü askerlik yapmanın mevzuatı ayrıdır, değerlendirme hekimler tarafından ayrı değerlendirilir. Mesela örnek veriyorum: Bir böbrek yetmezliği ya da diyabet hastasının oranı yüzde 80'lerin üzerindedir ama bu "askerlik yapamaz" anlamına gelmiyor. Şimdi, siz böyle konuşunca kayıtlara girmesi için de ben bu sözü aldım. Şu yapılabilir: En azından böyle heyet raporlarına müracaat sırasında "Askerlikle ilgili durumunun da değerlendirilmesi isteniyor mu?" diye hasta yakınlarına sorulabilir çünkü bazen de şöyle bir sıkıntı olabiliyor: Biliyorsunuz, askerlik yapmamak bizim toplumumuzda bir negatif algıdır yani askerlik yapan birine kızını verirsiniz, bunun gibi düşünüldüğü için ama müracaat sırasında "Askerlikle ilgili durumu da değerlendirilsin mi?" diye hasta yakınlarına sorulursa ve bunun "olur"u olur ise bu değerlendirme yapılır ve sisteme yüklenebilir. Bir dahaki askerlik dönemi geldiği zaman da en azından... Tabii bunun içinde var olan hastalığının da sürekli olması gerekiyor çünkü düzelleme ihtimali ya da farklı ihtimal olmaması gerekiyor. Sürekliyse ve askerliğe engelse, eğer aile de bunu istiyorsa ve dilekçesinde bunu ifade ediyorsa bu değerlendirilip kayda girebilir. Böylece bence çok ciddi anlamda da bir zaman kazancımız olur diye düşünüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU (İzmir) - O zaman onu takip edelim birlikte.

ADIYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Sayın Vekilim, Yusuf'a 21 aylıkken tanı konduğunda zaten "otizm" tanısı konmadı "yaygın gelişimsel bozukluk" tanısı konuldu. Şimdi, biz hep Yusufu aşarız diye bekledik; hep geçer, geçer yani benim gibi birçok yeni tanı konmuş olan dernek üyelerinin aileleri hep geçer ümidiyle baktı. Yıllar geçti, sonra tanı çocukluk otizmine döndü. Biliyorsunuz, biz önce iki yılda bir rapor çıkartırdık. Çocukluk otizminde, baktık, bunu biz çocukluk döneminde de geçiremedik. O zaman ne oldu? Bir tık yukarı, acaba ergenlik çağının verdiği bir otizm falan mı?

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Emine Hanım, benim söylemek istediğim de sizin söylemlerinize aynı.

ADIYAMAN OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI EMİNE AKGÜN - Yok, şimdi, şunu söyleyeceğim Sayın Başkanım: Yusuf yüzde 80 zaten otizimli, yüzde 60 da mental retardasyon var, ikisi toplanmış yüzde 94. Şimdi, yüzde 94 olanı siz niye bir daha çağırıp askerlik şubesinden "Gel sen engelini ispatla." diye aileye...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Askerlik mevzuatı çok ayrıdır, engellilik oranı çok ayrıdır. Yüzde 94 engelli olması askerlik yapamaz anlamına gelmez. O yüzden bunun değerlendirilmesi lazım askerlik için de. Ben de biraz önce onu ifade ettim, ileriki dönemde yapılabilecek şeyden bahsettim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Adıyaman Zihinsel Engelli Aileleri Derneği, Zeynal Alagöz burada mı?

Buyurun Başkanım.

ADIYAMAN ZİHİNSEL ENGELLİ AİLELERİ DERNEĞİ BAŞKANI ZEYNAL ALAGÖZ - Sayın Başkan, değerli üye kardeşlerim; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Ben de hem Zihinsel Engelli Aileleri Derneği Başkanı hem de bir zihinsel engelli ailesiyim. Bizde bir laf vardır "Ölüsü olan bir gün ağlar, üç gün ağlar ama delisi olan her gün ağlar." Biz o her gün ağlayanlardanız, biz Emine ablanın dediği gibi, bütün Türkiye'deki zihinsel engellilerin neler çektiğini içinde bire bir yaşayarak biliyoruz. Burada sözlerimi fazla şey yapmadan bazı konuları... Ben milliyetçi bir insanım, memleketini, milletini seven bir insanım. Devletimin, milletimin birileri tarafından soyulmasına gönlüm razı olmuyor. Ben bundan önce bir bakım merkezine ortaklık ettim. İki üç sene orayı çalıştırıyordum, neler döndüğünü biliyorum. Onun için, bir bakım merkezinde her sene yatacak olan hastalara bir kat elbise alınıyor. Bu adama, kalkıp yürüme mecali olmayan bir insana bir kat elbise niye alınıyor? Bu bir.

İkincisi, bundan önce, 2022 dediğimiz, maaşları veriliyordu. O denetleme heyeti bize ilk açtığımızda geldiği zaman ben onlara durumları izah edince, bakım merkezine verilen çocuklar verildiği zaman uyanık olan aileler onların kartlarını alarak kendileri gidip maaşı alıyor, engellinin o paradan haberi olmuyor, uyanık olmayan ailelerin parasını da bakım merkezi alıp zimmetlerine geçiriyordu. Ben bunu gelen komisyona söylediğim zaman Ankara'ya gittiğinde komple bunların kestirilmesi sağlandı ve şu anda yine devletimiz iyi niyetiyle onlara "cep harçlığı" adı altında bir para veriyor. O para üzerinden bakım merkezinde kalan bir kişinin devlete maliyeti 78 bin, evde bakıcı parası verilen para 11 bin lira. Eğer bu paranın dörtte 1'i veyahut yarısı aileye verilirse kimse engellisini götürüp bakım merkezine bırakmaz ve daha güzel bir ortam da sağlanmış olur, bakıcılık olur. Bu iki.

Üçüncüsü, bir yerde bir bakım merkezi açılmışsa aynı bakım merkezinin ikinci kere aynı kişi tarafından açılmaması lazım veyahut memlekette, diyelim ki Adıyaman'da bir tane bakım merkezi var, oranın kontenjanına göre ikinci bir bakım merkezinin açılabilmesi için orada belli kriterler var, "Şu nüfusa göre şu kadar." Adıyaman'da 16-17 tane rehabilitasyon merkezi var. O bakım merkezlerinin de aynı şekilde olması lazım ki daha iyi rekabet olsun, daha iyi bakılabilsin o insanlara. Onun için, o konuda sizlerden biraz bir şeyler talep ediyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Eğer gereken bir şey olursa telefonlarınızı aldım, yine irtibat içerisinde oluruz.

Hayırlı günler efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

GAZİANTEP AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN AKTAŞ - Sayın Bakanım, affınıza sığınarak birkaç cümle söylemek isterim. Ben Gaziantep Aile Sosyal ve Hizmetler İl Müdür Yardımcısıyım.

Bir bilgi kirliliği var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Size söz vereceğim, Gaziantep'e sıra gelince söz vereceğim.

Evet, Anadolu Ortopedik Engelliler Derneği yokmuş burada.

Adıyaman 6 Şubat Spor Kulübü Başkanı, burada mı?

Buyurun.

ADIYAMAN BELEDİYESİ İŞİTME ENGELLİLER FUTSAL TAKIMI BAŞKANI MUHAMMED DENİZ DAŞKOL - Sayın Başkanım, kıymetli üyeler; ben engellilikle alakalı ilk çalışmalarımı depremde sonra yaptım. Gençlik ve Spor Bakanlığının Can Dostum Projesi'ne katılımcı olarak gittim. Orada, Can Dostum Projesi yapıldı 2023 yılında Spor Bakanlığı tarafından, katılımcı olarak bir kampa iştirak ettik. Orada, Adıyaman'da depremde ampute olan bireylerle güzel diyaloglarımız oldu ve onların talepleriyle kulübü kurduk. Kulübün ismini de Adıyaman'daki depremde ampute olan bireyler belirledi. Şu anda ben onlarla bir sportif müsabakaya ya da bir etkinliğe, sosyal etkinliğe gitmek için yaşadığımız sorunlar vardı. Biz, şöyle söyleyeyim, kulübü kurarken "Depremde ampute olan bireyleri sosyal hayata tekrar nasıl adapte edebiliriz?" üzerinde çalışmalar yapacaktık ama girdiğimiz dünya bambaşka bir dünyaydı. Ben bugüne kadar engellilerle alakalı hiçbir şey bilmiyordum. Sadece herhangi bir uzuv kaybı, o kadar biliyordum. Bu dünyanın içine girdikçe hem yaşadığımı anladım hem de onların da bu hayatın içerisinde olduğunu gördüm.

Şimdi, bizim kulüp olarak karşılaştığımız sorunlar vardı, ben bu sorunları dile getireyim önce. Sporcu arkadaşlarımı Şanlıurfa'da bir müsabakaya götürüyem, bir deşarj olsunlar, bir kafalarını dağıtsınlar diye bir çalışma yaptık. Yalnız ilimizde engelli aracımız yoktu, Urfa Gençlik Spor İl Müdürlüğünden ricacı olduk, sağ olsunlar, onların engelli aracı vardı, onları aldık, öyle bir etkinliğe götürdük. Adıyaman'da etkinlikler planladık, şimdi, depremde genelde bizim sporcularımız çift bacak ampute yani tekerlekli sandalyeyle bir yerden bir yere gidiyorlar ve bunların taşınması için kesinlikle engelli aracı şart. Bir spor salonuna gitmeleri için bu araç gerekiyor. Şöyle bir durumdan bahsedeyim, bir arkadaşımızla toplu taşımaya binemedik ve gelen araçların hiçbirinin "Engelli araç taşıma sistemi çalışmıyor." diye söylemleri oldu. Şimdi, bu arkadaşlara öncelikle spor yaptırabilmemiz için, sosyal, kültürel etkinliklere dâhil edebilmemiz için sizlerin aracılığıyla ilimize bir engelli aracı talep ediyoruz. Bunun ziyadesinde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizden başka bu projeye katkı veren kulüp var mı Adıyaman'da?

ADIYAMAN BELEDİYESİ İŞİTME ENGELLİLER FUTSAL TAKIMI BAŞKANI MUHAMMED DENİZ DAŞKOL - Tek kulübüz efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu proje çünkü önemli bir proje, biz bunu deprem sonrası başlatmıştık ve hakikaten büyük bir potansiyeli var, aman o projeye devam edin, destek gerekirse, biz de sizi destekleriz.

Ozan Bey, burada mısınız? Arkadaşımızla direkt irtibatla olalım.

ADIYAMAN BELEDİYESİ İŞİTME ENGELLİLER FUTSAL TAKIMI BAŞKANI MUHAMMED DENİZ DAŞKOL - Sayın Başkanım, bizim Gençlik Spor İl Müdürlüğümüz bu konuda hassas, onlar da sağ olsunlar, gerekli yardımı gösteriyorlar bize. Adıyaman Günışığı konteyner kent var, bu depremde ampute olan bireylerin çoğunlukla yaşadığı yer. Ben hafta bir mutlaka birinin...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, şöyle Başkanım: Bu konuyu bizzat biz takip edeceğiz, dediğim gibi, süre sınırimız var. Siz Ozan Bey'le ihtiyaç bağlamında, iş birliği bağlamında irtibata devam edin. Tamam mı?

ADIYAMAN BELEDİYESİ İŞİTME ENGELLİLER FUTSAL TAKIMI BAŞKANI MUHAMMED DENİZ DAŞKOL - Başkanım, özür dileyerek, bir söz verdim, onu da söyleyeyim hemen. Burada ampute kardeşlerim konteyner kentlerde, evlerde ne lavaboyu ne banyoyu kullanabiliyorlar, onların bir ricası var, hani onlara yönelik bir yaşayabilecekleri bir konut projesi olursa.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adıyaman'daki konteyner kentten mi bahsediyorsunuz?

ADIYAMAN BELEDİYESİ İŞİTME ENGELLİLER FUTSAL TAKIMI BAŞKANI MUHAMMED DENİZ DAŞKOL - Evet, oradaki konteyner kentte yaşıyorlar, lavaboya, mutfak dolaplarına filan yetişemiyorlar. Eğer onların yaşayabileceği standartlara uygun, kalıcı bir konteyner kent, vesaire olursa seviniriz.

Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Evet, Adıyaman'dan İrfan Ataş, bedensel engelli masa tenisi sporcusu, burada mı?

Evet, İrfan, buyur.

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Merhabalar, hepinize teşekkür ederim bana söz verdiğiniz için.

Bakanım ben hem bocce sporcusuyum hem de masa tenisindeyim. Masa tenisinden daha önce Sayın Zeynel Abidin Şenlik Müdürüm sayesinde, şube müdürüm aynı zamanda Adıyaman Özel Sporcular Başkanı. Onun sayesinde Ankara'da masa tenisi müsabakalarına katıldım ilk defa. Burada, mesela şöyle: İlk defa katıldığım için biraz heyecanlandım o zaman yani onları görünce daha da bana heves geldi, şu anda hâlâ devam ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Spora devam o zaman?

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Evet, devam ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adıyaman'da?

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman seni alkışlayalım. Bravo. (Alkışlar)

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Sayın Bakanım, bir de, boccede geçen sene 500 sporcudan ilk 8'e girdim.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Bravo.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tebrikler. (Alkışlar)

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Böyle devam.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başarılarının devamını diliyoruz, bir ihtiyacın olursa mutlaka haberleşelim.

MASA TENİSİ VE BOCCE SPORCUSU İRFAN ATAŞ - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, şimdi aramızda Hatay'dan bir misafirimiz var, kendisinin uçağı varmış, o yüzden onu bir alacağım.

Tutku Ülkü, Türkiye Fiziksel Engelliler Vakfı Hatay Engelli Sosyal Girişimcilik Merkezinden, burada mı?

Evet, buyurun.

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Sayın Bakanım, sayın vekillerim ve değerli Komisyon üyeleri; bu konuşma önceliğini bana tanıdığınız için öncelikle hepinize teşekkür ederim. Fiziksel Engelliler Vakfı adına sizlerle iletişim sağlıyorum. Hatay'da bir engelli sosyal girişimcilik merkezimiz bulunmakta. Bu merkezin de projesinin genel koordinatörlüğünü üstlendim. Merkezimiz aslında şöyle söyleyeyim, deprem olduktan hemen sonra Fiziksel Engelliler Vakfı olarak deprem nedeniyle uzuvlarını yitiren ampute bireylere biz anında, daha önce iş birliği yaptığımız başka bir kuruluşla Kahramanmaraş'ta bir seyyar protez, ortez atölyesi getirmiştik Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesinin kampüsü içerisine ama tabii, ruhsatlandırma süreçleri ve gerekli ekipman ve donanım yetersizliği dolayısıyla çok fazla sürdürülebilir olamadı. Daha sonrasında biz bu projemizi Hatay Valimiz Sayın Mustafa Masatlı'ya sunduğumuzda projeye hemen sahip çıktılar, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı Aile Sosyal Hizmetler Müdürlüğümüzün de destekleriyle, yine, Fiziksel Engelliler Vakfı Başkanımız Sayın Yaşar Tatar'ın öncülüğünde projemizi hayata geçirdik. Şu anda Engelli Sosyal Girişimcilik Merkezimizin içerisinde sadece engelli bireylere protez, ortez üretimi sağlamıyoruz. Aynı zamanda, içeride engelli çocuklarına banyo yaptırabilmeleri için büyük bir hamam ünitemiz bulunmakta. Bu hamam da sadece çocuklarını banyo yaptırırsınlar diye değil, engelli kişi evde kendi öz bakım becerilerini nasıl gerçekleştirebileceğine yönelik gerekli eğitmenler tarafından banyo eğitimi alabiliyorlar. Yine, içerisinde kadın kafeteryamız, kadınlara ait bir kadın kuaför alanı, yine, çocuklarımız için çeşitli sosyal oyun alanları, drama kursumuz, tiyatro kursumuz, sinema alanımız mevcut. Yani oraya tedavi amaçlı gelen, engelli çocuğunu getiren annelerimiz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi istifade etti bugüne kadar?

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Şu anda açılışımızdan bugüne kadar 116 adet protez, ortez teslimatı gerçekleştirdik ve 119 çocuğumuz yaz kurslarında almış olduğu eğitimleri tamamlamış bulunmakta ve hâlâ da projemiz devam etmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Girişimcilik eğitimi mi veriyorsunuz?

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Hem girişimcilik eğitimi veriyoruz hem sosyal alan ve faaliyet sağlıyoruz hem de dediğim gibi, deprem nedeniyle uzuvlarını yitiren tüm depremedelere ücretsiz protez, ortez hizmeti sunmaktayız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman sizden istirhamımız şu, tebrik ediyoruz öncelikle...

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - ...ama bunları bize anlatan bir bilgi notu gönderirseniz iyi uygulama örneği olarak bunu da raporumuzda değerlendirelim.

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Çok sevinirim, örnek bir proje olarak biz bu projeyi Maraş'a da taşımak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte bunu yaygınlaştırmamız lazım...

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Kesinlikle öyle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - ...bizim Komisyonumuzun amaçlarından biri iyi uygulama örneklerini çoğaltmak. O yüzden bunu bize yazılı olarak detaylı bir şekilde sunarsanız mutlu oluruz.

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - Çok memnun oluruz, hatta merkezimizi ziyaret edebilirsiniz yerinde göstermeyi çok isteriz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hatay'a gelebilirsek olabilir.

FİZİKSEL ENGELLİLER VAKFI HATAY ENGELLİ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK MERKEZİ BAŞKANI TUTKUN ÜLKÜ - İddia ediyorum bu arada yani abartmayarak söylüyorum: Böyle bir merkezin şu anda dünyada benzeri yok, eşsiz bir kurum.

Tekrardan Hatay Valimiz Sayın Mustafa Masatlı'ya da ayrıca teşekkürlerimi sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Evet, yine Adıyaman'dan Kader Güvenç, Millî Sporcu, burada mı?

Evet, Kader...

GÖRME ENGELLİLER FEDERASYONU SPORCUSU VE ATLETİZM FEDERASYONU SPORCUSU KADER GÜVENÇ - Öncelikle, merhabalar; hepiniz hoş geldiniz Saygıdeğer Bakanım, milletvekillerim ve sevgili misafirler.

Ben atletizm branşında uzun mesafe Millî Takım sporcusuyum; hem Atletizm Federasyonunda Millî Takım sporcusuyum hem de Görme Engelliler Federasyonunda Millî Takım sporcusuyum.

Burada, yapmanız gereken ya da üzerinize düşen her şeyi yaptığınızı düşünüyorum kendi adıma fakat kendi başka bir sorunuma değinmek istiyorum: Atletizm Federasyonunda -Görme Engelliler Federasyonunda değil, normal Atletizm Federasyonunda- bana mobbing uygulanıyor Federasyon Kurul Başkanı tarafından. Ben 13 Eylül 2025'te Dünya Şampiyonası'na katıldım, eylül ayında oldu; burada antrenörümün yanımda olmaması... Yanımda gelmedi yani Federasyon tarafından yanımda gelmemesi istendi. Ben görme engelli sporcuyum; tavuk karası hastalığım var genetik olan, aile tarafından gelen. Orada antrenörüm kendi imkânlarıyla geldi bu yarışa.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu şikâyetini kimseyle paylaştın mı?
GÖRME ENGELLİLER FEDERASYONU SPORCUSU VE ATLETİZM FEDERASYONU SPORCUSU KADER GÜVENÇ - Hayır, kimseyle paylaşmadım.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Keşke daha önce paylaşıydın.
GÖRME ENGELLİLER FEDERASYONU SPORCUSU VE ATLETİZM FEDERASYONU SPORCUSU KADER GÜVENÇ - Ulaşılabileceğim kimse yoktu aslında.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ozan Bey, Coşkun Bey; takip edelim, tamam mı? Kader kardeşimizin sorununu yakından takip edelim.
GÖRME ENGELLİLER FEDERASYONU SPORCUSU VE ATLETİZM FEDERASYONU SPORCUSU KADER GÜVENÇ - Çok teşekkür ederim.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben kartımı da vereceğim sana.
GÖRME ENGELLİLER FEDERASYONU SPORCUSU VE ATLETİZM FEDERASYONU SPORCUSU KADER GÜVENÇ - Tamam, teşekkürler.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Canan Hanım, ilettik mi? Tamam.
Peki, teşekkür ediyoruz.
Şimdi, Adıyaman'la ilgili söz almak isteyen kimse var mı? Adıyaman Belediyesi...
Buyurun.
Bu arada, Belediye'ye ait engelli çalışmaları, merkezler, onlarla ilgili de kısaca bize bilgi verirsiniz.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim, değerli hazırun; Adıyaman Belediyesi Engelliler Komisyonu Başkanımı, Belediye Meclis üyesi olarak katıldım.
Başkanım, bizim en büyük sıkıntımız -biraz önceki hanımefendinin söylediği gibi- engellilerin deprem sonrası yaşadıklarına karşı ne Belediye olarak ne de...
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizin Başkan Yardımcısı listede gelmedi görünüyor.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Başkanım, ismimiz yazılmamış. Girişte özellikle Belediye Başkan Yardımcımız Burak Binzet'le beraber ismimizi yazdırdık.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Mehmet Tırpan görünüyor, o da yok görünüyor burada.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Yok, Mehmet Burak Binzet Belediye Başkan Yardımcısı. Belediye Meclis Üyesi olarak da ben -Halil İzci- katıldım.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Başkanım, rapor mevzuatı var, birçok konu var da hepsi anlatıldı, ben sadece kısa kısa sadece değinebilirim.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok, anlatılanlara girmeye gerek yok. Siz Adıyaman Belediyesi olarak bu konuda farklı ne söyleyeceksiniz? Yaptığınız hizmetlerdeki durum ne? İlin ihtiyaçlarında Belediye olarak, bu anlamda, sorumluluğunuzu yerine getirdiğinizi düşünüyor musunuz? Bunları bize anlatın kısaca, diğer konuları zaten dinledik.
Buyurun.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Sayın Bakanım, Adıyaman Belediyemiz yıkıldı 6 Şubat tarihinde; yeni Belediye binamız, Allah nasip ederse, bir iki ay içerisinde teslim edilecek. Engelli bireylerimizden mutlaka birilerini işe alma kaydıyla kapı önünde bekleteceğiz ve vücut dilini bilen birilerini mutlaka istihdam etmek için... Sarı çizgiler, kaldırımlar; bunlara mutlaka önem veriyoruz ama Başkanım...
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Asansör...
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Asansör; en çok ben onu kaydetmişim, kesinlikle o asansöre hiçbir ilimiz uymuyor. Ben de bir engelli dayısı olarak... Bütün illerde 1 kilometre, 2 kilometre yol yürünüyor. Engelli vatandaşlar bir yerden bir yere, karşıya geçmek için en az yarım saat, kırk dakika tekerlekli sandalyeyle veya sendeleyerek gidiyor; o asansörlerin hiçbirisi çalışmıyor, hiçbir belediye veya hiçbir karayolları ona dikkat etmiyor. Şehitlik, mezarlıklar ve şehir merkezindeki WC'lerin hiçbirinin engelli kullanım özellikleri yok. Normal tuvaletler var.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, onları Belediye olarak yapmanız gerekiyor yani o konulara yoğunlaşmanız lazım..
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Evet.
Sayın Bakanım, siz de Türkiye Büyük Millet Meclisinde olduğunuz için, bu Komisyonun da Başkanı olarak Türkiye bunu yayarsanız çünkü...
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, Türkiye ayrı, şimdi Adıyaman'ı ilgili konuşuyoruz, siz yapın, biz de destekleyelim.
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Sağ olun Sayın Bakan.
BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunlar artık konuşulmamalı yani bunu aşmamız lazım, Adıyaman'da da, Kahramanmaraş'ta da, Gaziantep'te de, Elâzığ'da da hiçbir yerde bunları konuşmamamız lazım; bunlar temel konular.
Evet, bana başka spesifik söyleyeceğiz bir şey var mı?
ADİYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Deprem kaynaklı el ve ayak uzuvlarındaki medikal ücretleri devletin biraz daha minimize etmesi, karşılaması çünkü Kahramanmaraş'ta -biraz önceki hanımefendinin söylediği gibi- burada Avrupa Birliğinden herhâlde kaynaklı aldılar. Gaziantep'te de Daire Başkanımız var, Hacı Yusuf Bilgin. Onunla da görüşüyorum Komisyon üyesi olarak ama Adıyaman'da böyle bir şey yapılmadı. Çok pahalı ve Sayın Valimizin dediği gibi yüzde 9'umuz engelli

Adıyaman'ın hem de iki el, iki ayak veya tek el, tek ayak, çok pahalı. Sayın Bakanım, bununla ilgilenirseniz, çok pahalı o medikal ayak, el fiyatları.

Sayın Bakanım, "ev-ofis çalışması" dediniz, o da istihdamla alakalı. Kesinlikle bizim Adıyaman'daki bireylerin tek istediği ev içerisinde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, belediye olarak bu konularda projeleriniz var mı?

ADIYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Başkanım, projelerimiz söylediğim gibi, Allah nasip ederse, bizim bir iki ay içerisinde altyapımız bitiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediye binasının altyapısı bitiyor genel olarak...

ADIYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Hayır, hayır, su anlamında bizim yüzde 69'umuz yıkıldı. Komple su birimi bittikten sonra yol yapımında da Engelli Komisyonu olarak tamamıyla işin başında duracağız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, peki, teşekkür ediyorum.

ADIYAMAN BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ HALİT İZCİ - Bir de istirahat ediyorum Başkanım, bu 11 ilin içerisinde depremde engelli olan ailelerin TOKİ ödemelerinin biraz indirilmesinde bir öncelik istiyoruz onlar için.

Arz ederim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

ŞANLIURFA ZİHİNSEL ENGELLİLER REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM DERNEĞİ BAŞKANI BEDİH SATOĞLU - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizi dinlemedik mi az önce?

ŞANLIURFA ZİHİNSEL ENGELLİLER REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM DERNEĞİ BAŞKANI BEDİH SATOĞLU - Şanlıurfa...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şanlıurfa'dan...

Peki, buyurun.

ŞANLIURFA ZİHİNSEL ENGELLİLER REHABİLİTASYON VE İSTİHDAM DERNEĞİ BAŞKANI BEDİH SATOĞLU - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; çok can alıcı bir acı reçete veriyorum. Erişebilirlik konusunda Şanlıurfa dâhil hiçbir ilimizde istatistik sonucu yok. İkincisi, bir de bu erişebilirlik konusunda Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünden alınıp Çevre, Şehircilik Bakanlığı veya belediyelere verilmesi konusunda gereğini arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Kahramanmaraş'tan Öğretmen Selçuk Delibaş burada mı?

SELÇUK DELİBAŞ - Burada.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

SELÇUK DELİBAŞ - Öncelikle raporla ilgili çektiğimiz eziyeti hem önerge olarak sunacağım Komisyonunuza.

23 yaşında...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O rapor konusuyla ilgili durumu anladık.

SELÇUK DELİBAŞ - Bu farklı, bunu önermedim.

23 yaşında engelli yetişkin bir yavrum var. Rapor almaya gittiğimizde kafasını gözünü kırarken sıra bekliyoruz. Bu çocuk gözümüzün önünde parçalanırken bizim "özel" dediğimiz yavrularımıza sosyal devletin özel görmeyişini görüyorum. "Sıranı bekleyeceksin kardeşim." diyor, sıramızı bekliyoruz. Öncelikle bu yavrulara biz ne kadar özen gösteriyorsak sosyal devletin de özen göstermesini istiyoruz. Sayın Vali Yardımcım veya bürokratlar konuşuyor, rapor alma gününde rica ediyorum birisi insin, bir baksın, ne olur? Veya ben mi yanılıyorum? Birisi gitmiş midir oraya? Yani bu rapor alan bu özel yavruların boynundan aşağısı tutmuyor. İhtiyar anne-baba getirmiş, "Sıranı bekleyeceksin." diyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kahramanmaraş Vali Yardımcımız burada mı? Bir arayın da Beyefendiyi...

SELÇUK DELİBAŞ - Yani ricam, bir bürokratin rapor alma döneminde oraya gidip görmesi.

"Şikâyet edin." diyor oradaki doktor, neyse.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hangi hastanede gerçekleşti bu?

SELÇUK DELİBAŞ - Necip Fazıl Şehir Hastanesi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağlık Müdürü burada mı?

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRÜ VEHBİ ŞİRİKÇİ - Buradayım efendim.

SELÇUK DELİBAŞ - Şimdi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, konuyu irdeleyelim.

SELÇUK DELİBAŞ - Ben bitireyim isterseniz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, buyurun.

SELÇUK DELİBAŞ - İkincisi, bilimsel olarak benim yavrumun iyileşme şansı yok, bunu doktor raporları söylüyor, ben değil. Ben öğretmenim, alanım değil. Fakat ben her iki senede bir bu yavruyla bu perişanlığı niye çekiyorum? Arkadaşlar, yani benim aklım almıyor. İyileşmeyecek hastalar, bu çocuklar iki yılda bir, üç yılda bir neden bu hastane köşelerinde kafasını gözünü dağıtıyor gidiyor? (Alkışlar) Annesine saldırıyor yani bizim gerçekliğimiz bu. Şimdi, Sayın Valim, orada yatırılan parayı anlattı, devletin yatırdığı parayı dağıtıyor, ben bunu istemiyorum. Benim çocuğum özel ya, sosyal devlette daha özel olmalı. Ben buradan nasıl... Evlere gelinsin ve raporlar evlerde verilsin. Bu yavrularımızın çektikleri nedir arkadaşlar. Bakın, gizli ağlayan anne ve babalar adına konuşuyorum. (Alkışlar) Gizli ağlıyor bunlar. Yani bizim sorunlarımız çok, bu sadece... Yani ben bir öğretmen olarak biliyorum da... Ben dokuz yıl KHK'li olarak yaşadım, göreve yeni döndüm, dokuz yıl sigortasızdı benim yavrum. Bu yavrular dünyanın her yerinde kim olursa olsun doğduğundan itibaren ölene kadar sigortalı olmak zorunda, devletin bakmakla yükümlü olması gerektiği bireylerdir. Devlet, babalığı

burada gösterecektir, sosyal devlet olacaktır. Benim çocuğum dokuz yıl parasıyla ilacını oldu ve doktora götürme zorunda kaldım. 4'üncü önermem de çocuğun hiçbir şeyine bakılmadan, doğuştan ölene kadar, babası ne iş yaparsa yapsın, bu çocuğun sigortalı ve devlet tarafından güvence altına alınmak zorunda.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkürler.

Sağlık Müdürümüz, bu konuyla ilgili...

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRÜ VEHBİ ŞİRİKÇİ - Sayın Bakanım, şehrimizde, Necip Fazıl Şehir Hastanemize sağlık kurulumuz hem engelli hem ÇÖZGER dediğimiz çocuklarımızla heyetlerimiz faaliyettedir ve Sağlık Bakanlığında da öncü hastanelerden biri, bu MHRS uygulamasını sağlık kurullarına ilk getiren hastanedir Türkiye genelinde. Yoğun hizmet vermektedir, randevu süreleri çok kısa olduğu için tabii ki o yoğunluktan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, burada, demek ki biraz daha hassasiyetle çalışmak lazım, çok daha fazla hassasiyetle. Vali Yardımcımız da burada, Selçuk Bey bu konuların içinde, o yüzden iyi dinleyip yeni çözümler geliştirmek gerekiyor.

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRÜ VEHBİ ŞİRİKÇİ - Anlaşıldı Sayın Bakanım, yakinen takip edeceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Orada sırada bekletmemek gerekiyor; onunla ilgili gerekirse özel bir gün ayarlayıp, özel bir saat ayarlayıp böyle zamanında gelip zamanında hizmeti vermek gerekiyor.

KAHRAMANMARAŞ İL SAĞLIK MÜDÜRÜ VEHBİ ŞİRİKÇİ - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Takip edeceğiz, Selçuk Bey biz de takip edeceğiz bu konuyu Komisyon olarak da, bireysel anlamda da. İletişiminize açığız her zaman.

Adıyaman'dan Adana'ya geçiyoruz çünkü süre çok hızlı ilerliyor.

Adıyaman'la ilgili çok kısa bir şey söyleyecekseniz buyurun, çok kısa.

ADİYAMAN DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEYNEL ABİDİN ŞENLİK - Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, kıymetli hazırun; hepiniz hoş geldiniz.

Adıyaman Down Sendromlular Derneği Başkanımı; aynı zamanda, Adıyaman Özel Sporcular Spor Kulübü Başkanımı. 2010 yılından beridir engellilik alanındaki faaliyetlerin içerisindeyim. Adıyaman'da 2020 yılında 17 tane engelli STK'sini bir araya getirerek Adıyaman Engelli Derneklerini Kalkındırma Platformunu oluşturduk. Amacımız, engellilere yönelik yapılacak olan her türlü hak arayışını birlikte çözüme ulaştırarak ilimizdeki engelli bireyleri biraz daha sosyal hayatın içerisine dâhil etmek.

Ben burada 2 tane önemli noktadan bahsedeceğim. Ülkemizin nüfusunun ortalama yüzde 10'unun engelli olduğundan bahsediliyor. Engelli bireylerin sosyal hayata tam, etkin, eşit bir şekilde katılımı için mutlaka ülkemizde bir engellilik bakanlığına ihtiyaç duyulduğunu düşünüyorum. Bunun mutlaka olması gerekiyor çünkü hayatın her safhasında, her yerinde, her türlü hizmette engelliler var.

Biraz önce arkadaşlarımız kamusal hizmetlerden bahsettiler. Ben kendim gönüllü olarak yaklaşık on dört, on beş yıldır engellilere yönelik faaliyetlerin içerisindeyim. Kamuda çalışıyorum ancak kamusal hizmetlerden yararlanmak için ricacı oluyoruz. Ya, bu engellilerin hakkı, bizim gidip halk eğitim müdürüne, spor müdürüne, sağlık müdürüne, onlara rica etmemize gerek yok, bu bizim hakkımız. Dolayısıyla bu hakkın tam ve etkin kullanılmasını talep ediyoruz.

İkincisi: ağır engelli olan çocuklarına bakan annelerimiz var. Bu annelerimizin de çalışma hayatı içerisinde olabilme hakkı var ama maalesef, çocuklarına bakmakla yükümlü oldukları için herhangi bir şekilde çalışma hayatının içerisinde olamıyorlar. Benim sizden ricam, eğer bu konuda bir çalışma yürütebiliyorsanız bu annelerimizin en azından sigortalı sayılabilmesi, bunların da bu işin içerisinde olması...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, bu konu da gündemimize geldi, bu konu da yeni karşılaştığımız bir öneri değil, bunu da açıkçası şey yapacağız.

ADİYAMAN DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEYNEL ABİDİN ŞENLİK - Bir de Sayın Bakanım, ülkemizde maalesef çok önemli bir konu da sosyal dışlanma. Engelliler maalesef toplum içerisinde çok fazla sosyal dışlanmaya maruz kalıyorlar. İlkokuldan itibaren özellikle engelli bireylerin sosyal dışlanmasına yönelik, engellilikle ilgili mutlaka ders kitaplarında bu konunun daha fazla üzerinde durulması talebim var.

Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz. Önerileriniz için sağ olun. Böyle spesifik öneriler bekliyoruz arkadaşlar Abidin Bey gibi.

Teşekkürler.

Adana Mavisu Engelliler Derneğinden Ülkü İnsan...

Buyurun Ülkü Hanım.

ADANA MAVİSU ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÜLKÜ İNSAN - Teşekkür ediyorum.

Çok anlamlı bir toplantı. Ben de yirmi beş yıldır özel çocuklarla çalışıyorum. Özel eğitim öğretmeniyim. Aynı zamanda Özel Sporcular Federasyonu ile birlikte çok büyük çalışmalar yaptık, başarılı. Sayın Bakanım, size de çok teşekkür ediyoruz. Bakanlığınız döneminde biz özel sporcuları çok desteklediniz, çok yardımlarınız oldu.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU -

ADANA MAVİSU ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÜLKÜ İNSAN - Sporun dışında farklı bir şey söylemek istiyorum. Ben çalışma hayatında olunması gerektiğini düşünüyorum. Özellikle özel çocuklarımız adına... Evet, otizmlili ailelerimiz birçok şey söyledi, Down sendromlu ve mental olan çocuklarımız da var. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30'uncu maddesi der ki: "Her elli çalışanı olan özel sektörün yüzde 3 engelli birey çalıştırma zorunluluğu var." Bu hâlen uygulanmamakta. Adana'da bana birçok kişi geliyor. İşte, "Bize özel bir birey verin." Çünkü 50 çalışanı vardır, onun üstünden bir engelli bireyi göstermek zorundadır. Biz bunu öneriyoruz fakat bir ay

çalıştırmadan bu kişiyi tekrar işten çıkarıyorlar. Bunun çok büyük bir cezası da yok. İyi bir yaptırımı ve cezası olduğu takdirde ya bu para cezası kaldırılarak... Alınan işçinin, kişinin sürekli olarak çalıştırılması gerektiğini düşünüyorum. Bu, bizim için çok önemli. Topluma kazandırılması için bu bireylerin yapılması gerekiyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bu maalesef karşılaşılan bir konu, maalesef karşılaşılan bir sorun bu.

ADANA MAVİSU ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÜLKÜ İNSAN - Evet, ben çok karşılaştım çünkü. Yani bunun üzerinde durulursa özel bireylerimizin toplumda daha çok söz sahibi olacağıma inanıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz Ülkü Hanım. Başarılar diliyoruz.

ADANA MAVİSU ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÜLKÜ İNSAN - Sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adana Down Sendromlu Derneğinden Nilgün Taşkınlar...

Buyurun Nilgün Hanım.

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de 17 yaşında bir Down sendromlu kızı olan bir anneyim. Millî sporcu, atletizmde benim kızım. Ben doğum yaptığım zaman kızımın Down sendromlu olduğunu doğum esnasında öğrendim, o zaman kendimi yapayalnız hissettim, ne yapacağımı bilmiyordum. Benim önerim, burada böyle doğum yapan ailelere o an yani orada bir bölüm olması, bir şey olması, orada anında böyle destek olunması ailelere, onu talep ediyorum. Hatta biz dernek olarak...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Tarama testi yapılmadı mı?

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Hepsı yapıldı ama hiçbir şey çıkmadı.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Çünkü Down sendromlu olsa orada mutlaka çıkardı.

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Kesinlikle çıkmadı ve benim üyelerden amniyosentez yapıp çıkmayanlar da var.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Bütün hastanelerde perinatoloji bölümümüz var, perinatoloji bölümünde de hamilelik sırasında takiplerinizin de yapılıyor olması lazım.

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Renkli ultrason görüntülerim de var, hatta dün ona bile baktım.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Münferit bir olay yani.

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Ve kesinlikle benim kızım kendini belli etmedi, iyi ki de belli etmedi, zaten belli etse de hiçbir şey değişmeyecekti, iyi ki onu dünyaya getirmişim, iyi ki benim böyle bir kızım var, çok mutluyum, çok seviyorum kızımı. (Alkışlar) Biz dernek olarak özel hastanelerin birçoğuna gittik. Böyle durumlarda kalan aileler için destek olacağımızı söyledik ve birçok dönüşler oldu bize, ağlayarak ben çok telefonlar aldım ailelerden. "Down sendromlu bir çocuk dünyaya geldi, ne yapacağım, ne yapacağımızı bilmiyoruz." Biliyorsunuz ki erken eğitim çok önemli ve birçok aile raporu nasıl çıkaracağını bilmiyor. Biz çocuklarımızla beraber aile ziyaretlerinde bulunduk, kendi imkânlarımızla, gittik ve "Ağlamayın, ben de çok ağladım ama şu an çok pişmanım ağladığıma." Bakın, çocuklarımız bunlar neler yapabiliyor? Hepsini bire bir göstererek yaptık, aile ziyaretlerinde bulunduk ama bu tabii ki Sağlık Bakanlığı tarafından olursa daha çaplı bir proje olur diye düşünüyorum veya sağlık ocaklarından mı takipleri yapılır, nasıl yapılır, onu tam bilmiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nilgün Hanım, diğer konumuz...

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Diğer konumuz da okuldaki akran zorbalığı ve öğretmenlerimizin engelli bireyler hakkında pek bir bilgilerinin olmaması. Birçok velimden bu tür şikâyetler alıyorum hem akran zorbalığı hem de öğretmenlerle ilgili. Geçen gün de biliyorsunuz, bir şiddet oldu otizmli bir çocuğa.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biliyorsunuz, tutuklandı o kişi.

ADANA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NİLGÜN TAŞKINLAR - Ama inanın ki çok var, böyle engellilik konusunda hiçbir tecrübesi olmayan birçok öğretmenimiz var. Bunlara da belki bir eğitim verilebilir. Hani okullar açılmadan önce bir şey yapılıyor ya öğretmenlere, onun tam adını unuttum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bahsettiğiniz gibi, okuldaki öğretmenden idareciye, öğrenciden veliye kadar herkesin duyarlılığı gerekiyor; bunu birlikte inşa edeceğiz.

Teşekkür ediyoruz.

EĞİTİM-İŞ SENDİKASI KAHRAMANMARAŞ ŞUBE BAŞKANI FUAT KUYUCU - Sayın Bakanım, konuyla ilgili olduğu için kısa bir öneri yapabilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz nereden?

EĞİTİM-İŞ SENDİKASI KAHRAMANMARAŞ ŞUBE BAŞKANI FUAT KUYUCU - Kahramanmaraş'ta öğretmenim, aynı zamanda Eğitim Emekçileri Sendikası Şube Başkanıyım. Tam da hanımefendi konuya değinince...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ev sahibi olduğunuz için verelim sözü.

Buyurun.

EĞİTİM-İŞ SENDİKASI KAHRAMANMARAŞ ŞUBE BAŞKANI FUAT KUYUCU - Komisyona şöyle bir öneride bulunacağım: Engelli bireylerle sadece sokakta, evde veya başka alanlarda değil, aynı zamanda okullarda da biz beraberce çocuklarla eğitim ve öğretim görüyoruz. Benim önerim, bundan böyle yapılacak olan bölge istişare toplantılarına veya farklı toplantılara eğitim sendikalarının da davet edilmesi ve onlardan öneri alınması. Mesela ben bu toplantıyı bugün tesadüfen öğrendim, arandım, onun için eğitim sendikaları da bu konuda bilgilendirirse ve önerileri alınırsa çok iyi olur diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Aslında sendikalara biz davet ediyoruz ama demek ki burada öyle bir atlama olmuş, sağ olun.

Şimdi, siz Adana'dan mı?

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ CEM ZAFER YILDIR - Kahramanmaraş'ın Sütçü İmam Üniversitesinde... Çok spesifik, kısa, çok da vaktinizi almadan...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok spesifik ama... Az önce bir öğretim üyesi konuştu öğleden önce, o biraz uzun oldu.

Buyurun.

KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ DR. ÖĞR. ÜYESİ CEM ZAFER YILDIR - Öncelikle hoş geldiniz şehrimize, tüm Komisyon üyeleri de aynı şekilde...

Sayın Bakanım, benim şöyle bir talebim olacak: Ben on yılın üzerinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı farklı kurumlarda psikolojik danışman olarak görev yaptım, şimdi, Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Fakültesinde doktora öğretim üyesi olarak görev yapıyorum ve sizlere naçizane bir önerim olacak, en azından kayıtlara geçmesi için. Okullarımızda psikolojik danışmanlar, özellikle yetersizliği bulunan özel öğrencilerimiz için çok işlevsel çalışmalar ortaya koyuyor. Hem "önleyici" hem "iyileştirici" hem "yönlendirici" adı altında kritik bir konumdayız ancak baktığımız zaman öğrenci sayısı belli rakamlara indirgenmiş durumda, psikolojik danışman ve rehber öğretmen normunun gerçekleşmesi için. Örnek veriyorum: Bir ilkokulda 300 öğrenciye 1 okul psikolojik danışmanı normu veriliyor yani 290 öğrenciye psikolojik danışman normu verilmiyor, görevlendirilme de yapılmıyor. Liselerde, ortaokullarda bu sayı 150 yani benim temel olarak kısaca söylemek istediğim şey şu: Tüm okullarımıza psikolojik danışman ve rehber öğretmen normunun öğrenci sayısına bakılmaksızın, herhangi bir rakama indirgenmeksizin verilmesi; böyle bir talebimi de kayıtlara geçmesini istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun, var olun.

Adana Baro Başkanlığı, Volkan Böke, Avukat... Burada mı? Yok.

Adana Ay Yıldız Engelliler Spor Kulübü, Savaş Aygün, burada mı?

Buyurun.

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Sayın Bakanım, ayağa kalkamıyorum, kusura bakmayın.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun lütfen.

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Sayın Bakanım, değerli Komisyonumuzun üyeleri; hepiniz hoş geldiniz.

Saygılar sunuyorum.

Öncelikle Bakanım, bugüne kadar spora yaptığınız desteklerden dolayı, bizleri desteklemenizden dolayı çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Ben Adana Ayyıldız Engelliler Spor Kulübü Başkanıyım.

Spor haricinde ÖTV'yle ilgili büyük sıkıntılar yaşıyoruz değişen kanunla birlikte.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O konu gündemimizde, o bildiğimiz bir konu.

Buyurun.

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Bunun düzenlenmesini istiyoruz.

Bir de araçların yüzde 40 yerli olması gerekiyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O konu gündemimizde yani o bildiğimiz bir konu.

Başka, yeni, spesifik bir şey var mı?

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Her ile 1 tane paralimpik salonların yapılması gerekmekte, biz spor salonlarından engelliye uygun olmadığı için fazla hizmet alamıyoruz. Mesela, biz bir deplasmana gideceğimiz zaman yerel yönetimlerden araç alamıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adana Belediye Genel Sekreteri burada, ona söz vereceğim. Burada değil mi Genel Sekreterimiz? Tamam, biraz sonra size söz vereceğim.

Başka?

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Daha sonra belediye otobüslerinde sadece bir tane engelliye alıyorlar, başka alınmıyor, bir engelli bindikten sonra ikinci engelli bir saat sonra binmek zorunda kalıyor tekerlekli sandalyeyle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İlk kez duyuyorum bunu.

Evet, soralım.

ADANA AYYILDIZ ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI SAVAŞ AYGÜN - Bir de sadece şunu söyleyeyim: Tasarruf tedbirleri sanırım sadece engellileri vurdu. Bütün tasarruf tedbirleri bize göre uygulanıyor kamuda.

Bakanım, bu kadar söyleyeceğim. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Adana Çukurova Görme Engelliler Spor Kulübü...

ADANA ÇUKUROVA GÖRME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI İSMAİL ÖZDEN - Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle bizi buraya topladığınız için, bizi dinlediğiniz için, bizzat soruları size ileteceğimiz için sizlere ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Biz, görme engelliler aslında hayatın her alanında sosyalleşebilmemiz için; eğitimde, sağlıkta, sporda her yerde bizim için erişilebilirlik çok önemli çünkü biz hem işitsel hem de fiziki olarak, fiziksel dokularla yönümüzü bulabiliyoruz. Bu konuda şehrimizde kaldırımların düzensiz olması, TEDAŞ tarafından kaldırımlara düzensiz bir şekilde dikilen elektrik direkleri, trafik levhaları, duraklar, bu konuda biz çok sıkıntı yaşıyoruz. Bunların belli bir standart hâline getirilmesi gerekiyor. Trafik levhaları alçak oldukları için bastonumuz fark etmiyor ve yüzümüzü çarpabiliyoruz. Yine, sesli sinyalizasyonlar, trafik lambalarında sesli sinyalizasyon olması gerekiyor, eski olanların da güncellenmesi, revize edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde, kamu kurumlarında, özellikle hastanelerde görme engelli hasta geldiği zaman ekranda ismi yandığında yanımızda bir refakatçimiz olmadığında sıranın bize geldiğini göremediğimiz için sıramızı kaçıırıyoruz. Bununla ilgili sesli anonsların getirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Adana İl Sağlık'tan kim var?

Evet, buna cevap verirsiniz biraz sonra, bu konu önemli.

Buyurun.

ADANA ÇUKUROVA GÖRME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI İSMAİL ÖZDEN - Teşekkür ediyorum.

Aynı şekilde, toplu taşımalarda bizlere durakların ismini söyleyen sesli anonsların olması gerekmekte.

Yine kamu kurum ve kuruluşlarının iç erişilebilirliği ne yazık ki çok denetlenmemektedir, sarı kılavuz çizgilerimiz işte de mevcut değil. Asansörlerin sesli katları söyleyen sinyalizasyonları çoğunda çalışmıyor ya da bozuk hâlde, bununla ilgili Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerindeki Erişilebilirlik Denetleme Komisyonlarının daha aktif hâle getirilmesi ve bu komisyonlarda engelli bireylerin de komisyon üyesi alınarak bu şekilde ilgili raporların yazılmasını talep ediyorum.

Yine, aynı şekilde, şehirler arası yol...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz valilikteki izleme kurullarında yok musunuz?

ADANA ÇUKUROVA GÖRME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI İSMAİL ÖZDEN - Engeli derneği olarak yokuz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kim temsil ediyor sizi orada, sizi kim temsil ediyor? Biliyorum, biliyorum ama sizi temsil eden birileri var. Adana Vali Yardımcımız burada mı? Şimdi ildeki bu koordinasyonu siz mi topluyorsunuz?

ADANA VALİ YARDIMCISI ABDULLAH ŞAHİN - İl Müdürlüğü düzeyinde yapılıyor Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, örneğin bu derneğimizi kim temsil ediyor? Onların temsilcisi...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Kaç dernek var toplamda?

ADANA ÇUKUROVA GÖRME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI İSMAİL ÖZDEN - Ya, aslında dernekler çok var ama Adana'da 50'ye yakın dernek var, acaba kimler var Komisyon'da, bilmiyoruz yani.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir saniye, Vali Yardımcımız açıklama yapacak.

ADANA VALİ YARDIMCISI ABDULLAH ŞAHİN - Ben şimdi net hatırlayamadım Sayın Bakanım.

ADANA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA GÖKBOĞA - Sayın Bakanım, müsaade ederseniz bu soruya ben cevap vereyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ADANA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA GÖKBOĞA - Adana Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüyüm. Adana ilimizde 100'e yakın derneğimiz var, 2 tane temsilci derneğimiz katılıyor, onların katılımıyla engelli erişilebilirlik faaliyetlerimiz yürütülüyor. Adana ilimizde 2025 yılı Kasım ayı başına kadar 198 kamu kuruluşu denetlendi efendim erişilebilirlik kapsamında. 2024 yılında da 237 kamu kuruluşu denetlendi. Yasanın faaliyete geçtiği tarihten bu yana da...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, örneğin, hastanedeki durumlardan bahsetti, randevu sistemi vesaire. Bunlarla ilgili durumu siz tespit ettiniz mi?

ADANA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA GÖKBOĞA - Efendim, özellikle daha önceki oturma odalarında otizmli çocuklarla ilgili randevu alınırken ve muayene yapılırken yaşanan sorunlardan bahsedilmişti, buna ilişkin bir önceki Otizm İl Eylem Planı kapsamında yapılan toplantımızda Sayın Vali Yardımcımız Başkanlığında koordinatör bir...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bakın, İsmail Bey'in az önce belirttiği tüm konuların bence hepsi takip edilmeli. Biz kayıtlarımıza geçirdik bunları, siz de takip edin, bu konuyla ilgili süreçleri, neticesini sizden bekleyelim. Spesifik şeyler söyledi çünkü, çok net, az sonra belediyeyi de dinleyeceğiz ama size düşen kısımları... Sayın Vali Yardımcım, bunları takip edelim yani bunları açıklığa kavuşturmak sorun olmasa gerek.

ADANA VALİ YARDIMCISI ABDULLAH ŞAHİN - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

STK TEMSİLCİSİ - Sayın Bakanım, Otizm Derneği Başkanım ben, son otizm toplantısında uygulamada karşılaştıkları bütün sorunlarla ilgili olarak rapor aldık efendim ve onlarla ilgili bizzat bir denetleme komisyonu kuralım istedik, mevzuatta yeterince haklar verilmiş ancak genel olarak uygulamada bireysel sıkıntılar var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onları çözeceğiz, başka çaremiz yok.

STK TEMSİLCİSİ - Onları çözmek için biz bir proje yapalım dedik, en azından daha sıcak olur diye "Engelsiz Adana" diye, o şekilde bir eylem planı belirledik efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları takip edelim hep birlikte.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkanım, ilave bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Şimdi, biz buna başka illerde de rastlıyoruz, aslında buradayken çözmek lazım, bir yetki boşluğu var. Şimdi, mesela, trafik lambasının direği yanlış yere konulmuş falan. Bunu kim denetleyecek; belediye mi, aile il müdürlüğü mü? Burada bir yetki karmaşası var. Sayın Bakanım, gerçekten bunu çözmemiz lazım. Mesela, Sayın Müdürlüğümüz, anladığım kadarıyla "Benim işim değil, belediye bu işi yapsın." demek istiyor yani bir çözüm lazım, kim bu işi düzeltecek?

ADANA AİLE VE SOSYAL HİZMETLER İL MÜDÜRÜ MUSTAFA GÖKBOĞA - Sayın Vekilim, şimdi, bahsettiğiniz sinyalizasyon konusu, açıkçası trafik hükümleri kapsamında UKOME'yle çözülen konular. Araçla ilgili çözülen farklı konular var ama

erişilebilirlik komisyonlarının tamamı Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Sekreteryasında yürüyor efendim fakat sinyalizasyonla ilgili konuyu trafik denetleme ve trafik zabıtalılarıyla birlikte çözülmesi gerekiyor. Bizler daha çok kamu binaları ve belediyenin hazırlamış olduğu kaldırımlarla süreçleri yönetiyoruz ama hepinizin daha net bildiği gibi, erişilebilirlik hükümlerindeki çalışmalar biraz daha somut hâle getirilmeli efendim.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Evet, yani bu somutluğu sağlamak zorundayız Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağlayacağız.

Burhanettin Başkan Belediye Başkanı olarak şimdi...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Şimdi, aslında bu, bugünün problemi değil, buranın da problemi değil. Aslında belediyenin yetki alanı içerisindeki tüm hizmetleri belediyenin yapması lazım. Ben yirmi beş sene bu görevi yaptım, koordinasyon bir türlü sağlanamıyor yani belediye geliyor, bir şeyler yapıyor, ondan sonra TEDAŞ geliyor, orayı kazıyor, ondan sonra diğer TELEKOM'du, Superonline'dı, yaptığınız şeyleri yeniden yapmak zorunda kalıyorsunuz. Bu sıkıntılar da, engellilerin konusu da her zaman önümüze çıkan bir konu ama bunu genel manada ele alıp belediyelere yaptırmak lazım ya da belediye onları takip edecek, yetkisi olacak. Şimdi, geliyor bir telefon kuruluşu -isimlerini saymayalım- istediği yere o aktarma istasyonunu kuruyor, belediyenin hiçbir yetkisi yok orada yani bunun çok kavgasını da yaptık ama bir türlü bir arpa boyu yol gidemedik, bunları toplu olarak ele almak lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyorum.

İsmail Bey, var mı başka bir sözün?

ADANA ÇUKUROVA GÖRME ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI İSMAİL ÖZDEN - Son olarak, Rapor Yönetmeliği'ni zaten biliyorsunuz ama şunu söylemek istiyorum: Bizim, görme engellilerin ulaşımında refakatçi haklarımız var ama kısmi bağımlı olduğumuz zaman ulaşımındaki refakatçi hakkımız ne yazık ki elimizden gidiyor, "Tam bağımlı olmanız gerekiyor." deniliyor, tam bağımlı da yani "Hasta yatağına bağlı olması gerekiyor." deniliyor. Bu konuyla ilgili de tekrardan bir düzenleme yapılmasını önemle arz ediyorum.

Bir de sporla ilgili olarak, siz yakinen içinde olduğunuz için biliyorsunuz ki görme engelli, bedensel engelli federasyonların branşları ayrıldı. Bu konuda çok sıkıntı yaşıyoruz; ayrıldığından itibaren katılım da çok düşük oldu, branşlarımız gerilemeye başladı. Bu konuyu tekrardan gözden geçirmenizi sizlerden rica ediyorum. Görme engelliler Görme Engelliler Federasyonunda kalsın, bedensel engelliler Bedensel Engelliler Federasyonunda kalsın.

Beni dinlediğiniz için, dikkate aldığınız için teşekkür ediyorum.

İyi çalışmalar. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Adana Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreteri Türkan Hanım, buyurun.

Bu belediye otobüsünde bir engelli kontenjanını tam anlayamadım ben, böyle bir uygulama var mı?

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Efendim, otobüslerimiz küçük olduğu için, otobüslerde çok yer işgal ettikleri için muhtemelen şoför arkadaşlar fiilen böyle uyguluyorlar.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ, YAŞLI VE SAĞLIK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ - Şimdi, oradaki otobüste boşluk var Sayın Bakanım. Boş sandalye oraya yanaştığı için ikinci boşluk olmayacak, fren yapar, düşer diye...

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Fren yaptığında risk teşkil ediyor.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ENGELLİ, YAŞLI VE SAĞLIK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI YUSUF ÇELEBİ - Sandalye bağımlıları için geçerli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Anlıyorum.

Buyurun.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Efendim, öncelikle hoş geldiniz. Bu toplantı, gerçekten kıymetli bir toplantı Komisyon üyeleri.

Aslında, hepimiz sorunları biliyoruz, çözümler de aslında mevzuatımızda var ama pratikte ne yaşıyoruz, sıkıntılarımız neler, bunu konuşmak ve bu sıkıntıları ortaklaştırmamız gerektiği kanaatindeyim. Ben sabahdan beri derneklerimizin dileklerini, taleplerini dinliyorum. Biz Belediye olarak, engellilerimize, günlük yemek hizmetinden, aşevinden kendi evlerine götürdüğümüz şekilde yemek hizmetinden yatak kurulumlarına, elektrikli sandalyeye -otizm merkezi açtık- otizm merkezimize varana kadar elimizden geldiğince destek olmaya çalışıyoruz. Ancak şöyle bir sorun var: Sabahdan beri de dinlediğimiz gibi her kentin kendine özgü çok farklı sorunları var. Mesela, bana Sağlık Daire Başkanlığımızdan iletilen bilgiye göre, tek başına yaşayan yaşlı insanların temizlik talepleri; en çok bize başvurdıkları konu temizlik talebi. Biz evde bakım ve evde temizlik hizmeti de veriyoruz ama yetişemiyoruz. Böyle baktığımızda, her kentin kendine özgü sorunlarının olduğunu da düşündüğümüzde -ayrıca, bir de Adana eski bir kent- ben de şahsen sokakta dolaşırken engellilerle ilgili erişim problemlerimizin olduğunu kabul ediyorum, farkındayım. Yeni yaptığımız her yerde buna son derece dikkat ediyoruz ancak çok eskiden kalma sokaklarımız, caddelerimiz var, buralar maalesef hem genişlik itibarıyla hem de bu erişilebilirliğin sağlanabileceği standartları sağlayacak koşullarda değil.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediye olarak engelsiz yaşam merkeziniz var mı?

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Engelsiz yaşam merkezimiz yok, projelendirdik; yaşlı yaşam merkezi de kurmayı düşünüyoruz. Yine, bizim kentimizde en çok yaşlılarda, özellikle alzheimer hastalarında günlük bırakılacak mekân sorunu var, onun da projesini hazırladık; yaşlı yaşam merkezi de kurmayı planlıyoruz, huzurevine de yakın bir yerde planlıyoruz. Projeleri hazır, kısa zamanda başlayacağız.

Ancak, dediğim gibi, her kentin özel bir problemi var, bizim kentimizde de en çok talep yaşlı engellilerle ilgili var. Burada çoğunlukla velilerimiz olduğu için çocuklarını söylediler.

Yerelin kendine özgü talepleri ve sıkıntıları nedeniyle ben Komisyondan öncelikli olarak; bir, deprem nedeniyle -biz depremden çok zarar görmemiştir gibi görünüyor ama bizde de göçle gelen çok fazla deprem mağduru var- bu 11 ile özellikle engellilikle ilgili, son zamanlarda sokak hayvanlarıyla ilgili nasıl özel bir düzenleme yapıldı, bu şekilde bir özel düzenleme yapılarak sadece engellilerin erişilebilirliğinin sağlanması noktasında özel kaynak aktarılması gerektiği kanaatindeyim. Komisyona bu talebimi iletiyorum çünkü 11 ilde engelli sayısında anormal bir artış oldu. Yine, hastalıklarda da artış var, sadece engellilik değil belli hastalıklar da bir süre sonra engel kapsamına alınıyor; birinci talebimiz bu efendim.

İkinci talebimiz de yereldeki bu hizmetlerin yerel düzeyde yapılabilmesi, yerelde daha kolay ulaşıldığı için belediyelerin bu konulardaki yetkilerinin genişletilmesini talep ediyoruz. Bununla bağlantılı olarak ödeneklerinin de artırılmasını talep ediyoruz.

Biz, mesela, bu engelli derneklerine, spor kulüplerine ulaşım ile ilgili tüm desteklerimizi sunuyorduk; daha geçen hafta Sayıştaycılarla "Siz, derneklere araç yardımı veremezsiniz." konusunu konuştuk. Bizim bir araç yardımı vardı, dernekleri ya da işte, spor kulüplerini şehir dışına taşıdığımız. "Böyle bir hizmeti veremezsiniz. Bu, sizin temel göreviniz değil, bu hizmeti durdurmak zorundasınız." dediler. Geçen haftadan beri Sayıştay ne diyecek, bunu bekliyoruz. Yani bu konuda belediyelerin engellilerle yapacakları hizmetlerde biraz yetkilerinin genişletilmesinin, daha net tanımlanmasının ve engellilerle ilgili yapılacak hizmetlerin de gerekirse belediyelerin bütçelerinden sadece burada kullanılması zorunluluğu getirilerek belirlenmesinin anlamlı olacağını düşünüyorum çünkü her yerelin kendine özgü bir talebi oluyor ve talepleri de farklılaşıyor.

Bu iki konu bence çok önemli, bunu Komisyon dikkate alır ve buna ilişkin düzenleme yaparsa sorunlar kısmen çözülecektir diye düşünüyorum. Yani "Sadece engellilere harcanmak üzeredir." kısıtlaması getirilebilir, bu denetlenebilir.

Üçüncü konu, veri paylaşımında sıkıntı yaşıyoruz Sayın Komisyon üyelerim ve Sayın Başkan.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bildiğimiz bir konu o, onu biliyoruz.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Evet, biz projeye başvurularımızı yaparken, bütçelerimizi hazırlarken ve yapılacak hizmetleri belirlerken elimizdeki veriler doğru olursa planlamamızı da buna göre yaparız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Veri konusunu biliyoruz.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Veri paylaşımında sıkıntı yaşıyoruz, bir de veri paylaşımının ortaklaştırılması iyi olur diye düşünüyorum.

Otobüslerle ilgili de yine... Bizim otobüslerimiz, evet, çok eskiden kalan otobüslerimiz var, çok eskimiş durumdadır. Engellilerin taşınabileceği otobüs sayımız çok az, otobüs sayısını artırmak istiyoruz ama hem Tasarruf Genelgesi hem bu kesintiler nedeniyle yeni otobüs almakta zorlanıyoruz. Engelli otobüsü alınması hâlinde belediyelere yine ek bir katkı sunulursa ya da kolaylık sağlanırsa, Tasarruf Genelgesi kapsamında çıkarılarak bunların alınması konusunda bir düzenleme yapılırsa biz bunları artıracacağız. Eksikliklerimizin farkındayız ama biraz ekonomik nedenlerle sıkışmış durumdayız diyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

Evet, buyurun.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, sürekli şu alışlagelmiş bir söylem galiba: "Veri yok, veri yok, veri yok." Bazı hizmetler arz taleple sunulan hizmetlerdir ama şöyle bir rasyonellik var: Bir sokakta bir tane görme engelli var. Siz, o sokakta o bandı yapmayacak mısınız? Ya da bir mahallede bir tane tekerlekli sandalyeli yaşayan var. Siz, o hizmeti götürmeyecek misiniz?

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Kastettiğim bu değil Sayın Bakanım. Bir izin verirsiniz şöyle bir şeyden bahsediyorum.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Müsaade edin, bitireyim, hepsine birden cevap verin.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Peki.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Şimdi, yerel yönetimler olarak zaten hem Ulaştırma Bakanlığı hem Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı hem İller İdaresi bu erişimle ilgili sözleşmeden kaynaklı destekliyor fakat bir konuda haklısınız, bizim denetimimiz eksik. Biz daha önce 5 büyükşehri Ankara'da Komisyon olarak dinledik. İşte, araçların engellilere göre modifiye edilmesi çok pahalı bir işlem değil aslında; görme bandının oluşması çok da pahalı bir işlem değil, bunlar çok ekonomik işlemler. Siz yeni bir bina inşa ederseniz ya da restorasyona ihtiyaç olan tarihî bir binada erişim problemi; o da sizin işiniz değil, Kültür Bakanlığının işi... Dolayısıyla belediye başkanlarının...

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Yok, hayır, biz restorasyon yaptığımız yerlerde yapıyoruz, asansör koyuyoruz onlara.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Sonuçta, genel anlamda konuşuyorum. O nedenle, hani daha rasyonel bir çaba sarf edersek ben mutlu olurum.

Teşekkür ederim, sağ olun.

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETERİ TÜRKAN EŞLİ - Kastettiğim o değildi. Veri paylaşımından kastettiğim şu: Elbette sokakların yenilenmesi sırasında buna dikkat ediyoruz, etmek zorundayız, bunun verisinden bahsetmiyorum. Şöyle bir şey: Somutlayayım o zaman, geçen hafta Birleşmiş Milletlerin bir fonuna başvurmak istedik, "Bir tane otizm merkezimiz var, ikincisini yapabilir miyiz, ilçeye de yapabilir miyiz?" diye bir fona başvurmak istedik. Birleşmiş Milletler bizden kentte kaç tane otizmli birey olduğunun bilgisini istiyor. Biz ilgili müdürlüğümüze de yazdık, hatta daire başkanımız bize söylediler, ben bireysel olarak Sayın Vali Yardımcımızı arayıp yardım talep edeyim dedim. Kentte kaç tane otizm teşhisi konulmuş birey olduğunun verisinden bahsediyorum. Yoksa sokaktaki, caddedeki insanları tabii ki öyle ayırmıyoruz yani hiç olmaması hâli de söz konusu; o sokakta oturmayabilir ama o sokaktan geçmek durumunda kalacaktır. Kastettiğim o değildi, kastettiğim başka bir veriydi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum, sağ olun Türkân Hanım.

Evet, şimdi geliyoruz Diyarbakır'a.

Diyarbakır Altı Nokta Körler Derneği, Akif Karakaş, buyurun.

ALTI NOKTA KÖRLER DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBE BAŞKANI MEHMET AKİF KARAKAŞ - Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyelerimiz; tabii, Diyarbakır'dan geldik. Hepinizi öncelikle saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Tabii, toplantının başından beri birçok konu konuşuldu, elimden geldiği kadar tekrara düşmemeye çalışacağım.

Öncelikle, tabii, 5378 sayılı Engelliler Kanunu 2005 yılında çıktı. Bu, biz engelliler için gerçekten büyük bir devrim niteliği taşıyor, çok büyük kazanımlar getirmiştir bizlere, çıkan yönetmeliklerle de önemli hizmetler aldık; özellikle, tabii, buradan bunun teşekkürüyle başlayalım. Ancak sorunlarımız var mıdır? Vardır. Özellikle, tabii, istihdam, erişilebilirlik, eğitim, eksiklerimiz var, birçok konuya değinildi. Bugün, tabii, EKPSS sınav takvimi yayınlandı. 19 Nisan 2026'da hayırlısıyla Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı yapılacak. Son beş yılda engelli atamalarında bir düşüş var. Bu anlamda, inşallah, 2026 EKPSS'den sonra ciddi bir engelli ataması müjdesi bekliyoruz, arkadaşlarımız da bunu bekliyor. Ancak, tabii, son on beş yıl içinde de ciddi bir engelli ataması yapıldı, 2010 ile 2020 arasında özellikle yaklaşık 60 bin civarında engelli ataması yapıldı.

Tabii, erişilebilirlik konusunda elbette ki kamusal alanlarda, kaldırımlarda taban takip taşlarının eksikliği, kamu kurumlarındaki engellilere yönelik erişilebilirlik eksiklikleri, görme engelli İsmail arkadaşımızın da bahsetmiş olduğu gibi hastanelerdeki eksiklikler; bunlar mevcuttur, bunlar konuşuldu.

Şimdi, kullanmış olduğumuz beyaz baston var, görme engellilerin beyaz bastonu. Bu beyaz bastonun Sosyal Güvenlik kapsamına alınması yani bir göz doktoru nasıl bir gözlük yazabiliyorsa görme engelliye de bir medikal malzemesi olarak bu beyaz bastonu bence reçetelendirip ücretsiz bir şekilde bunun bir görme engelliye verilmesi... Çünkü beyaz baston kaldırımlarda ve tüm alanlarda erişilebilirlik eksikliği olduğu için insanın ayda bir bastonumuz yıpranıyor, kırılabilir, vatandaşlarımız basabiliyor. Bu anlamda bunun Sosyal Güvenlik kapsamına alınması gerektiği inancındayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, başka...

ALTI NOKTA KÖRLER DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBE BAŞKANI MEHMET AKİF KARAKAŞ - Artı, Sayın Bakanım, Diyarbakır'da biz 2005 yılında bir görme engelliler okulu açtık. Diyarbakır'da şu an ilk ve ortaokul düzeyinde görme engelliler okulumuz eğitim hayatına devam ediyor. Şimdi, bizim bir görme engelliler rehabilitasyon merkezine ihtiyacımız var. Diyarbakır bölgeye hitap eden bir ildir, ciddi bir görme engelli potansiyeli olan bir ildir. Şimdi, Ankara Yenimahalle ve İstanbul Emirgan'da bulunan 2 tane rehabilitasyon merkezi var; eğitim çağını geçmiş görme engellilere oralarda dört aylık okuryazarlık eğitimlerinden, Braille kurslarından tutun da bilgisayar eğitimine kadar temel eğitimler veriliyor. Diyarbakır özelinde de böyle bir rehabilitasyon merkezinin Diyarbakır'a kazandırılması önemlidir diye düşünüyorum.

Ayrıca, görme engellilere İŞKUR destekli mesleki eğitim projeleri yapıyorduk biz. Çeşitli mesleki eğitim alanlarında Altı Nokta olarak biz 2007'den 2020'ye kadar yaklaşık 500 görme engelliye özellikle bilgisayarın çeşitli alanlarında kurslar verdik ve bu sertifikalandırdığımız arkadaşlarımız da gerçekten kamu kurumlarına atandılar ancak özel sektörde bu imkânı bulamıyoruz. İŞKUR, 2019'dan sonra bu projelere bizlerden kendilerine vereceğimiz istihdam taahhüdü karşılığında yani bize diyor ki: "Ben sana bir proje vereceksem, bir kurs hakkı vereceksem 10 kursiyerin en az 3'ünü istihdam edeceğine dair özel sektörden taahhüt yazısı getireceksin." Doğu ve Güneydoğu illerinde böyle bir taahhüdü almamız imkânsız yani bu yüzden 2 veya 3 defa projemiz, maalesef, geri çevrildi özel sektörden istihdam alamadığımız için. Şimdi, kamuda gerçekten istihdam fırsatı buluyorlar ancak özel sektörde bu imkânı bulamıyoruz. Doğu ve Güneydoğu illerine biraz daha tolerans gösterilmesi çünkü belki özel sektörde bu arkadaşlarımız istihdam imkânı bulamadı ama bizim on iki yılda mesleki eğitim vermiş olduğumuz birçok arkadaşımız bugün kamu kurumlarına atandı. 80-100 civarı arkadaşımızın şu an bu sertifikalarla kamu kurumuna atanması önemlidir Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, Akif Bey, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ALTI NOKTA KÖRLER DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBE BAŞKANI MEHMET AKİF KARAKAŞ - Çok teşekkürler.

Aslında konu çok ama ben çok vaktinizi almak istemiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Vakit sınırlı ama siz bu konudaki sorunlarınızı ve önerilerinizi her zaman bize yazılı olarak da iletebilirsiniz, bunu bir rapor olarak da ivedilikle iletirseniz seviniriz.

ALTI NOKTA KÖRLER DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBE BAŞKANI MEHMET AKİF KARAKAŞ - İleteceğim Sayın Bakanım. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Tuba Şanlı Ersöz, buyurun.

DİYARBAKIR YENİŞEHİR BELEDİYESİ MECLİS ÜYESİ TUBA ŞANLI ERSÖZ - Sayın Başkan, Kıymetli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben buraya gelmeden önce çok şey yazdım çizdim ama en doğrusu kendi yaşadığımı anlatmak yeterli olur diye düşündüm. Ben bundan yaklaşık iki üç yıl önce adliyede bir çeviri için sağırın yanına gitmek durumunda kaldım, SEGBİS sistemiyle yapılmıştı ve karşıda bir tercüman vardı. Ben gittiğim zaman hâkim bana karşıdaki tercümanı kullanması gerektiğini söyledi çünkü bir ücret karşılığı geliyordu tercüman. "Tamam, olur." dedim, ben yerime oturdum ve sadece izledim. İnanın tercüman daha bıçağı bile çevirmeyi bilmezken hâkim bunu göz ardı edebildi ve kâğıda yazıp göstermesini istedi tercüman da. Tabii, orada bende bütün devreler yandı, o kadar öfkelenim ki bir anda kalkıp "Hayır, ben bu çevriyi kabul etmiyorum, tercüman otursun yerine, ben gönüllülük esasıyla bu işi yaparım ama işi bilmeyen hiç kimse bu mesleği icra etmesin." dedim. Ben orada gönüllülük esasıyla o işi yaptım ve hâkim buna göz yumabildi.

Kısaca anlatmak istediğim o ki biz bunu alanın her yerinde iliklerimize kadar hissedebiliyoruz, eğitimden sağlığa, kültürden erişilebilirliğe her alanda biz bunu hissedebiliyoruz, görebiliyoruz, bu yanlışları fark edebiliyoruz. Sizden ricamız, en kısa sürede bu problemlerin ortadan kaldırılması.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

SSPE Derneği, Ercan Akto, buyurun.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Merhaba Sayın Bakanım, değerli vekillerim ve buraya gelen bütün arkadaşlar.

Kusura bakmayın, sizden ricam -biraz uzadı- SSPE hastalığı bir dünya hastalığı olmadığı için, Türkiye'de benden başka anlatan da olmadığı için, belki yeni duyuyorsunuz -uzatmamaya çalışacağım- ondan dolayı belki uzayacak Sayın Bakanım.

Doğrusu, bütün hepimizi ilgilendiren bu konuların burada tartışılmaması, o boşluğun olmaması, ilk önce Mecliste bir engelli başkanlığının kurulması... Çünkü Türkiye'nin yüzde 10'u engelli veya hasta işte.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, bakın, genel konulardan değil spesifik olarak Derneğinizden bahsedin siz.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Benimki bir öneri.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O konuyu biliyoruz.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Sayın Bakanım, çünkü bizim sorunumuz muhatap bulamamaktır, birikimlerimizin sonucu, burada uzamanın sonucu muhatap bulamamaktır. Ondan dolayı içimiz dolup da şey ediyoruz çünkü biz bir baştabibe dahi ulaşamıyoruz artık. Büyükşehir belediyelerinde öncelikle -burada herkes var- engelli daire başkanlığının kurulması, nüfusu 80 binin üzerinde olan ilçelerimizde engeli şube müdürlüğünün açılması... Bunlara zaten bütçe ayrıldığı zaman çoğunlukla zaten Komisyonun da Meclisin de yükü hafifleyecek -çünkü muhatap yok- o zaman muhatap olacak, bütçesi ayrılacak. Bundan dolayı zaten...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, devam edelim, buyurun.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Birinci olarak SSPE hastalarıyla ilgili konuşayım ben. Ben 2006'da SSPE Derneğini kurdum. Binlerce hastamız, çocuklarımız, gençlerimiz öldü o hastalıktan, bir ihmalkârlık yüzünden, boşluk yüzünden. Bir türlü ne Mecliste komisyon kurabildik ne bu hastalarla ilgili bir araştırma veya bir tedavi yapabildik. Allah razı olsun, şansımızdı, o zaman bizi dinleyen Recep Akdağ, çocuk profesörüydü, bunları yapamayınca en azından bataklığı kuruttuk. O zaman kaybettiğimiz binlerce hasta şimdi 10'lara düşmüş ama düşen hastalar için de gerçekten her bir can için tedavi önemlidir, araştırma yapılması gerekiyor. Hem kitap verdim, yaşadığımız bizimle mezara kalmasın hem bir de rapor verdim, yaşadığımız sorunlar ve önerilerimiz zaten kitapta ve rapor bendedir, onu da size vereceğim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok iyi yapmışsınız, elinize sağlık.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Evde fizik... Benim yirmi üç yıldır bitkisel hayatta olan bir kızım var, 30 yaşında, yetişkin, kaldıramıyoruz. Ben 4 sefer belimden ameliyat oldum, eşim 2 sefer olmuş. Şimdi, doktor arkadaşlar var, bu hastaları zaten hastaneye getirmek mümkün değildir, getirdiğimiz zaman da zaten enfeksiyon -biliyorsunuz, hastanedeki enfeksiyon ölümcüldür- her getirdiğimde de ölümden döndü ve benzeri hastalar... Şimdi, doktoru hastanın ayağına getiriyoruz ama biz hastayı öğretmenin ayağına götürüyoruz. Öyle bir yaşam yaşıyoruz ki bir de anlatamıyoruz biz. Diyorlar ki: "Hastanın rehabilitasyon merkezine getirilmesi gerekiyor." Ya, güzel kardeşim, doktor eve geliyor ama hastayı okula götürüyorsun, bu bir çelişkidir yani olmaması gerekir çünkü hastanın yararına neyse onu yapmak gerekiyor diye düşünüyorum ben.

Annelere psikolojik destek Sayın Bakanım. Gerçekten yıllarca, yirmi üç yıldır -bazı arkadaşlar söyledi, bu zihinsel- bizim sadece bire bir engelli değil, bütün aile, nüfusu kaç kişiye bütünüyle uğraşılıyor ve yirmi dört saat uğraş istiyor. Bizi dinlemeniz ve bunların yerine getirilmesi gerekiyor çünkü sadece hasta gitmiyor, hepimiz beraber gittik orada.

Sayın Bakanım, evde bakım alan kişiler -bir arkadaş "70-80 bin" dedi- yirmi dört saat anne ve yirmi üç yılını heba etmişse ve fiziki hayatı gitmişse burada anlatan bütün anneler gibi benimle yaşayan anneler öyle şanslı değildi. Onlarca, yüzlerce anneyi eşi terk etmiş ve hastayı eşinin yanında bırakmış ve gitmiş ve çocuğu öldükten sonra bu hanımefendiye kim bakacak o anneye? Sosyal devlet gerçekten o anneyi ortada mı bırakacak? Çünkü o kadar gelip derdini anlatıyorlar ki biz çoğu illerimizde dernek kurduk Sayın Bakanım ama kimin çocuğu öldüyse bırakmak zorunda kaldı. Türkiye'de 2 grubum var, bütün Türkiye'de ve bütün sorunları dinliyorum ben, oradaki kitaptaki bölgelere dağılımı da zaten röportaj yaparak yazmışız biz.

Yirmi üç yıldır sadece SSPE'lilerle değil, 2015 yılında Diyarbakır'da ilk federasyonu kuran -bütün dernekleri, bütün branşları bir çatı olarak, sadece bir çatı değildi- bütün hizmetleri verirken mahkemeden vasi kararı aldım, benim gibi burada aileler var. Görme engelli bir arkadaş kesinlikle refakatçi istedi. Sen bırak refakatçiyi, ona diyor ki: "Refakatçi götürmüyorum." Çünkü gerekmiyor sanıyor. Ben bindiğim zaman bana diyor ki... Tamam, hastaya engelli raporu verildi de o hastayı beraber götürme şansım yok. O hastanın bütün şeylerini getiriyor yirmi üç yıldır ama Ankara'ya geldiğimde bütün paraları, masrafları cebimden yapıyorum. Bir engelli bütün her şeyden nasıl yararlanıyorsa oradaki hasta da o şeylerden faydalanması gerekiyor diye düşünüyorum ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, şimdi, siz o raporu bize mi vereceksiniz?

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Bu raporu zaten size vereceğim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam o zaman, biz onu alalım, çalışalım.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Bazı şeyler orada şey değil, mesela hiç...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben size kartımı da veriyorum.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Sayın Bakanım, zaten sona kaldım, ben söyledim ya...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - "Sona kaldık." değil, daha kaç tane il var. "Sona kalma" diye bir şey yok, daha çok ilimiz var, Elâzığ var, Şanlıurfa var...

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Tamam, Sayın Bakanım.

Bu engelli araçları -Sayın Vekilime de zaten kaç sefer söyledik biz- SSPE hastalarının normal araca binme şansı yoktur. Gece yarısında herhangi bir yerden hastaneye götürdüğümüzde ambulansla götürüyoruz, sıkıntı yok ama işte, orada normal periyodik bakımlar yapıldığı zaman hasta taburcu ediliyor ve ambulans götürmüyor. Ambulans götürürse de tek bir kişi refakatçi alıyor ama o hastayla en az 2-3 refakatçi gitmesi gerekiyor ve araç zorunludur. Bunu bütün engelliler adına söyleyebilirim. Ben hepinize soruyorum, gerçekten bir araç getiri midir, yoksa şey midir? Yani gerçekten araç artık zaruri olmuş, hâlâ bizde getiri sayılıyor. Bunun

kesinlikle getiriden çıkarılması gerekiyor ve 1,6 motor limitinin getirilmesi gerekiyor. "Biz, sosyal devletiz, büyük devletiz." diyoruz ya bunu pratikte de yapmamız gerekiyor.

Burada oturan hepiniz de bizim vekilimizsiniz, sahada da... Bakın, mesela, burada tanıdığımız, tanımadığımız, gerçekten illerde vekiller gelip bizi dinleseler, ziyaret etseler zaten burada dolu dolu konuşmam. Ben Diyarbakır'a atanmış İl Sağlık Müdürüyle hâlâ görüşmüş değilim ya, Federasyon adına talepte bulundum, hâlâ bulunmuşum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Diyarbakır Vali Yardımcımız burada mı?

BİR TEMSİLCİ - Gelecek şimdi, burada.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Dışarıdaysa o zaman bu beyefendiyle niye görüşmüyor İl Sağlık Müdürü? "Randevu alamadım." diyor.

BİR TEMSİLCİ - Sağlık İl Müdürü yeni atandı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Eskisiyle de görüşebilirdi.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Yok, eskisi değil, yeni gelen Müdürle görüşemedim ben.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne zaman başladı göreve?

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Dört ay önce.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Vekâleten burada birisi var Sayın Bakanım, bir hanımefendi var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaman şöyle...

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Sayın Başkanım, bir sıkıntı daha var, Diyarbakır'da, bakın, bu beş altı ayda araştırma hastanesinde 3 baştabip değişti.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz şimdi Vali Yardımcısıyla bir görüşün burada, toplantı bitmeden önce ben de kendisiyle görüşeceğim, tamam mı?

Teşekkür ediyorum size çünkü vaktimiz kalmadı. Siz o raporu bize teslim edin, yine irtibatta olalım, telefonumu da alın, tamam mı?

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Ben kapatıyorum.

Adana İl Sağlık Müdürü burada konuştu, benim üyelerim Adana'da var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

DİYARBAKIR SSPE DERNEĞİ BAŞKANI ERCAN AKTO - Adana'da ambulans sıkıntısı var, hastaneden eve nakillerde devamlı müdahil oluyorduk.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Beyefendiyle siz hemen görüşün.

BİR TEMSİLCİ - Bizzat yakından ilgileneceğim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Vali Yardımcımız gelsin, o da görüşsün.

BİR TEMSİLCİ - Tabii ki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ya, böyle bir şey olmaz, bizim kabul edeceğimiz bir şey değil.

BİR TEMSİLCİ - Yok, bize ulaşmadı Sayın Bakanım, kesinlikle olmaz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Dört aydan beri görüşemiyorsa sorun var demektir.

BİR TEMSİLCİ - Evet, tabii ki.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Diyarbakır Ortopedik Engelliler Gücü Spor Kulübü Derneği, Nizamettin Başkan, buyurun.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Sayın Bakanım, benimki kısa sürecek.

60'a yakın sporcum var. Yeni sisteme göre biz lisanslarımızı çıkaramıyoruz. Çıkaramamamızın sebebi de aile hekimlerine gidildiği vakit direkt "250 lira para yatıracaksınız, 'Spora sakınca yoktur.' yazısını öyle verebiliriz." Onu da alamadığımız vakit lisanslarımızı vizeleyemiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var mı böyle bir şey Ozan Bey?

BİR TEMSİLCİ - Bütün illerde var.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - 81 ilde bunu uyguluyorlar. Şimdi, hani 81 ilde bu var yani sadece tek Diyarbakır'da değil, her yerde aynı sistemi uyguluyorlar. Bu sefer olmadığı vakit lisansları çıkaramıyor. Sporcu zaten...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Anladım. Şimdi, arkadaşlar, onunla ilgili bilgi verecekler.

Başka?

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - İkincisi de bizim Gençlik ve Spora, bu engellilere sizin döneminizde araç verilmişti, otobüs. Biz müsabakalara gittiğimiz vakit o aracı engellilere tahsis edemiyorlardı. Örneğin, Diyarbakır'da 4 kulüpse...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O zaten engelliler için alınmış araç.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Ama alamıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne zamandan beri alamıyorsunuz?

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Biz hiç alamadık. Biz gittiğimiz vakit şöyle söylüyorlar: "Genelgede siz -2 şoför verecek bize- her bir şoföre..."

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ozan Bey, takip edelim konuyu.

Öyle bir şey mümkün değil. O, engellilerin aracı ve Türkiye genelinde kullanılıyor her yerde. Öyle bir şey söz konusu değil.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Sayın Bakanım, o genelgede...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı bu konuyla ilgili?

BİR TEMSİLCİ - Sayın Bakanım, özel talebe girdiği için aile hekimleri 250 lira para talep ediyor.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir saniye...

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Sayın Bakanım...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ozan Bey, bu konuyu takip edelim.

Tamam, bunu takip edeceğiz sizinle birlikte.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Yok, ben tamamlayayım Sayın Bakanım.

Biz onu da talep ettiğimiz vakit şoföre 600 lira günlük yevmiye istemektedir ama o şoför Gençlik Sporun resmî memurudur. Artı, yakıtı kulübe yüklediği vakit zaten kulübün bütçesi yok, o arabayı da alamadığı vakit müsabakasına gidemiyor. Bütün kulüpler de buradadır, aynı.

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Gençlik Spor olarak kim cevap verecek buna?

Evet, bir defa, Müdür Bey, bu araç, tüm engellilere ücretsiz tahsis edilmesi gereken bir araç; Başkanın söyledikleri tam zıddını ortaya koydu.

Buyurun.

DİYARBAKIR GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CENK ÖZTEKİN - Sayın Bakanım, ben de beş aydır Diyarbakır'dayım, şimdiye kadar gelen hiçbir talebi reddetmedim.

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Eskisi...

DİYARBAKIR GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CENK ÖZTEKİN - Tamam, eskisi olabilir ama bilmiyorum. Ben şimdiye kadar gelen hiçbir talebi reddetmedim Sayın Bakanım, bu konudaki hassasiyetinizi de biliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, beyefendi niye kullanamamış?

Sen başvurmadın mı hiç?

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - İl Müdürümüz yeni atanmıştır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ayrı konu. Siz en son ne zaman başvurduunuz?

DİYARBAKIR ORTOPEDİK ENGELLİLER GÜCÜ SPOR KULÜBÜ BAŞKANI NİZAMETTİN KARAÇAM - Geçen sene.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - E, o zaman Başkanım yani öyle bir sorun varsa bize de iletceksiniz, biz de takip edeceğiz, İl Müdürüyle de görüşeceksiniz, tamam mı? Yani güncel konuları burada konuşalım.

DİYARBAKIR GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CENK ÖZTEKİN - Sayın Bakanım, görüşüyoruz zaten, bununla ilgili herhangi bir sorun yok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz, beyefendiyle de özel olarak ilgilenin.

DİYARBAKIR GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRÜ CENK ÖZTEKİN - Tabii tabii, görüştük zaten, biliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Evet, Diyarbakır'la ilgili söz almak isteyen var mı başka?

Buyurun.

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Sayın Komisyon üyeleri, değerli hazırın; hepinizi Diyarbakır Barosu adına saygıyla selamlıyorum.

Açıkçası, hani bugün burada hakları ve hak ihlallerini tartıştık, aslında biraz da hak arama mekanizmalarına erişim boyutunu, aslında adalete erişimi de biraz tartışmamız gerekiyor çünkü uygulamada en büyük problem yaşanan noktalardan biri de bu. Bu tarz toplantılar ve çalışmalar olmadığı sürece aslında yaşanan bu ihlallerin birçoğu ne yazık ki dava yolları da kullanılmadığı için ilgili makamlara da bir şekilde ulaşmıyor yani öyle söyleyeyim.

Diyarbakır özelinde şöyle söyleyeyim Sayın Vekilim: Yaklaşık 5 adliye, 1 icra dairesi var -ayrı ayrı adliyeler bunlar- ve hiçbiri ne yazık ki ne tekerlekli sandalyelerin kullanımına uygun ne görme engelliler için uygun. Biraz önce Tuba Hanım bahsetti, adliyede Adalet Bakanlığı tarafından sadece 1 personel işaret dili tercümanı olarak bildiğim kadarıyla istihdam ediliyor ve istihdam edilen bu personel de sadece bir kurs sonucu aldığı belgeyle işaret dili tercümanlığı yapıyor. Ne yazık ki uygulamada da birçok sağır veya dilsizin tercümanlığında bu reel olarak sorunlara yol açıyor.

Bir diğer husus, TCK 122 meselesi. Belki daha önce de Türkiye Barolar Birliğini ziyarete geldiğinizde önünüzde bu hususu dile getirmiştir, nefret ve ayrımcılık suçu. Ne yazık ki toplumumuzda engellilere karşı ayrımcı bir tutum -gerek söylem olarak gerekse nefret söylemi olarak- hep haberlere yansıyor. Ancak bunun sonucunda ne oluyor, bunu biliyor muyuz? Ne yazık ki hiçbir şey olmuyor. Daha önce 2014 yılında yapılan bir değişiklik vardı, ondan önce insanlar engellilere yönelik nefret veya ayrımcı tavır takındığında ceza alıyorlardı. Ancak 2014 yılında "nefret saiki" eklendi ve "nefret saiki" de çok öznel bir tabir olduğu için kişiler bu suçtan ceza almıyor. Yani birisinin nefret saikiyle ceza alabilmesi için gelip "Sizden nefret ediyorum engelli, kalk buradan!" demesi gerekiyor ki ceza alsın ve toplumda da bunu kimse dile getirmiyor.

Onun dışında, güvenlik tedbiri meselesi... Toplumda hep şu algı vardır: Akıl hastaları yani cezai ehliyeti olmayan kişiler yönünden sanki ceza almıyorlar gibi bir algı var. Aslında, bu kişilere TCK 54'te akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirlerine hükmediliyor ve bu şu anlama geliyor...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizin Diyarbakır Barosunda bu konularda destek veren bir merkeziniz var mı?

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Evet, Komisyon...

Zaten ben de Komisyon Başkanayım, öyle söyleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne tür destekler veriyorsunuz?

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Yani davalama yapıyoruz, aynı zamanda dava takibi yapıyoruz ancak alanda -zaten biraz sonra ona da değinecektim- şöyle problemle de karşılaşılıyor: "Katılan" sıfatına ne yazık ki mahkemeler hükmetmediği için bazı dosyaları da özel vekâlet olmadığı sürece takip edemiyoruz.

Güvenlik tedbiri hususunu özellikle belirtmem gerekiyor Sayın Vekilim çünkü şöyle bir durum var: Bir kişi bir suçtan beş yıl ceza alırsa bunun yaklaşık bir haftasını -şu anki yeni düzenlemeyle- cezaevinde geçirip sonrasında evinde yaşayabiliyor. Ancak akıl hastalarına özgü güvenlik tedbirine hükmedildiği zaman bu kişi sağlık kurulu raporu ve hâkim izni olmadan beş yıl boyunca yüksek güvenlikli sağlık kuruluşundan çıkarılmıyor.

Ha, yine kayıtlara geçsin diye söylüyorum, adli yardım meselesi çok önemli çünkü birçok engelli...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları bize ayrıca yazılı olarak da gönderirseniz sevinirim.

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Tabii, bunların hepsini ayrıca yazılı olarak gönderirim.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Baro siteniz erişilebilir mi? Baronun dijital veri sitesi erişilebilir mi?

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Şu an Baromuzun da aynı şekilde "web" sitesi yeni hazırlanıyor ve şu an erişilebilir değil Diyarbakır Barosu açısından.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Ben baktım, değil.

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Biz de onun çalışmasını yapmaya çalışıyoruz zaten.

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Tamam.

DİYARBAKIR BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANI AYDIN YASİN KARADENİZ - Adli yardım meselesi çok önemli, birçok engelli istihdam sorunu yaşadığı için ne yazık ki bir para kazancı yok ve şu problemle karşılaşılıyor: Mesela, kişinin üzerine bir engelli aracı var ve engelli aracı olduğu zaman dava masraflarını bu kişinin karşılaması bekleniyor, adli yardımdan faydalandırılmıyor. Ancak zaten bu araç genelde kişinin yakınları tarafından alınıyor ve kişinin hayatını idame ettirmesi için kullanılıyor. Engellilikten kaynaklı açılacak davalarda kişinin üzerine araç olup olmadığına bakılmaksızın adli yardımdan faydalandırılması gerektiği kanaatindeyim.

Verileme hususunu biraz önce tartıştık, verilemeyi açmayacağım. Sadece şu anlamda, depremden zarar gören kişiler... Biz, depremden zarar gören kişiler olarak sadece şunu tartıştık: Deprem sonucu engelli durumda olanları tartıştık. Ancak deprem sırasında engelli olan birçok vatandaşımız verileme sorunu olduğundan dolayı ne yazık ki vefat ettiler ve onlara arama kurtarma çalışmalarında ulaşılamadı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yasin Bey, teşekkür ediyorum. Süre sınırimız var, sizden bunları yazılı olarak istirham edeceğim.

Şimdi, Diyarbakır'dan söz veremediklerimize eğer vaktimiz kalırsa söz vereceğiz, çok uzun sürdü çünkü.

Şimdi, Elâzığ'a geçiyoruz.

DİYARBAKIR BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÖMER ASKAN - Sayın Bakan, ben sadece bir cümlede bulunacağım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, dinleyeceğim biraz sonra.

Elâzığ Engelsiz Umutlar Derneği, buyurun.

ENGELSİZ UMUTLAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEHRA ÖZKAL - Sayın Bakanım, öncelikle burada bulunmanız ve bizleri ağırlamanız çok kıymetli; çok teşekkür ediyorum öncelikle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sağ olun.

ENGELSİZ UMUTLAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEHRA ÖZKAL - Engelsiz Umutlar Derneği kurucusu ve Başkanayım, Elâzığ Özel Bir Nefes Spor Kulübü kurucusu ve Başkanayım. Aynı zamanda 20 yaşında yüzde 70 engelli, otizm bulguları bulunan ve mental retardasyonu bulunan bir oğlum var. Ama bütün bunların yanı sıra ben bugün burada bir anne olarak bulunuyorum her şeyden önce.

Engelli çocukların ailelerini temsilen buradayım ve en büyük problemleri şu: Çocuklarının kendisinden sonrasına kalması. Bunun için molaevlerinin oluşturulması, gündüzlü bakımevlerinin oluşturulması; ailelerimizin önerileri bunlar tabii. Şöyle, şu son güncellenen gelir düzeyine göre verilen maaşların kesilmesi öncelikle büyük sıkıntı çünkü ailelerin birçoğunun buna ihtiyacı var. Gelir düzeyi olmadan bu çocuklara, engelli bireylere evde bakım ücretinin verilmesini talep ediyorum.

Elâzığ'da Engelsiz Yaşam Merkezimiz var ama ne kadar yeterli tartışılır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kime ait, Belediyeye mi ait?

ENGELSİZ UMUTLAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEHRA ÖZKAL - Elâzığ Belediyesine ait.

Güzel düşünülmüş ama yeterlilik konusunda bence sınırlı; bir anne olarak bunu söylüyorum.

Onun dışında, şöyle: 19 yaşında oğlum var ve on beş yıldır rehabilitasyon merkezlerine gidiyor ve biz bir arpa boyu bile yol alamadık. Sizden ricam, özellikle rehabilitasyon merkezlerinin ve bakım merkezlerinin çok daha fazla denetimi, sizden bunu rica ediyorum.

Sayın vekilimize de saygı ve selamlarımı sunuyorum, kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Vekilim zaten bu konuda...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Ben ekleyeyim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, buyurun.

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Tabii, siz de biliyorsunuz, şu anda Elâzığ'da 126 yataklı Hazar Baba Engelsiz Yaşam Merkezimiz de inşallah bu ay sonunda hizmet vermeye başlayacak.

ENGELSİZ UMUTLAR DERNEĞİ BAŞKANI ZEHRA ÖZKAL - İnşallah.

Bahsettiğim şey şöyle: Ailelerin çocuklarını bırakabilecekleri, bir hastaneye gidebilecekleri daha çok molaevleri ve böyle ailelere bir destek olacak... Ben buna inanıyorum. Birçok ailemizin de annemizin de bu konuda talebi var.

Saygılar sunuyorum, kolaylıklar diliyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Evet, Diyarbakırlı misafirimiz buyursun.

DİYARBAKIR BEDENSEL ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI ÖMER ASKAN - Sayın Bakanım, hoş geldiniz.

Başta size ve muhterem heyetinize bir öneride bulunmak istiyorum: Şehit ve gazi yakınlarının bankadan aldığı faizsiz kredinin çalışan ve emekli olan engelli vatandaşlarımıza da verilmesini talep ediyorum.

Saygı ve sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz Ömer Bey.

Evet, Elâzığ Özel Sporcular Spor Kulübü, Ahmet Yıldırım, buyurun.

ELÂZIG ÖZEL SPORCULAR SPOR KULÜBÜ BAŞKANI AHMET YILDIRIM - Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyesi vekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında, tekrara düşmemek için şunu belirtmek istiyorum: Bizim gerek ulusal mevzuatımızda gerekse ülke olarak imzaladığımız uluslararası belgelerde zaten yapılması gereken şeyler var. Bunların takibi yapılırsa birçok şeyi biz zaten aşmış olacağız.

Biz spor kulübü olarak -az önce bir başkanım dile getirdi ama- lisans çıkarmakta biz de zorlanıyoruz. Biz ücret verdiğimizde dahi alamıyoruz aile hekimlerinden. Aile hekimleri o riski almak istemiyor, hastanelere sevk ediyor. Hastaneler de altı ay sonrasına, yedi ay sonrasına, bazen böyle çok uzun süreli randevular verebiliyorlar.

Sayın Bakanım, yine, bu özel gereksinimli bireylerin hayatında spor çok önemli bir yer edinmekte, aynı zamanda ciddi bir rehabilitasyon aracı. Biz bu bireylerin spor tesislerine erişimlerinde sıkıntılar yaşıyoruz. İşte, örnek verirsek yüzme havuzu gündüz okul saatlerine veriliyor. Çocuğun orada iki hakkından biri engelleniyor; ya okula gidecek ya da okula gitmeyip havuza gidecek. Belki bu planlamalar yapılırken bu engelli bireyler...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kim var Elâzığ Spordan? Bakın, bu konulara hassasiyet göstermemiz lazım.

Evet, buyurun.

ELÂZIG ÖZEL SPORCULAR SPOR KULÜBÜ BAŞKANI AHMET YILDIRIM - Ya yeni spor tesislerinin, havuzların açılması gerekiyor ya da planlama yapılırken öncelikle bu bireyler yerleştirildikten sonra, seansları ayarlandıktan sonra ayarlanabilir.

Ayrıca, halk eğitim merkezi kursları, spor kursları ve Gençlik Spor Müdürlüğü'nün açacağı kurslar olabilir. Gençlik Spor kurslarında da şöyle bir sıkıntı var: En az 2'nci kademe antrenörlük belgesi isteniyor. Özel sporcularla ilgili böyle bir antrenör yok Elâzığ'da. Bu konuda da gençlik spor il müdürlükleri kendi antrenörlerini yetiştirirlerse daha faydalı olacaktır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Konuya biraz eğilelim, Elâzığ'daki spor hizmetlerine eğilelim.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

ELÂZIG ÖZEL SPORCULAR SPOR KULÜBÜ BAŞKANI AHMET YILDIRIM - Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Türkiye Beyazay Derneği, Elâzığ, Naci Demirpolat.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZIG ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Sayın Bakanım, Kıymetli Komisyon üyeleri, değerli misafirler; hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ben bir emekli olarak bu protez sorunlarını dile getirmek istiyorum. Benim sağ kolum protez. Bu protezi yenilemem için on yıl beklemem lazım. On yıl bekledikten sonra protezimi değiştirirsem devlete en az 200 bin lira ödemem lazım. Bunlar yaklaşık 300-350 bin lira. Devlet, bizden bunun parasının hemen hemen tamamını alıyor. Bu protezler konusunda ciddi bir düzenleme yapılmasına ihtiyaç var diye düşünüyorum Sayın Bakanım.

Bir de bu çalışma çok verimli geçtiği, çok güzel, örnek bir çalışma olduğu için sizlerin huzurunda size teşekkür ediyorum. Ancak bu Komisyonun illerde de kurulmasını -valilik başkanlığında- yine aynı kurumların temsilcileri ve STK'lerle bu tür istişareleri yerelde...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Elâzığ Vali Yardımcımız burada mı?

ELÂZIG VALİ YARDIMCISI ÖMER FARUK ATEŞ - Buradayım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bakın, demek ki sizin dernekleri daha çok bir araya getirip dinlemeniz gerekiyor, tamam mı, hem Belediye hem siz.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZIG ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Biz daha öncesinden yapmıştık bir çalıştay ama senede 2 sefer; bir yılbaşında, bir de yıl sonunda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Siz misiniz engellilerden sorumlu?

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZIG ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Böyle bir çalışma yerelde yapıldığı zaman yerelde daha...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kesinlikle, çok doğru söylüyorsunuz.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZIG ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Böyle bir komisyonun kurulup yerelde yapılmasını arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Komisyondan ziyade, Valiliğin bu konuda tüm STK'leri bir rutin çerçevesinde bir araya getirip dinlemesi lazım; ildeki gerekli birimleri Belediye başta olmak üzere bir araya getirmesi lazım bence.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZİĞ ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Evet, bence de getirmesi lazım çünkü eksikliklerimiz çok.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bizim de Komisyon olarak tabii, kapımız sizlere açık.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ELÂZİĞ ŞUBE BAŞKANI NACİ DEMİRPOLAT - Teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Elâzığ Belediyesi adına kimse var mı?

Evet, siz neler yapıyorsunuz Elâzığ'da? Elâzığ Yaşam Merkezinden bahsetti Vekilim; onun haricinde...

Bakın, az önce Beyazay Derneği Başkanı Naci Bey sizlerle buluşmayı, gerekli istişarelerin daha sık olmasını...

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Çok yakinen proje geliştirdiğimiz bir arkadaşımız, Kıymetli Beyazayın çok daha önceden beri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunları sıklaştırmamız gerekiyor.

Buyurun.

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Sayın Bakanım, sayın vekillerim, kıymetli hazırun; öncelikle, Belediyemiz ve şahsım adına hepinize saygılarımı sunuyorum.

2019 yılı, Sayın Belediye Başkanımızın seçim yılı olup ondan sonraki dönem içerisinde bir sel felaketi, 2020 depremi ve asrın felaketi depremi yaşamış bir il olarak biz bugünlere geldik ve çok şükür, devletimizin önderliğinde, Belediyemizin, Valiliğimizin, sayın vekilimizin, vekillerimizin gayret ve çalışmalarıyla Elâzığ yeniden, tabiri caizse küllerıyla doğdu ve ihya edilmiş bir şehir hâline geldi. Sayın Başkanımız da o yıl ilk seçime girdiği dönemdeki vaatleri içerisinde yer alan birçok altyapı, üst yapı projelerine ve dediğimiz gibi, bu felaketlerle beraber insanımıza ve sosyal projelere de çok önemli yer ayırdı. Bunların içerisinde, vizyon projeler içerisinde yer alan, özel bireylerimiz için Engelli Yaşam Merkezi Projesi'ni hayata geçirdi; 2019 yılında söz vermişti, 2022'nin Haziran ayı itibarıyla de bu merkezimiz 7 katlı olup 6.175 metrekare kapalı alana sahip bir merkez olarak açıldı. Buradaki amacımız, özellikle bu tip özel bireylerimize yapılacak faaliyetlerimizi bu alanda toparlamak...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi istifade ediyor?

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Şu anda sürekli devam eden kayıtlı öğrencilerimiz var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişi var?

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Aylık değişen rakamlar.

Bunlar şöyle Sayın Bakanım: Burada Engelsiz Yaşam Merkezi'mizde sinema salonumuz, çok amaçlı konferans salonumuz, dersliklerimiz, bilgisayar laboratuvarlarımız, atölyelerimiz...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Örneğin, aile, çocuğunu bırakabiliyor mu oraya gündüzleri?

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Tabii, aileleri de bırakabiliyor, beraber de oldukları ortam, kafeteryalarımız mevcut. Kuaför hizmetine kadar hizmet verdiğimiz bir merkezimiz. Burada zaten özellikle hem psikososyal desteklerin verildiği, eğitimlerin, çeşitli eğitimlerin verildiği ve bunun yanında da resim atölyeleri, müzik atölyeleri gibi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum.

Bu konularda daha büyük ihtiyaçlar var yalnız, ona göre daha çok çalışmamız gerekiyor, bilginiz olsun. Daha çok çalışmamız gerekiyor belediyeler olarak.

ELÂZİĞ BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI NAZİF BİLGİNOĞLU - Eyvallah, tamam Sayın Bakanım.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, Hatay...

Hatay Spastik Çocuklar Vakfı, Zafer Çınar, buyurun.

TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY KOORDİNATÖRÜ ZAFER ÇINAR - Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vakıf olarak İstanbul kökenli vakıfız ancak 6 Şubat depremlerinden bu yana Hatay'da depremzede engelli çocuklara ve ampute bireylerimize hizmet vermekteyiz. Tutku Hocamızın bahsettiği Engelli Girişimcilik Merkezi'yle de protokolümüz mevcut, Valilikle beraber; onlar protezlerini yapıyorlar, biz de sonrasında ve öncesinde fizyoterapi ve özel eğitim hizmetlerine devam ediyoruz. Zaten çoğu katılımcı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kaç kişiye destek veriyorsunuz?

TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY KOORDİNATÖRÜ ZAFER ÇINAR - Aylık ortalama 150 civarı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belirtmek istediğiniz özel bir konu var mı?

TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY KOORDİNATÖRÜ ZAFER ÇINAR - Şöyle Sayın Bakanım, çoğu katılımcımız bahsetti, bu protez, ortez meselesinin SUT olayında biraz daha artırılması...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, onu biliyoruz.

Başka?

TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY KOORDİNATÖRÜ ZAFER ÇINAR - Aile olarak, hani sadece çocuklar üzerinde destekler söyleniyor ama aileye de bu anlamda desteklerin artırılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY KOORDİNATÖRÜ ZAFER ÇINAR - Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hatay El Ele İşitme Engelliler Derneği, buyurun.

Size de teşekkür ediyoruz, gün boyu bize destek oldunuz, emeğinize sağlık.

HATAY EL ELE İŞİTME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI YUSUF ILGAZ BAYAR - Ben işitme engellyim. Hatay El Eleyi 2025 yılında Dernek Başkanı olarak kurdum burayı. 2020 yılına kadar Belediyede birçok sıkıntı yaşadık, çok problemler yaşadık. İşaret dili tercümanı olmaması, belediyelerde tercüman olmaması, özellikle de Hatay'da tercüman sıkıntısı yaşıyoruz. Birisini aramak istediğimiz zaman iletişim kuramıyoruz. Gerek milletvekillerimizle gerek randevu almak istediğimiz zaman, ulaşmak istediğimiz zaman tercüman yok. Tercüman olmadığı için bize erişilebilirlik olarak ya da herhangi bir yerde -sadece hastanelerde değil- 2011 yılından beri sürekli bu sıkıntıyı yaşadık. Ben yeni bir dernek kurdum ve yeni dernekteyken hep işaret dili tercümanı olarak... Bir belediyede, Hatay'da, hastanede, adliye ve Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünde şu an bile ben iletişim kurarken bile tercüman olmadan iletişim kuramıyoruz. Erişilebilirlik istiyoruz sizden Bakanım. Örnek veriyorum, ben dilekçe verdiğim zaman, randevu talep ettiğim zaman beni direkt arıyorlar ama ben işitme engelli olduğumu söylememe rağmen beni aradıklarından dolayı iletişim sıkıntısı yaşıyoruz. Şu an normal şartlarda biz depremden sonra 167 üye şeklinde bir yer edinmeye çalıştık, yeni adım attık.

Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğümüz Süleyman Müdürlüme teşekkür ediyorum, bizi buraya davet ederek bu konuda bize destek olduğu için çok teşekkür ediyoruz.

Evet, tekerlekli sandalyelerimiz, onları görenler... Evet, onlar duyabiliyorlar, evet, engelleri de var. Bizim tek sıkıntımız işitme kaybımız. Biz duyamadığımız için bazı şeyleri bilmiyoruz ve biz bir şeye müracaat ettiğimiz zaman tercüman olmadığından dolayı iletişim kuramıyoruz. En basit örneği, birine söylediğimiz zaman sekreter "Tamam, randevu ayarladık, önümüzdeki hafta geleceksiniz." dediğinde gittiği zaman hiçbir şekilde iletişim kuramıyor. Şu anki görüştüğünüz, konuştuğunuz kişi tercüman Osmaniye'de çalışıyor kendisi, ben onunla iletişime geçerek sağlıyorum. Süleyman Müdürlüme onun sayesinde iletişime geçtim, şu an yavaş yavaş kendimizi tanıtmaya, yavaş yavaş kendimizi göstermeye çalışıyoruz ama biz, bu üç yıl boyunca bu deprem zamanında iletişim sıkıntısını çok yaşadık. Ben doktora gitmek istediğim zaman "Tercüman var." deniliyor ama tercüman işaret dilini bilmiyor, halk eğitim merkezlerinden aldığı sertifikayla benimle iletişim kurmaya çalışıyor ama yanlış bilgi vererek, yanlış iletişim kurarak doktorların yanında... Doktorların kapısını açıyoruz, mesela "Yusuf Ilgaz Bayar" demek yerine "Kapıda bekle." diyor, yüzümüze bakmıyorlar ama erişilebilirlik sayesinde iletişim kurmak varken herkes direkt kapıdan içeri giriyor, kapıdan içeri girdiği zamanda da beni bekletiyorlar. Ben notere gittiğim zaman -normal şartlarda ben okuma yazma biliyorum- kanunlarda bu var, tercüman zorunluluğu var. Hatay'da tercüman yok; ben bir tercümanı Adana'dan, Osmaniye'den, başka bir yerden getirmek zorunda değilim. Benim okuma yazmam var ve benimle yazı yazarak iletişime geçilebileceğini düşündüğüm hâlde noterler bize destek olmuyor.

Şu an Süleyman Müdürlüme yeni tanıştık ama Süleyman Müdürlüme çok teşekkür ediyorum, onun sayesinde bazı şeylerimizi, adımızı duyurduk. Süleyman Müdürlüm yakın bir zamanda film projemize destek olacak. 2010 yılından bu zamana kadar, 2025 yılına kadar hiçbir proje olmadan ilk defa bir adım atarak Osmaniye'deki tercümanı, Aile ve Sosyal Hizmetlerdeki tercüman sayesinde ve bizim kurumumuzdaki Hatay İl Müdürlüğü sayesinde ilk defa 30 Kasım'da bir proje gerçekleştireceğiz. Sizden tek istediğimiz bir tercüman, işaret dili tercümanı olması ve bizim dilimizi anlayabilen bir insan istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hatay Vali Yardımcımız burada mı?

BİR TEMSİLCİ - Gelmişti efendim o, acil bir durumdan dolayı...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl olur acil bir durum ya?

Diyarbakır Vali Yardımcısı da yok.

Bir arar mısın Hatay Vali Yardımcısını? Acil bir durum... Acil olan burası bizim için, acil olan burası.

Niçin işitme engelli tercümanı yok?

BİR TEMSİLCİ - Burada kadrosu yok Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Kadro şart mı?

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Görevlendirin, bir tane alın.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Olur mu öyle şey ya, olmaz böyle bir şey ya. Mutlaka vardır kadrosu.

BİR TEMSİLCİ - Sayın Bakanım, bu sadece Hatay'a özgü bir şey değil, Türkiye genelinde bu böyle.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yok canım, her yerde var. İlk kez karşılaşıyorum tercüman konusuyla.

HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ - Sayın Bakanım, biz Hatay Büyükşehir Belediyesi olarak bir çalışma başlattık, inşallah o tercüman konusuna başlıyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çalışma başlatmayın arkadaşlar, çalışmayı yapın.

HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ - Yok, şöyle, eğitimle alakalı...

HATAY EL ELE İŞİTME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI YUSUF ILGAZ BAYAR - Sayın Bakanım, bazı yerlerde aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğünde tercümanlar yok, Osmaniye'de var, Hatay'da yok yani Türkiye'nin her yerinde yok, bazı yerlerde var, bazı yerlerinde yok yani tercüman sıkıntısını bu yüzden yaşıyoruz.

Özür diliyorum, ben dört yıllık lisans mezunuyum, yüksek lisans mezunu olmama rağmen Eskişehir'de fabrikada çalıştım, Hatay'da işe girmek istediğimde 3 tane dernek ve birlik kurarak iletişim kurmaya çalışıyoruz ama tercüman yok yani bizim en büyük sıkıntımız tercüman. Ben Aile ve Sosyal Hizmetlerdeki İl Müdürlüme gerçekten çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben Hatay Valisini arayıp konuşacağım bu konuyu, tamam mı?

HATAY EL ELE İŞİTME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI YUSUF ILGAZ BAYAR - Tamamdır.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hatay Valisiyle konuşacağım.

Teşekkür ediyorum.

HATAY EL ELE İŞİTME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI YUSUF ILGAZ BAYAR - Çok teşekkür ediyorum.

Müdürüm, çok özür dilerim, sadece şunu belirtmek istiyorum, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğündeki Süleyman Müdürlümden gerçekten Allah razı olsun, tercüman eksikliği olmasına rağmen bir şekilde tercüman ayarlayıp bize destek olduğu için çok teşekkür etmek istediğimi belirtmek istiyorum. En basit örneği şu konuda bir sıkıntı yaşadık...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyorum.

HATAY EL ELE İŞİTME ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI YUSUF ILGAZ BAYAR - Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yaşama Eşit Katılım Derneği Bircan Çalpan, buyurun.

YAŞAMA EŞİT KATILIM DERNEĞİ BAŞKANI BİRCAN ÇALPAN - Sayın Bakanım, Değerli Komisyon üyeleri; teşekkür ederim.

Zamanın kısıtlı olduğunu biliyorum, zamanı çok tasarruflu bir şekilde kullanacağım. Biz, TBMM'deki Komisyon toplantısına da katılmıştık Konfederasyon olarak, raporumuzu sunmuştuk, birazdan Federasyon Başkanımız yerel düzeydeki raporumuzu da sunacak sizlere. Rapor yazılı olduğu için ben okuyamıyorum, kendisi sizlere izah edecek.

Benim söylemek istediğim birkaç bir şey var, bir iki dakika alacağım sadece, hemen bitireceğim. Şimdi, başta Komisyonumuzda bulunan bir milletvekilimiz ve burada bulunan yüzlerce engelli bireyimiz var. Şimdi, ben bir Türkçe öğretmeniyim ve kendi emek "kör" diyorum yani ben bir görme engelliyim ama "kör" diyorum. Bu "kör"ü bir hakaret olarak kullanmıyorum. Şimdi, bir Türkçe öğretmeni olarak "engelli" kelimesi, "engel" demek bir kişinin sosyal, çevresel, toplumsal anlamda karşılaştığı bariyerleri diğer bireylere göre günlük yaşamsal faaliyetlerini karşılarken zorlanmasıdır. Şimdi, ben bu zorluğu yaşarken -örnek veriyorum- ben bir görme engelli olduğum için kılavuz çizgisi olmadığı için yaşıyorum, bir tekerlekli sandalyeli rampa olmadığı için yaşıyor ve bu bizi özel kılmıyor, bu bizi engelli kalıyor yani engellenmiş kılıyor. Öncelikle, bu anlamdaki kelime kirliliğini ortadan kaldırmak istiyorum. Biz özel değiliz -her anne özeldir, her çocuk özeldir, her birey özeldir; evet, bunda bir problem yok- ama biz engelliyiz. Yani ne demek? Engellenmişiz çünkü diğer bireylere göre yaşamsal faaliyetlerimizi gerçekleştirirken bize sağlanacak kolaylıklarla -aslında kolaylık da değil, zorunluluklarla- bu problemleri aşacağız; bu birincisiydi.

İkincisi, ben bir öğretmenim, şu an Kasım 2025 mesleki çalışma seminerini alıyoruz. Maalesef, Millî Eğitim Bakanlığımızın ÖBA platformu üzerinde biz görme engelliler hiçbir şekilde erişilebilir anlamda seminerimizi tamamlayamıyoruz. Başta Anayasa'mızda yer alan 7'nci maddedeki eşitlik ve Cumhurbaşkanlığının bu anlamdaki karnamesi yeni çıktı, birkaç aylık bir karnamesi var, bütün kamu kurum ve kuruluşlarının sitelerinin erişilebilir hâle getirilmesi noktasında. Ancak Millî Eğitim Bakanlığımız, görme engellilerin ÖBA üzerindeki etkileşimli video seminerini gerçekleştirmemize maalesef mâni oldu. Biz bu anlamda bütün Türkiye'deki görme engelli öğretmenler olarak çok büyük bir sıkıntı yaşadık, bazı arkadaşlarımız...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunu konuşalım Millî Eğitimle.

YAŞAMA EŞİT KATILIM DERNEĞİ BAŞKANI BİRCAN ÇALPAN - Tabii ki, çok mutlu olurum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

YAŞAMA EŞİT KATILIM DERNEĞİ BAŞKANI BİRCAN ÇALPAN - Son bir şey daha söyleyeceğim Bakanım, çok özel bir durum var: Biz EKPSS'yle atanıyoruz, Engelli KPSS'yle atanıyoruz. Çok yakın bir zamanda Denizli'de gerçekleşen şöyle bir olay var: Biz zihinsel engel, görme engeli, işitme engeli üzerinden bölümlere ayrılarak Engelli KPSS üzerinden atanıyoruz. Bir arkadaşımız yüzde 20 zihinsel engel, yüzde 78 IQ'yle atanıyor, kılavuz açıklandıktan sonra 90 puan alıyor sınavdan ve bir sosyal hizmetler müdürlüğüne atanıyor kendisi, göreve başlamak istediğinde "Sen zihinsel engellisin." deyip göreve başlatılmıyor efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bunun hukuki mücadelesini yapıyor musunuz?

YAŞAMA EŞİT KATILIM DERNEĞİ BAŞKANI BİRCAN ÇALPAN - Efendim, biz hukuki mücadelesini yaptık; mahkeme, komisyon geri döndü.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, bizim Hukuk Danışmanımız Coşkun Bey var, onunla da görüşelim bunu.

YAŞAMA EŞİT KATILIM DERNEĞİ BAŞKANI BİRCAN ÇALPAN - Tamam, çok iyi olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Hatay Otizmli Derneği, Sara Gök.

Buyurun Sara Hanım.

HATAY OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI SARA GÖK - Sayın Bakanım, kıymetli hazırun, çok kıymetli katılımcılar ve birbirinden kıymetli, hepsi alanında kahraman olan, buraya Hatay'dan gelen tüm katılımcılara hoş geldiniz diyorum.

Hatay'da, Antakya'da doğma büyüme, dağ köyünde yaşayan birisiyim. En büyük özelliğim, en büyük mutluluğum, yüzde 90 ağır otizmli olan Ertuğrul'un annesiyim ben Bakanım. Bakanım, benim oğlum ağır engellidir. Doktorların "Hiçbir zaman konuşamaz ve asla okuma yazma, öz bakım becerisi vesaire kazanamaz." dediği bir evladın annesiyim ve 21 yaşında şu an, özel eğitim ve devletimizin her türlü eğitim kurumlarından destek alarak kapıdan kovulsam bacadan girmiş bir anneyim. Otizm konusunda bizler savaştığımız anneleriz zaten.

Şu anki durumunu çok kısa hemen özetleyerek anlatacağım. "5 kelime konuşamaz. Öz bakım becerisi olamaz." dediğim oğlum şu an Mustafa Kemal Üniversitesi Devlet Konservatuarı 4'üncü sınıf, aynı zamanda formasyon öğrencisi. (Alkışlar) Bunlar çok kolay olan şeyler değil, tek başına yaptığım, başardığım işler değil. Gittiği yerde bir güvenlik görevlisi bile oğlumun başını okşamışsa oğlumu motive etmiştir, emek vermiştir; herkesten Allah razı olsun, başta Sayın Cumhurbaşkanımızdan. Cumhurbaşkanımız bizlere 2002'de bu hakları vermeseydi yapamazdık. Benim oğlum gibi evladı olan aileler çocuklarını kapıdan dışarıya çıkaramazken, çocuklarından utanıp sıkılırken ben gururla "Ertuğrul'un annesiyim." diyebilirim ve bunu da devlete ve bunu da millete, siz büyüklerimize borçluyuz. Keza ben bu kadar emek verip herkes bu kadar emek vermişken, maddi manevi bir servet harcanmışken bu çocuklarımıza kurtarmaya çabaladıklarımız ve kurtarabildiklerimiz konusunda, istihdam konusunda -Sayın Bakanım, ben oğlumu bu kadar iyi yetiştirmişken onun gibi olan birçok çocuğumuz var- ne yazık ki duruyoruz; bu yıl bitiyor, ne yapacağımızı bilmiyoruz.

Onun dışında bakımevleri konusu var Sayın Bakanım. Evladıyla ilgili ve onunla benzer olan konuşmam, deminki konu, çok hızlı anlatmak istiyorum zaman almamak adına. Evlatlarımızın bizden sonra kalmasını, bu kadar iyi yetiştirmeme rağmen her duamda ettiğim "Rabb'im, oğlumu benden sonraya bırakmasın." (Alkışlar) Ama bakımevlerinde kota var Sayın Bakanım. Kota olduğu için

bizim çocuklarımız gibi olan ve diğer engel gruplarında, ailelerinin bakamadığı, bir şekilde bırakmak zorunda kaldığı çocuklarımız da bizim Antakya'mızda, Hatay'ımızda 2 tane bakım merkezi var ve nasıl baktığının önemi yok onlar için, kota dolu zaten. Sen göndermek istesen de çocuğunu vermek isteseler de yer yok Bakanım. "Kötü baktı." diye yani o çocuğunu alma durumun da yok. Kota durumunun kaldırılmasını istiyorum bakımevlerinde. Bakımevi açılmalıdır Sayın Bakanım. Hani bu bir kişinin tekeline bırakılıp birkaç kişinin merhametine bırakılmamalı. Bizler öldükten sonra çocuklarımız yani vicdan sahibi insanların ve rekabetin olduğu ortamlarda bizden sonra ömürlerini sürmelerini isteriz. Bunun için bu benim yüreğimi yakan bir konudur, bakımevlerindeki kota konusunun aşılması.

Onun dışında, ben gerçekten Hatay ekibimize, Hatay'dan buraya gelen tüm katılımcılara, hepsine teşekkür ediyorum. Bizler bu kadar üzüntülüüz. Depremi çok ağır yaşayan bir şehirdir. Antakya'dan, merkezden geldiğimiz için yüzde 80'i yıkılmış bir şehirden geliyorum ve ona rağmen bütün kurumlar kendi ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyorlar. Kendim de hiçbir gün orayı terk etmeyen bir vatandaş olarak buna şahidim, Allah da şahit.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de teşekkür ediyoruz, sağ olun.

HATAY OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI SARA GÖK - Bizler burada... Çok küçük bir şeyden bahsetmek istiyorum. Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüzde Dünya Sağlık Örgütüyle -çok güzel, diğer illerimize de örnek olur inşallah- 6 ve 12 yaş arasındaki otizmlili çocuklarımızın ailelerine bu zor süreçte çözüm odaklı ve kısa zamanda çocuklarına faydalı olmak adına çok güzel bir eğitim başlatıldı ve bu pilot olarak ilk önce Ankara'da ve ikinci olarak Hatay'da şu an bizlerin aileleriyle birlikte yapıyorlar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl bir eğitim o?

HATAY OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI SARA GÖK - Eğitim Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ne eğitimi veriyorlar?

HATAY OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI SARA GÖK - Psikolojik eğitim Sayın Bakanım, ailelerimize problem çözme ve kriz yönetimi konusunda eğitim veriliyor. 21 Kasım'da başlayacak, dokuz hafta sürecek bir eğitim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, peki, teşekkür ediyoruz, sağ olun.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Bakanım, ben bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Buyurun.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Hanımefendiyle iletişime geçeyim ben, 3 Aralıkta, inşallah, bir konser yapacağız Cumhurbaşkanına, sizin oğlunuzu da alalım. (Alkışlar)

HATAY OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI SARA GÖK - Çok teşekkür ederim, şeref duyuyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz.

Hatay, Engelsiz Dünya Federasyonu, buyurun.

ENGELSİZ DÜNYA FEDERASYONU BAŞKANI SERHAT GÖKPINAR - Sayın Bakanım, ben çok hızlı bir şekilde raporu okuyayım. Kamusal alanlar, kaldırımlar, yollar engelli standartlarına uygun değil, toplu taşıma araçları... Bu okuduklarımızın hepsi Hatay için, zaman çok kısıtlı olduğu için hızlı hızlı okuyacağım. Toplu taşıma araçları erişilmez ve asansörler çalışmaz durumda. Resmî binalar ve hizmet noktaları...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hiçbiri mi çalışmıyor?

ENGELSİZ DÜNYA FEDERASYONU BAŞKANI SERHAT GÖKPINAR - Bizim Arsuz'da böyle bir engelli otobüsü dahi yok, değil ki çalışsın. Yani ben otobüse binmiyorum, arabam olmasa evden dışarıya çıkamayacağım. Evimizin önünde kaldırım dahi yok, merkez mahallede oturuyorum, köyde oturuyorum.

Resmî binalardaki, hizmet noktalarındaki erişilebilir tuvaletler kilitle -Kaymakamlık dâhil olmak üzere- ya da depo olarak kullanılmaktadır. Çözüm önerisi olarak, sivil toplumun katılımıyla zorunlu erişilebilirlik master plan hazırlanmalı. Tüm toplu taşıma araçları yüzde 100 erişilebilir hâle getirilmeli ve kalıcı olarak kalmalı. Erişilebilirlik kanununa uymayan kurumlara yönelik denetimler sıklaştırılarak caydırıcı cezai yaptırımlar uygulanmalı.

Hatay'daki kamu kurumlarında işaret dili personeli istihdamı yetersizdir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Az önce onu konuştuk.

ENGELSİZ DÜNYA FEDERASYONU BAŞKANI SERHAT GÖKPINAR - Evet.

Bunun dışında...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Farklı bir şey var mı?

ENGELSİZ DÜNYA FEDERASYONU BAŞKANI SERHAT GÖKPINAR - Evet, çocuk parkları erişilebilir hâle getirilmeli, tekerlekli sandalyeli hiçbir birey hiçbir parkta oynayamıyor. Bu, bize engelli annelerinin en çok serzenişte bulunduğu konu.

Az önce de dile getirilen bir konu var, onunla ilgili çözüm önerisi olarak sunayım: Kurumlarda yetki karmaşası var, bunun sona erdirilmesi için kaymakamlıklar bünyesinde engelli koordinasyon merkezi kurulmalı. Her ilçeye özel işbaşı eğitim ve mesleki kurs merkezi, hobi kurs merkezi açılmalı. Deprem sonrası istihdam piyasasının bedensel güce kayması nedeniyle engelli bireyler işsiz kaldı Hatay'da. Hatay üzerinden konuşuyorum çünkü Hatay'da bedensel güce dayandı iş gücü ve politikası. Hatay'a özel, deprem bölgesine özel iş gücü ve kotalar oluşturulmalı. TOKİ'ler ne yazık ki engelli bireylere uygun değil. Yeni sosyal konutlar sadece 61 metrekare veriliyor engellilere, bunun engelli bireylere uygun hâle getirilmesi gerekiyor.

Son olarak, 2 maddem kaldı. Depremde engelli kalan bireylere ömür boyu ortez, protez ve medikal cihaz desteği sunulmalı çünkü bu bireyler zaten çok büyük bir şok yaşadılar. Engelli bireylerin afet sonrası artan zorlukları sebebiyle kamu çalışanlarına özel imtiyazlar sağlanmalı. Geçici barınma koşulları engelli kadınların mahremiyetini ihlal etmekte ve onları şiddet riski altına sokmaktadır. Engelli çocuklar bilişsel düzeylerine uygun mahremiyet eğitimi alamadıkları için istismar riskine karşı daha açıktır, bunlara eğitim verilmelidir; hem engelli kadınlara hem de engelli çocuklara. Özellikle engelli kadınlara mahremiyet eğitimi çok fazla önemsiyoruz çünkü engelli anneleri de bundan çok fazla serzenişte bulunuyorlar.

Son olarak, sizin başta söylediğiniz gibi "Bunu konuşacağız." dedik ama hiç kimse bunu dile getirmede. Mevcut afet yönetim sistemi, engelli bireylerin deprem gibi afet ve kriz anlarındaki ihtiyaç, ortez, protez gibi konularda bütüncül bir merkez ve uzman kadrolardan yoksundur; bu da kriz anlarında engelli bireyleri zora sokmaktadır. Çözüm olarak afet öncesi eğitim, doğru tahliye prosedürleri...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, onunla ilgili sizlerin önerileri çok önemli, bunu bize yazılı olarak, böyle... Bunlar elbette tutanaklara girer, dosyanızı istiyoruz, bir.

İkincisi, biz, AFAD'la kapsamlı bir çalışma yapacağız, AFAD yetkilileriyle de bu detayları en ince şekilde konuşacağız; o yüzden, burada yaşanan bu tecrübeler önemli, sizlerin bu noktadaki geri bildirimleri, bu konuya dair yaşanmışlıklar çok ama çok kıymetli, onları lütfen bizimle paylaşın, tamam mı?

ENGELSİZ DÜNYA FEDERASYONU BAŞKANI SERHAT GÖKPINAR - Sağ olun, teşekkür ederim.

Bizleri buraya davet ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Altı Nokta Körler Derneği Şube Başkanı İbrahim

Yıldız, buyurun.

ALTI NOKTA KÖRLER DERNEĞİ HATAY ŞUBE BAŞKANI İBRAHİM YILDIZ - Merhabalar Sayın Bakanım.

Ben buraya görme engelli atanan öğretmenlerin sesi olarak geldim. Bakanım, Hatay'ın İskenderun ilçesinde atanan görme engelli 4 bayan öğretmen arkadaşımız vardı, bunları evlerinden uzak yerlere tayin etmişler, bunlar bana ulaştı. Hatay İskenderun'da ben bu sorunu çözdüm. İlçe Millî Eğitim Müdürlüğümüzün yardımcılarıyla görüştüm, bu sorunu benim vasıtamla hallettik ama bu tür sıkıntılara maruz kalan tüm engelli arkadaşlarımız için bunların teftiş edilmesini sizlerden rica ediyorum.

Kamu kurum ve kuruluşlarına atanan engelli bireylerin güvenlik soruşturmaları çok uzun sürüyor ve bunun mağdurlarından birisi benim, üç aydan beri bekliyorum; bu konuyla da ilgilenirseniz sevinirim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben teşekkür ediyorum.

Evet, şimdi gelelim Şanlıurfa'ya.

Engelsiz Yaşamı Destekleme Derneği, Mahmut Bey, buyurun.

ŞANLIURFA ENGELSİZ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ TEMSİLCİSİ MAHMUT KÜÇÜKOĞLU - Sayın Bakanım, engelli memurlarla ilgili bir sorunumuz var. 2014'te yayımlanan Memur Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nde "Yüzde 40 ve üzeri raporu olan memurlar bir defaya mahsus olarak istedikleri illere atanabilirler." denilmektedir. Danıştay, bu maddedeki "bir defaya mahsus" ibaresini iptal etti. Şu anda bakanlıkların bazısı, ikinci defa atama ve yer değiştirme talebinde bulunan memurların yer değiştirme talebini gerçekleştiriyor, bazıları gerçekleştiriyor; gerekçeleriyle Danıştayın içtihat kararının olmadığına dair bir gerekçe...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ama hukuk yolları açık değil mi bunda?

ŞANLIURFA ENGELSİZ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ TEMSİLCİSİ MAHMUT KÜÇÜKOĞLU - Hukuk yolları açık, Kamu Denetçiliği Kurumuna biz başvurduk, Kamu Denetçiliği Kurumu bizi haklı gördü. Yalnız, Kamu Denetçiliği Kurumunun tavsiye kararı var, yaptırım kararı yok. Şimdi, Danıştay...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, bu konuyu anladık o zaman.

Coşkun Bey, ırdeleyelim nedir ne değildir.

Tamam, aldık notumuzu.

ŞANLIURFA ENGELSİZ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ TEMSİLCİSİ MAHMUT KÜÇÜKOĞLU - Yani yeni yönetmelik ya da talebimizin değerlendirilmesi...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bakalım, ilgili kurumlarla konuşalım.

Teşekkür ediyorum.

ŞANLIURFA ENGELSİZ YAŞAMI DESTEKLEME DERNEĞİ TEMSİLCİSİ MAHMUT KÜÇÜKOĞLU - Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şanlıurfa Barosu Engelli Hakları Komisyonu Başkan Vekili İbrahim Uğur Akdoğan, buyurun.

ŞANLIURFA BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ İBRAHİM UĞUR AKDOĞAN - Öncelikle, sayın heyete bütün konuşmaları sabırla dinledikleri için teşekkür ederim. Gerçekten sabrınıza teşekkür etmekle başladım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Estağfurullah, ne demek, dinlemeye geldik. Siz kusura bakmayın, kesmek zorunda kalıyoruz bazen herkesi dinlemek için, yanlış anlaşılmasın.

Evet, buyurun.

ŞANLIURFA BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ İBRAHİM UĞUR AKDOĞAN - Bakanım, tam da buna değinmek istiyorum. Az önce sizin emir ve talimatlarınızla çoğu bakan yardımcılarımız yok, kurum müdürlerimiz dinlemedikleri için kişinin muhatabını bulamıyorlar. Ben 2016'dan beri Şanlıurfa Barosunun Engelli Komisyon Başkanlığını yürütmekteyim ve burada sıkıntı şu, şöyle izah edeyim: Şikâyet mekanizması yok. Bakın, 11 ilden bütün dernek başkanları, STK'ler, kamu kurum ve kuruluşları gelmiş, şikâyet ediyorlar; burada bir şikâyet mekanizması yok, engellilerin nereye, nasıl başvuracağı kısmı yok. Hukuk alanı bambaşka bir konu. Elbette biz avukat olarak müracaat ediyoruz. Hatta son dönemlerde Anayasa Mahkemesinin iptal kararları, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun iptal kararları, hepsi mevcut.

Ancak söz konusu ikinci bir durum da engellilerin 2005'ten bu yana... Engelliler Kanunu çıktı ancak yönetmeliklerle peyderpey geçirilmeye çalışılıyor, tamamlanmıyor. Mesela, Anayasa'nın 10'uncu maddesinde eşitlik maddesi var, 5378 sayılı Engelliler Kanunu'nun 7'nci maddesinde var, Karayolları Trafik Kanunu'nun 17'nci maddesi var; hepsi aynı konuya değiniyor ama Engelliler Kanunu'nda bulunmuyor.

Üçüncü bir durumu da şöyle izah edeyim, uzun uzun izah etmek istemiyorum: Arşiv durumu sıkıntısı var yani çoğu derneklerin, çoğu kamu kurum ve kuruluşlarının arşivi yok. Söyleyin, 2016'da hangi talepte bulunmuşsunuz; dernekler, STK'ler, vakıflar, hiçbir tanesi size sunamaz. Hakeza Mecliste de yok çünkü sizin Araştırma Komisyonunuz yeni gerçekleşiyor. Bunun için, burada yönetimdeki çoğu arkadaşın, kamu kurum ve kuruluşların arşivinin olması gerekiyor. Ayrıca, şikâyet mekanizmasının oluşturulması gerekiyor Bakanım. Ben bunu hem sizden hem de diğer herkesten talep ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Nasıl bir mekanizma kurulmalı, bunu bize öneri hâline getirip sunarsanız sevinirim.

ŞANLIURFA BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ İBRAHİM UĞUR AKDOĞAN - Şöyle izah edeyim...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Onu siz, bize öneri olarak gönderin, tamam mı?

ŞANLIURFA BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ İBRAHİM UĞUR AKDOĞAN - Tamam.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

ŞANLIURFA BAROSU ENGELLİ HAKLARI KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ İBRAHİM UĞUR AKDOĞAN - Ben teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önerilere açığız.

Evet, Şanlıurfa MEMUR-SEN Engelliler Komisyonu, buyurun.

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Sayın Başkanım, gerçi birkaç arkadaş bahsetti, özellikle özel sektörde yüzde 3...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam, o bildiğimiz bir konu, kota konusu.

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Yok, şunu diyeceğim, mesela, özel sektöre yüzde 3 oranında çalıştırmadığı zaman devlet ceza veriyor. Peki, devlet kurumları yüzde 3'e uymadığı zaman ona kim ceza veriyor; ben onu sormak istiyorum.

Diğer kısım, Aile Yılı, malumunuz. Özellikle, engelli aileleri mesela, evlendikleri zaman bunlara bir aile desteği verilebilirse daha iyi olabilir.

Ulaşım desteğinde yaşadığımız sıkıntıları genellikle arkadaşlar dile getirdiler fakat bence en temel sorun şu: Ulaşım desteğini devlet araçlara veriyor, araçlara verdiği için de kişi taşısa da taşımasa da parayı alıyor. Aslında, bu ulaşım desteği araçlara değil de şahıslara verilse kişi onu taşımadığı zaman parayı alamayacağı için, en azından ulaşım işini...

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Devlet nasıl veriyor yani?

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Normalde bence Aile Politikalara gidiyor, oradan da belediyelere, belediyelerden de toplu taşımalara engelli taşıma için bir ücret veriliyor.

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Ben ilk defa duyuyorum.

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Evet, öyle bir şey var.

Kişi zaten parayı aldığı için, hani, taşısa da taşımasa da zaten parayı alıyor ama tam tersi olsa aslında...

Diğer bir husus, özellikle, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı 3'üncü sınıftaki öğrenciler için bir yetenek taraması yapıyor. Aslında, bu yetenek taramasında engelli öğrenciler için de -bunları spora kanallı edebilmek için- çalışmalar yapılırsa o da iyi bir yol olabilir.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Yetenek taraması kapsamında engelliler de var.

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Var mı?

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Var.

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Tamam.

Araç kısmı söylendi ama ben sadece şunu eklemek istiyorum: Ya, araçların garanti süreleri uzatılsın veya bu araç alma garanti süresine eşitlensin.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tabii, bu araç konusu apayrı bir konu, onu da hep birlikte çalışacağız.

Başka?

ŞANLIURFA MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ - Bu kadar.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Şanlıurfa Bedensel Engelliler Spor Kulübü, Veysi Fırat, buyurun.

ŞANLIURFA BEDENSEL ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MEHMET VEYSİ FIRAT - Sayın Bakanım, değerli hazırun; öncelikle, hepinize sevgi ve saygılarımı sunuyorum. Urfa Vekilimiz Mehmet Ali Cevheri'ye de ayrıca sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Sayın Bakanım, tabii, "spor" deyince... Ben sizin Bakanlığınız döneminde de Spor Kulübü Başkanıydım, hâlâ da Spor Kulübü Başkanıyım.

Ben kısaca, hızlıca anlatmak istiyorum. 2014 yılında Spor Kulübümüzü kurduk; 3. Lig, 2. Lig, 1. Lig ve sekiz yılın sonunda bugün Şanlıurfa'da Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı'mızı Türkiye Süper Ligi'ne yükselttik. Bu, Urfa'mız için çok önemli ve değerli bir başarı.

Sayın Bakanım, tabii, ben biraz spor kulüplerinin sıkıntılarını dile getirmek istiyorum. İllerde spor salonlarımızın çok az oluşu bizi çok etkiliyor; istediğimiz kadar antrenman yapamıyoruz, bazen çevre ilçelere gidip maçlarımızı yapmak zorunda kalıyoruz.

Sayın Bakanım, bir başka sorumuz, deplasmanlara gittiğimiz zaman durduğumuz tesislerin birçoğunun engellilere uygun olmadığını görüyoruz; lavabolar ve lokantalar olsun. Bu şekilde olduğu zaman da biz genelde hep...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şanlıurfa Vali Yardımcımız burada mı?

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI METEHAN TOY - Buradayım Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Derneklerle irtibatınız güçlü, değil mi?

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI METEHAN TOY - Güçlü Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Daha da güçlendirelim, evet.

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI METEHAN TOY - İnşallah.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tanışyorsunuz Veysi Bey'le, değil mi?

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI METEHAN TOY - İlgili Vali Yardımcısı ben değilim Sayın Bakanım ama beklerim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Neyse, sizinle tanışmış olduk.

Evet, buyurun.

ŞANLIURFA BEDENSEL ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MEHMET VEYSİ FIRAT - Türkiye genelinde olan bu tesislerde bir sıkıntı var.

Sayın Bakanım, ayrıca, biliyorsunuz, son zamanlarda yapılan spor salonlarının zemin katları kauçuk olarak yapılıyor. Bu kauçuk zeminlerde basketbol oynamamız çok imkânsız çünkü yumuşak zemin, bize parke salon gerekiyor. Bu konuda da spor kulüplerimiz ciddi sıkıntı yaşıyor.

Sayın Bakanım, şunu da söylemek istiyorum: Biliyorsunuz, basketbol sandalyelerimiz çok pahalı, 3.200 eurodan başlıyor yani 150 bin-160 bin gibi bir para. Sporcu buluyoruz, malzeme bulamıyoruz, basketbol sandalyesi bulamıyoruz. Bu konuda devletimizden de ayrıca destek bekliyoruz.

Şunu da söylemek istiyorum Sayın Bakanım: Maçlarımız, Süper Lig maçları TRT Spor Yıldız'da bazen canlı yayınlanıyor ama seyir saatlerinin az olduğu ya da çok erken olduğu -bazen on bir, on iki gibi- ya da hafta içi olduğu saatlere veriliyor; bu da bizim gelişimimizi, reklamımızı bayağı bir etkiliyor çünkü sponsorlar kendilerini televizyonda görmek istiyorlar.

Konu böyle Sayın Bakanım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Anlaşılmıştır.

Teşekkür ediyorum, sağ olun, var olun.

ŞANLIURFA BEDENSEL ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ BAŞKANI MEHMET VEYSİ FIRAT - Bir de ben bir dosya hazırlamıştım, dosyayı da size veriyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Dosyanızı mutlaka hemen alalım.

Diyarbakır Belediyesini temsilen kim var?

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ - Öncelikle, merhabalar, herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz, Genel Sekreterimizi davet ettik ama kendisi katılamadı zannediyorum.

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ - Yoğunluktan kaynaklıydı.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Hepimiz yoğunuz neticede ya.

Evet, buyurun.

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ TEMSİLCİSİ - Açıkçası, herkes çok kıymetli önerilerde bulundu, çok kıymetli görüşler ortaya çıktı.

Biraz zaman da kısıtlı olduğu için daha aforizmal ölçekte konuşacağım. Bizler, katılımcı, barışçıl, demokratik ve erişilebilir belediyeçiliği hayata geçirirken kentteki bütün sivil dinamiklere kulak verdik ve Engelli, Yaşlı Hizmetleri Daire Başkanlığını oluşturduk. O kadar, dediğim gibi, cümlelerin başında söylediğim gibi, çok kıymetli öneriler ortaya çıktı. Bizler meseleye daha hak temelli, birlikte ve ortak yaşam şiarıyla hareket ediyoruz. Göreve geldikten hemen sonra kentte 6 noktada, 2 molaevimiz, birlikte yaşam merkezimiz, destek merkezlerimizle şu anda faaliyet yürütüyoruz.

Fakat herkesin dikkatini çekmesini istediğim bir konu var: Gün içerisinde herkes veri tabanından bahsetti. Bizler, göreve geldiğimizde daha yerel, eşitlikçi ve erişilebilir eylem planımızı kendimiz hazırladık. Şurada dikkatinizi çekmek istediğim bir nokta var, bizler 43 kişiyle şu anda sahadayız, 43 kişiyle çıktığımız sahada sadece şuna dikkat çekmenizi istiyorum, kentin neredeyse yüzde 10'unu taradık, engelliliğin yüzde 58,3'ü doğum sonrası ortaya çıkmış yani bu, şunu ortaya çıkarıyor: Biz, burada, bu çalışmayı yürütürken ihmal ve sorumluluğumuzun boyutunu gözler önüne sermektedir.

Bir noktaya daha değinmek istiyorum: Tabii ki görünür engeli burada o kadar çok konuştuk ki... Peki, görünmeyen engelliler? Kanseri, SMA, kelebek hastalarını nereye sığdıracağız? Bu kısma da değinmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Peki, teşekkür ediyoruz.

Şanlıurfa Beyazay Derneği, buyurun lütfen.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ŞANLIURFA ŞUBE BAŞKANI BERNA EKEMEN - Meclisimizin kıymetli istişare toplantısını bizimle gerçekleştirdiğiniz için teşekkür ediyoruz.

Konum da tam da bu istişare üzerine çünkü uzun aradan sonrasında... Bizim buradaki tüm STK'lerle hemen hemen bağımız o kadar güçlü ki ülke çapında bir araya geliyoruz aslında, eğitimlerde, toplantılarda; birbirimizin hedef gruplarını tanıyoruz. Kurumlarımız da aslında bizim hedef gruplarımızın sorunlarına vâkıf durumda, bunları anlatmayacağım.

Türkiye Otizm Konfederasyonu Şanlıurfa delegesi olarak zaten iki eylem planını da Komisyona sunmuş durumdayız; içerisinde çözümler de mevcut durumda.

Sadece, bu istişarenin illerde... Biz, burada, STK'ler, kurum yetkilileri ve sizlerle bir araya geliyoruz ama kendi ilimizde çok ayrı ve dağınık bir şekildeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Vali Yardımcımız burada, notunu aldı.

Belediyeyi temsilen kim var Şanlıurfa'dan? Evet, sizin de mutlaka bu konunun içerisinde olmanız lazım Belediye olarak.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ŞANLIURFA ŞUBE BAŞKANI BERNA EKEMEN - Yok, zaten teşekkür de edeceğim; hep şikâyet ediyoruz ama yakın zamanda, geçtiğimiz aylarda Valilikte bir toplantı gerçekleştirdik.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, bunları sıklaştırmak gerekiyor.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ŞANLIURFA ŞUBE BAŞKANI BERNA EKEMEN - Evet, sıklaştırdık ve şunu istiyoruz: Belediyemizin ya da Valiliğimizin -bazı illerde bu değişiyor- derneklere tahsis edilen yerleri var, tabii, bu belirli ya da belli edilen dernekler ama bunlar çözüm değil. Biz istiyoruz ki -ki bunun örnekleri de var, ben bu öneriyi de sundum, Sayın Valimiz de çok güzel karşıladı bunu- bir yerleşke olması ve proje üreten -aynı zamanda da iş geliştirme, proje yönetim uzmanı olarak- bu kriterleri sağlayan, zaten hepimiz sahadayız ama çalışma alanlarımızın ortak olduğu, birbirimizin hedef gruplarını da kendimize çekebildiğimiz bir platform ve tek katlı bir arazi arayışı var. Bu da bilmiyorum nasıl sıkıntı oluyor, çözülür mü? Bunların ayarlanması lazım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İşte, onları konuşacaksınız yerelde, gerektiğinde bizden de destek isteyeceksiniz.

Teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ ŞANLIURFA ŞUBE BAŞKANI BERNA EKEMEN - Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ortopedik Engelliler Derneği, Hüseyin Şat, buyurun.

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Öncelikle, Sayın Bakanım, değerli milletvekillerim, değerli hocalarım; Şanlıurfa'dan, tarihin sıfır noktasından, peygamberler şehriden selam ve saygılarımızı sunuyoruz.

Sayın Bakanım, biz Şanlıurfa Ortopedik Engelliler Derneği olarak 2006 yılından bu yana aktif bir hâlde, engelli hayatının kalitesini yükseltmek amacıyla aktif bir şekilde kendi imkânlarımızla, hiçbir kurum, hiçbir belediye bize beş kuruş vermeden ayakta duruyoruz. Diyeceksiniz: "Nasıl duruyorsunuz?" On yıl önce ne iş yapabiliriz? En azından bölgede tamirci yoktu, kendi arabalarımızın tamirine başladık, Güneydoğu'ya ve her tarafa tamir ve servis, yedek parça yapıyoruz. Bu konuda destek istiyoruz. 10 metrekairelik Valiliğin bir dükkânında sıkıştırılmış yerdeyiz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bak, Vali Yardımcımız burada, onunla birlikte inşallah biz de bu konuyu takip edelim.

ŞANLIURFA VALİ YARDIMCISI METEHAN TOY - Çalışmamız var.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediye Başkanlığından Genel Sekreter Yardımcısı var, onu da dinleyeceğiz.

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Sayın Bakanım, pandemi, pandemiden sonra deprem; kapımızı çalan yok, ne vekil ne Belediye hiç kimse çalmadı açıkçası.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Belediyeye gittiniz mi bu konuda?

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Ya, biz gittik, başına laf ediyorlar, başka da bir şey yok.

Yalnız, buradan biz bir şey istiyoruz: Yani yazboz kâğıda değil, evet, yapıyorsanız yapın, yapmıyorsanız yapmayın. Bizi dolandırmassınlar. Hepsine aynısını söylüyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Siz bu konuyla ilgili ne diyeceksiniz Sayın Genel Sekreter?

Buyurun.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI - Sayın Bakanım, bizim Büyükşehir Belediyemiz bünyesinde Engelliler Koordinasyon Merkezimiz var 15 bin metrekairelik alanda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Tamam da bak, bu Derneğimizin bir sürü ihtiyacı var.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI - Başkanımızla da irtibata geçirim ben o konuda.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - İvedilikle.

ŞANLIURFA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ GENEL SEKRETER YARDIMCISI - Bizim ayrıca, otizmle ilgili, şu anda 5 katlı bir yer, 5 dönüm üzerine Otizm Merkezi Projemiz var. Şu an o Engelli Koordinasyon Merkezimizde günde 200, ortalama 150-200 kursiyerimiz kurs alıyor. Engelli araçlarımız var, bunlar hizmet ediyor. Bu konuda biz de Belediye olarak buradaki arkadaşlarımızla irtibatı daha da sıklaştırmaya çalışacağız.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Çok daha sıklaştırmak gerekiyor.

Teşekkür ediyoruz.

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Sayın Bakanım, bu farklı bir olay... Bir sorumuz daha vardı: 2022 maaşının iyileştirilmesi veya evde bakım ücretinin iyileştirilmesi. Yani bir engelli 11 bin lirayla bu pahalı ekonomide nasıl geçimini yapabilir desteği yoksa? Bize günlerce böyle şikâyetler geliyor.

Ayrıca, bu tür toplantılar yaptığınız için teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Milletvekilini aradığınız zaman, Valiyi aradığınız zaman her şey tozpembe, bizzat bizden dinleyin. Üç ayda bir bölge olarak istiyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Sizi dinlemeye geldik onun için.

ŞANLIURFA ORTOPEDİK ENGELLİLER DERNEĞİ BAŞKANI HÜSEYİN ŞAT - Teşekkür ederim, saygılar efendim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyorum.

Evet, Malatya'ya geçiyoruz.

Malatya Otizmliler Derneği, Melahat Kartal, buyurun.

MALATYA OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MELAHAT KARTAL - Öncelikle, sizleri saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Böyle bir program hazırladığınız için teşekkür ediyorum.

Ben sizlere otizmi adım adım anlatmak istiyorum, kısa ve öz. Ben 26 yaşında otizmlı bir erkek çocuğa sahibim. Doğduğunda tanı ve teşhis konulmadığı için 4,5 yaşında yaşında eğitime başladı fakat konuşamadığı için biraz geç eğitim aldı çocuğum. Konuştuktan sonra okul çağına geldi benim çocuğum. İşitme engelli tanısı konulmuştu fakat ben çocuğumun işitme engelli olmadığını anlamıştım bir anne olarak. Daha sonra okul çağına geldiğinde çocuğuma kaynaştırma eğitimi verildi fakat çocuğumu okullar kabul etmedi. Kendi mücadelele kaynaştırma eğitimini sekiz yıl aldırđm; çocuğum konuştu, okuma yazma, hatta dört işlemi kafadan yapabilen bir çocuğa sahip oldum. Bana okul müdürü, okul öğretmenlerimiz "Bu çocuktan bir şey olmaz." dediler ve beş yılı bitirdikten sonra da takdir ettiler beni.

Şimdi, bu böyle gidince bizim şimdi çocuklarımızı, otizmlı çocuklarımızı, yenidoğan, otizm 2 ya da 3 yaş arasında, bunları kazanmamız gerekiyor. Bunları erken tanıyla veya tedavilerle kabuklarından çıkarıp kazanmamız gerekiyor hem ailelere hem de devletimize külfet olmaması için.

İkinci adım da bu çocuklarımız, hani okuyoruz, bir seviyeye getiriyoruz, ondan sonra... Benim çocuğumun şu an piyano yeteneğı var ama dört yıldır evde; kurslara, etkinliklere, resim kurslarına, havuza falan gidiyor ama istihdam edilemedi ve evde köreliyor şu an.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkürler Sayın Başkanım.

MALATYA OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MELAHAT KARTAL - Bir sorum daha var.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Yazılı alalım mı?

MALATYA OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MELAHAT KARTAL - Hayır hayır, yazılı değil, kısa ve öz bir şey daha anlatacağım.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Buyurun.

MALATYA OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MELAHAT KARTAL - Şimdi, biz anneler çalışamadığımız için annelerimizin emekli edilmesini istiyoruz. Gerekirse...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bu konuyu çalışıyor, Bakanlık da çalışıyor; hem Çalışma Bakanlığı hem Aile Bakanlığı bunun üzerinde çalışmalar yapıyor.

MALATYA OTİZMLİLER DERNEĞİ BAŞKANI MELAHAT KARTAL - Bir de gündüz bakımevlerinin daha aile, ev yapımı olmasını, ailelerle... Mesela, biz yaşlanınca bakamıyoruz ama çocuklarımıza, çocuklarımız da bizsiz -biz de çocuklarımızız- psikolojik olarak etkileniyorlar, bizimle beraber kalacakları ev tipi bakımevleri istiyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam, çok teşekkür ediyorum.

Suzan Kırık Hanımefendi, buyurun.

MALATYA OTİZM ANNELERİ DERNEĞİ BAŞKANI SUZAN KIRIK - Merhabalar öncelikle.

Yani ben hemen konuya girmek istiyorum.

EYS kotası yüzünden Gençlik Sporda eğitmen eksikliği var. Talep ettiğimizde -hatta 30 Eylülde Ankara'da Sayın Bakanımızın da katıldığı toplantıda iletmiştik, sorun hâlen çözülmedi- EYS'yi bahane ederek eğitmen vermiyorlar ve Malatya'daki Gençlik Sporda da aynı sıkıntı. Ölçme ve değerlendirme...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Burada Malatya Gençlik Spordan var mı arkadaşımız? Var, tamam.

MALATYA OTİZM ANNELERİ DERNEĞİ BAŞKANI SUZAN KIRIK - Gençlik Sporda yetenek taramaları olduğu için araçlar da verilmiyor engellilere, verildiğı zaman da benzinini derneklerin karşılamasını istiyorlar.

Okullardaki sorunlarımız... Okullarda özel eğitim sınıflarını çoğaltmak yerine düşürölmeye başlandı. Aslında, bu çocukların kaynaşmasına, diğer çocuklarla bir araya gelmelerine ihtiyaç var. Özel eğitim sınıflarının çoğaltılması gerek diye düşünüyorum ve devletin verdiği haklar öğretmenler tarafından elimizden alınıyor; çocuklar istemiyorlar, kaynaştırma öğrencilerini kesinlikle istemiyorlar. Ailelere psikolojik baskı yapıyor. Evet, yasada var, eğitim hakkımız eşit ama aileye sürekli psikolojik baskı yapıldığında çoğı ailemiz çocuğunu göndermeme kararı alıyor.

Bir de genel olarak Malatya'da Otizm Eylem Planı toplantımız çok güzel gerçekleşiyor Sayın Valimiz Ahmet Korkmaz himayesinde ama İŞKUR ve Gençlik Sporda ilerleme olmuyor. Turgut Özal Üniversitemiz çok güzel bir projeye başladı, hipoterapi ve ailelere, annelere destek başladı; çok güzel ilerleme görüyoruz bunda.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Malatya'dan Vali Yardımcısı var mı burada? Konuyu not aldınız değil mi? Bunu siz takip edip bize de geri bildirim vererseniz teşekkür ederim.

MALATYA OTİZM ANNELERİ DERNEĞİ BAŞKANI SUZAN KIRIK - Yereldeki belediyelerimiz, Büyükşehir Belediyemiz projelerimize destek çıkıyor ama bunlar yarıda kalıyor, yarıda kaldığı için de ilerleyemiyoruz; bunların çözölmelerini istiyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyorum.

Sıradaki arkadaşımız Nursel Vardı, Malatya Down Sendromlu Çocuklar Derneğı Başkanı.

MALATYA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NURSEL VARDI - Sayın Bakanım, milletvekillerim; bizleri muhatap alıp bu saatlere kadar fedakârlık yapıp, yüreğinizle, kalbinizle her türlü yanımızda olmaya çalıştığınız için öncelikle sizlere teşekkür ederim.

Benim de Down sendromlu bir evladım var. 2016 yılında anne babalarımızdan yönetimini oluşturarak Derneğimizi kurduk ve onları anlamaya çalışıyoruz bizi bizden daha iyi anlayan olmaz diyerek.

Burada her şey konuşuldu, konuşulmayan bir konu vardı, Down sendromlularla ilgili ÇÖZGER kapsamındaki 18 yaşına kadar olan Down sendromlu bireylerimize ÖTV'den yararlanma hakkı veriliyor ve 18 yaşını dolduran bir üstündeki bireylerimiz bu

haktan yararlanamıyor. Bizim çocuklarımız, hiçbir zaman bir destek almadan, anne babası olmadan kendi kendilerine bir araç kullanamaz zaten, herhangi bir işi tek başına yapamaz. Yani ben bunu aslında 2020 yılında da -sonlarına doğruydu- afetler, pandemi falan yazdım ben, CİMER'e kadar yazdım ama cevap alamadım.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Şu anda biz bunu çalışıyoruz.

MALATYA DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI NURSEL VARDI - Nedenini öğrenmek istiyorum. Yani iki yaş grubu arasında bizim çocuklarımızın reşit olma, bizim bireylerimizin reşit olma imkânı yok. Onlar, bizsiz yapamazlar zaten. Lütfen, bu konuyla ilgili hani ne yapıyor bilmiyorum ama cevabını da bekliyorum.

İkinci bir konu da pandemi döneminde -Sayın Vekilim, size soruyorum aslında- bize Down sendromlularla ilgili, aşıyla ilgili öncelik tanı mıydı. Biz, Down sendromluların sayısını bulamadık, isimlerini bulamadık çünkü raporlarımızda "hafif" "orta" "mental" ya da "ağır" diye yazıldığı için "Down sendromlu" ibaresi bulunmuyordu orada. Eğer öyle bir öncelik olsaydı o bireylerimizin, o çocuklarımızın aşılarını ya da sağlıkla ilgili kısımlarını daha çabuk gerçekleştirmiş olacaktık.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Şimdi sırada Gülfane Doğan var, Ayyıldız Engelliler Dayanışma Derneği, buyurun.

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Merhaba.

Yüzde 87 engelli, ortopedik ve kronik, otuz dokuz yıllık Tip 1 diyabet hastasıyım.

Öncelikle, bizleri buraya toplayıp vakit ayırıp ve gündeme getirdiğiniz için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Diyabetli bir birey olarak belirtmek istediğim bir şey var. Mesela, bizim kullandığımız insülin kalemleri ve bunun yanı sıra insülin pompaları var. İnsülin pompalarını bir defaya mahsus, ilk etapta takılırken devlet cüzi bir miktarda karşılıyor fakat daha sonrası bunun günlük kullanılan iğne uçları ve diğer aparatlarıyla ilgili herhangi bir ödeme yapılmadığı için -onu kullanmak bizim hayatımızı, zorluklarımızı daha kolaylaştırıyor- kullanamıyoruz. Bu konudaki talebimiz, bunların gündeme getirilip insülin pompalarının tamamen ödemelerinin yapılması.

Hastane randevularında yaşadığımız sıkıntılar... Ağır engelli ve akülü sandalyeye bağlı olduğumuz hâlde randevusuz gidemiyoruz. Mesela, ben kendim kalp ve şeker hastası olduğum hâlde acil bir durum oluyor, gece acile gidiyorum, sabah polikliniğe gittiğimde randevum olmadığı için alınmıyorum. Neden? "Randevu al da gel." deniliyor.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Engellilere öncelik veriyorlar. Sistemi uygulayabiliyor musunuz? Randevu sisteminde engellilerin önceliği var. Siz "call center"a bağlandığınızda sizi yönlendiriyor "Engelliyseniz şu tuşa basın." diye, önceliğiniz var. Sağlık Bakanlığının MHRS sisteminde öyle bir önceliğiniz var.

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Doğrudur, o sistemi kullanmadım, özür dilerim.

Bir de bu raporlarla ilgili, ben dört yıl önce yaşadığım bir şeyi belirtmek istiyorum. Gerçekten sağlık kurulunda mı oluyor, sistemde mi var bu sıkıntı, bunun için bunu arz etmek istiyorum. Ben diyabete bağlı nöropatide ağır vakayım, her iki kol ve bacak. Nöropatide ağır vaka olduğum için nörolojiden 10 puanım var. Nörolojinin bana vermiş olduğu 10 puan karşılığında ben sağlık kurulunda, heyet raporunda kurul üyeleri ve başkanı tarafından zihinsel engelli olarak işaretlendim, öyle verildi raporum. İtirazım sonucu bana verilen karşı cevap: "Nörolojiden 10 puanınız var." Diyorum ki: "Hocam, neden bana 10 puan verdiniz?" "Diyabete bağlı nöropatide ağır vaka olduğumuz için 10 puan verdim." diyor. Psikiyatriye soruyorum: "Neden sağlam dediniz?" "Çünkü sağlamsınız." Tekrar heyete soruyorum, başkana soruyorum. "Sistemden oluşuyor." diyor.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, bu raporlarla ilgili genel bir sıkıntı var. Biz de iyileştireceğiz inşallah, onun için...

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Müsaadenizle, kısaca...

EROL KELEŞ (Elâzığ) - Bakın, raporlarla ilgili söylediğiniz gibi itiraz olmaz. Siz bir yerden, bir hastaneden rapor aldığınız zaman rapora itiraz etme hakkınız var. Nereye? İlgili sağlık müdürlüğüne. Bir ay içerisinde müracaat ettiğinizde böyle sözlü olarak "Bu böyle olmaz." falan değil, sizi başka bir hastaneye gönderirler; başka hastane de değerlendirir, ikisi arasında uyumsuzluk olur ise hakem hastaneye gönderir sizi, sistem böyle işliyor. Yani nöropati ile mental retardasyon, bunlar birbirinden çok farklı.

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Özür dilerim.

Ben akülü araç bağımlısıyım. Buraya gelirken geldiğimiz araç, arabaya uygun olmadığı için ayakta arkadaşların desteğiyle geldim. Ben bireysel olarak sordum kurula raporu alırken "Neden bu böyle oldu?" diye, beni bir üste yönlendirdiler.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Sevgili Başkanım, şimdi, bu raporlarla ilgili sıkıntıları başından beri zaten hem sahadan dinliyoruz hem de Komisyona çağırdığımız kurumlar tarafından da iletildi; çalışacağımızı da söyledik. Zamanı doğru yönetebilelim diye -bakın, salondaki arkadaşlarınız çok bekledi, yoruldular- aynı tekrara düşmeyelim, tekrar olmayan sorunları dinleyelim.

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Hayır, tekrara düşmeden hiç konuşulmayan bir konuyu söylemek istiyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Lütfen...

MALATYA AYYILDIZ ENGELLİLER DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI GÜLFANE DOĞAN - Arkadaşlar, evet, söyledi, engelli maaşlarının önündeki kriterlerin kaldırılmasını; bunu biz de talep ediyoruz, arz ediyoruz.

Bir de hasta bezleri ve hastaların kullanmış olduğu bu sondalar; bunlardaki ödenekler yetersiz. Ayda 1 paket karşılığında hasta bezi ödeniyor, onun da içinde 30 tane, günde 1 taneye tekabül ediyor. Bunların artırılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz teşekkür ediyoruz.

Alaattin Bey, buyurun.

MALATYA OTİZM SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ BAŞKANI ALAATTİN BAYDAŞ - Bakan Bey de gitti gerçi...

Şimdi, benim yaş 69, iş bitmiş. 2 engelli çocuğa sahip bir babayım. Bundan dört yıl kadar önce Kasapoğlu Bakanımızı ziyaret ettiğimizde... Ondan sonra, iki yıl önce 26 yaşında bir kızımı toprağa verdim. Her zaman dua ediyorduk namazdan sonra, diydük ki: "Allah'ım, bu çocuğu bizden sonraya bırakma." Allah da duamızı kabul etti, aldı yanına. Şu an 20 yaşında, ağır düzey bir otizmli çocukla çalışıyorum. Şimdi, Bakan Bey diyordu ya "Spesifik noktalara değinin." diye, ben on yıldır bu işin içindeyim. Malatya'da, maalesef, talimatlarımız olmasına rağmen olumlu adımlar, çalışmalar oluyor diyemem. 5378 sayılı Kanun'da açıkça orada belirlenmiş belediyelerin, yerel yönetimlerin nasıl hizmet etmesi gerektiği. Bakan Bey burada olsaydı... O önemli değil, sizler buradasınız.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Bütün heyet burada sizi dinliyor. Uzmanlar not alıyor.

MALATYA OTİZM SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ BAŞKANI ALAATTİN BAYDAŞ - Evet, lütfen, belediyelerin harekete geçmesini sağlarsanız... Çünkü daha önce de Kemal Çelik, Antalya Milletvekili, otizmle ilgili çalışmalar yaptı. Ben bu oluşumu önemsiyorum. Hakikaten, Cumhurbaşkanımızın talimatıyla önemli bir oluşum oluştu, başında da Sayın Kasapoğlu olmak üzere, Vekilimiz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Meclisteki bütün partilerin eşit iradesiyle birlikte kurulmuş bir Komisyon olarak burada çalışıyoruz. Bütün partilerden katılan arkadaşlarımız var.

MALATYA OTİZM SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ BAŞKANI ALAATTİN BAYDAŞ - Evet, bu Komisyonu ben önemsiyorum; önemli yani, önemli.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

MALATYA OTİZM SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ BAŞKANI ALAATTİN BAYDAŞ - Buradan bir şeyler çıkacağına ben inanıyorum. On yıldır ben, gerçekten, otizm alanında bir şey görmedim. Benim ölen kızım da zihinsel engelli idi. Buradan bir şeyler olacağını tahmin ediyorum.

Bir de otizm -vurguluyorum ama lütfen beni mazur görün- ağır seyrederse çocuklarımızda, hakikaten, bizler cehennemi yaşıyoruz diyebilirim yani. Yani yaşam yaşamıyoruz biz. Bu otizm noktasında, nasıl öğretmenler atanıyorsa -ben nokta atışı yapmak istiyorum- nasıl branş öğretmenleri atanıyorsa dil terapisti mezunlarının da... Otizmli çocuklarımızın yüzde 70'i, 80'i konuşmıyor. Benim oğlum 20 yaşında, "baba" kelimesine hasretim yani konuşmıyorlar. Lütfen, buna yönelik de notlarınızı alırsanız, otizmli çocukların eğitim gördüğü okullara birer veya ikişer -artık bilmiyorum, Millî Eğitim Bakanlığıyla istişare ederek- dil terapistlerinin atanmasını arzuluyorum.

Çok teşekkür ederim. Sağ olun, var olun .

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, biz çok teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Osmaniye ilimize geçiyoruz.

Derviş Arslan, buyurun.

7 OCAK ENGELLİLER SPOR KULÜBÜ DERNEĞİ BAŞKANI DERVİŞ ARSLAN - Selamünaleyküm cümleten.

Bize gelene kadar bilmiyorum, bize kalmadı artık. Allah razı olsun, teşekkür ederiz Başkanlarımıza.

Burada, evvel, bizim Osmaniye'deki mülki amirlere, müdürlerimize, Belediye Başkanımıza teşekkür ederiz bu konuda.

Ayrıca, benim bireysel olarak bir isteğim var sizlerden: Yirmi üç yıldır Türkiye ve dünya lideri Sayın Recep Tayyip Erdoğan'la bir görüşmek istiyorum. Yirmi üç yıldan beri onun hayranı olduğum için bir isteğim yani. Yıllardan beri yazıyorum, yazıyorum, bir türlü ulaşamıyorum yani.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tamam, inşallah, inşallah... Osmaniye'ye geldiğinde ben Derya Bakanımıza da iletirim, ilgilenme şansımız olur inşallah.

Evet, şimdi Sultan Erat, buyurun.

OSMANİYE DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI SULTAN ERAT - Sayın Bakanım, Komisyondaki değerli milletvekillerim, mülki erkân; hepinizi saygıyla ve sevgiyle selamlıyorum.

Başkanımın da dediği gibi, zaten bütün konular anlatıldı, bütün istekler iletildi.

Benim de 28 yaşında bir evladım var, Ali Erat.

Şimdi, şöyle, kısacık ben de... Aslında biraz önceki STK'deki bir başkanımız dedi ki: "Bizim çocuklarımıza aslında 'engelli' deniyor, özel çocuklar." Efendim, özel de değil aslında... Bu, "Özel gereksinime ihtiyaç duyulan" birey olarak zaten yönetmelikte var yani şimdiki adımımız bu diyelim aslında, bunu dilimize pelesenk etmemiz gerekiyor.

Efendim, daha sonra, zaten hastanedeki ailelerimizin -biliyorsunuz- ortak isteği, raporlarımızın sürekli olması, hastane raporlarımızın sürekli olması...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Tekrara düşmezsek arkadaşlar... Tekrar olmayacak önerilerinizi ve eleştirilerinizi alalım.

OSMANİYE DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI SULTAN ERAT - Yok, eleştiri anlamında herhangi bir şey söylemeyeceğim.

Bir de teşekkürüm var: Efendim, bu İŞKUR'dan benim de oğlum yararlanıyor Engelsiz İşgücü Uyum Programı'ndan dolayı; bunun devamlılığını istiyoruz Sayın Milletvekilim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - İnşallah.

OSMANİYE DOWN SENDROMLULAR DERNEĞİ BAŞKANI SULTAN ERAT - İnşallah.

Biz, engelsiz yaşam merkezi istediğimizi de zaten sevgili belediye başkanlarımıza ilettik, onlarla da güzel istişare hâlindeyiz. Valimiz de Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürümüz de zaten her türlü derdimize koşuyor. Biz çok memnunuz, şu an için bir sıkıntımız yok efendim.

Çok teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz çok teşekkür ediyoruz.

Evet, Hanife Görür, Osmaniye Otizm Derneği.

OSMANİYE OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI HANİFE GÖRÜR - Sayın milletvekillerim, değerli katılımcılar; bizim sıkıntımız da sadece mezun olan çocuklarımızla ilgili. Okulu bitirdikten sonra çocuklarımız boş. Osmaniye'de Aile ve Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı bir engelsiz yaşam merkezimiz var ama yetersiz. Biz daha çok çocukların... Yani bir de bizim çocuklarımız, otizmliler çocuklar; çok bir arada olamadığı için daha böyle kapsamlı, daha bu çocukların spor yapabilecekleri, çeşitli etkinlikler yapabilecekleri; el sanatlarıydı, resimdi, müzikti, böyle kafeteryaları olan, molaevleri gibi bir yer istiyoruz, Osmaniye'de yok. Belediyeye bu konuda görüştük ama şu ana kadar yapacaklarını söylediler inşallah.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz de takip edelim.

OSMANİYE OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI HANİFE GÖRÜR - Bir şey var: Biliyorsunuz, su bizim için çok önemli; havuzumuz var, çok güzel bir olimpik havuzumuz da var ama antrenörümüz olmadığı için biz çocuklarımıza havuzu kullanıramıyoruz.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Sayın Valimiz burada, not alıyor zaten.

OSMANİYE OTİZM DERNEĞİ BAŞKAN YARDIMCISI HANİFE GÖRÜR - Sağ olsun, yazın Gençlik ve Spor İl Müdürlüğümüz bize bir tane portatif havuz ayarlıyor ama onlar da -inanın, çocuklarımız çok büyük- çocuklarımızın beline kadar ancak geliyor yani bir şey anlamıyorlar ve gidip gelmek de zor oluyor; onun için bir servis düşünülmüştü ama daha sonra bu tasarruf tedbirleri yönünden servis ayarlanmadı, çok da yararlanamadık daha doğrusu.

Ben bu iki konuda yardım istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz teşekkür ediyoruz.

Evet, sırada Murat Güneş, Beyazay Derneği Başkanı.

TÜRKİYE BEYAZAY DERNEĞİ OSMANİYE ŞUBE BAŞKANI MURAT GÜNEŞ - Başkanım, öncelikle şunu belirtmek istiyorum: İster otizm olsun ister Down olsun ister bütünü olsun biz hepimiz aynı geminin yolcularıyız.

Deminden beri dikkat ettiğim bir husus var: Özellikle, Otizm Eylem Planı'ndan bahsedildi. Benim sizden istirhamım: Bütün illerimizde valiliklerin, kurumların, STK'lerin ve belediyelerin olduğu bir çerçevede Engelliler Eylem Planı üç aylık, altı aylık ve bir senelik olarak hazırlanıp sizlere yollanırsa bu daha iyi olur düşüncesindeyim.

İkinci bir husus: 11 ilimiz var deprem bölgesinde, 11 de sizin gibi değerli milletvekillerimiz var. Her bir milletvekilimizi, her bir ilimizde ağırlamaktan onur duyarız ve sadece STK başkanlarını değil yine özel çocuk annelerini, özel çocuk babalarını da dinlemiş oluruz diye düşünüyorum.

Üçüncü önemli bir konu da burada değinilmeyen bir konu: Bazı çalışan memur annelerimiz var, performans dayalı ücret alan memurlarımız var; örneğin, diş doktoru. Şimdi, bu memurumuz erken çıkıp çocuğuyla ilgilenmek zorunda kalırsa performansa dayalı maaşını almakta, sıkıntı çekiyor. Bu konuda performans konusunda da bir düzenleme yapılırsa iyi olur diye düşünüyorum.

Dördüncü olarak, biliyorsunuz, hepimizin istediği bakımevleri, molaevleri... Bu gibi konularda bakımevleri açılmasında STK'lere de bir proje kapsamında öncelik verilirse ve STK'ler bir proje kapsamında o bakımevlerini kendileri açarlarsa biz daha faydalı olabileceğimizi düşünüyoruz. Çünkü her annemizin sorduğu bir soru var: "Bana bir şey olursa çocuğum ne olacak?" Biz damdan düşen olarak damdan düşenleri anlıyoruz ve bu konuda da bakımevleri açılırken veya molaevleri açılırken, hatta rehabilitasyon merkezleri açılırken STK'lere proje verilmesi ve bu projede STK'lere destek verilmesi, onların açması, onların bir arada hep birlikte yönetmesi daha faydalı olur diye düşünüyorum.

Arz ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ederim.

Şimdi, MEMUR-SEN Başkanı Merzuk Gökşen, buyurun.

OSMANİYE MEMUR-SEN ENGELLİLER KOMİSYONU TEMSİLCİSİ MERZUK GÖKŞEN - Ben çözüm önerilerimi ve sorunları bir dosya yapıp arkadaşlara ilettim.

Özetle, şöyle söylemek istersek, engelli memur arkadaşların erken emeklilik hakları var ancak erken emekli olduğu zaman maaşları az, çözüm olarak da bunu artırma olarak da askere, polise, bazı sağlık görevlilerine verilen fiili hizmet zammı engelli bireylere de verildiği zaman her beş yılda bir, bir sene almış olacak, yirmi yıl çalışan yirmi beş yıl çalışmış gibi olacak, maaşı ona göre değerlendirilecek.

Ayrıca, ben kendim de engelliyim, kızım da engelli, şu an kızım üniversite okuyor. Ancak liselerde kaynaştırma eğitimi var, üniversitelerde engelli birimleri var ama yani çok ilgili değil. Üniversitelerde de kaynaştırma sınıfı, işitme engelli, diğer çocuklarla aynı sınıftalar ancak dersleri onlar kadar anlayamıyor, anlayamadığı için de biraz geride. Bununla ilgili de bir yasal düzenleme olursa çok iyi olacak.

Bir de şunu belirtiyim: Bizim hani ortopedik engellilerin kullanmış olduğu araçlarla ilgili ÖTV muafiyeti, birçok şey geldi. Bunun on yıla çıkmasının genel sebeplerinden biri suistimal olduğundan dolayı on yıla çıktı. Bizim araştırmamıza göre de suistimal, genelde yaşlı, yatağa bağımlı insanların çocukları ve yakınları tarafından alınan araçlarla ilgili. Bizim hani naçizane önerimiz de engelli ile hasta bir şekilde ayrılırsa... Ben araç kullanan birisiyim, hani kullanıcı ile hasta ayrılırsa, en azından hani oradan bir bakılırsa daha çözüm odaklı olur.

Bizim arkadaşlarımızın birçoğu yerliliğe takıldığından dolayı, tekerlekli sandalyeyle araca giremiyorlar yerli araçlarda, yüzde 40. Daha önce diğer araçlarda, panelvan tipi araçlarda bagajı açıp asansör yaptırıp o şekilde girilebiliyordu; şu an alamıyorlar o araçları, bayağı bir mağdur oldular bu nedenden dolayı.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyorum.

Evet, Osmaniye Belediyesinden Kevser Davarcı, buyurun Başkanım.

OSMANİYE BELEDİYESİ BAŞKAN YARDIMCISI KEVSER DAVARCI - Osmaniye Belediyesi olarak engelli birimimiz yok ama Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü altında engellilere desteklerimizi yapıyoruz.

Daha dün tevafuk olduk, engelli STK'lerimizle bir araya geldik, 3 Aralık Dünya Engelliler Günü için yapabileceğimiz programları konuştuk, tartıştık; dileklerini, taleplerini aldık.

Onun haricinde, engelsiz taksi birimimiz var, engelli vatandaşlarımıza her türlü kurum taşımacılığı yapıyoruz. Engelli vatandaşlara yatak ihtiyacı hizmeti, aynı zamanda hastalara evde bakım ve temizlik hizmeti veriyoruz, kişisel bakım hizmeti.

Engelsiz yaşam merkezi talepleri olmuştu, inşallah en kısa zamanda projelendirip hayata geçirmeyi düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - İnşallah, çok teşekkür ediyoruz.

Evet, sırada Gaziantep var.

Gaziantep'ten Zehra Özbey, buyurun.

Zehra Hanım işitme engelli sanırım, o zaman çevirmen arkadaşımızın mikrofonunu açalım.

ZEHRA ÖZBEY - Öncelikle, hepinize teşekkür ediyorum sayın milletvekillerim ve Sayın Komisyon üyelerim.

Antep'te tercüman sıkıntısı yaşanıyor ve işitme engellilerle alakalı bazı sıkıntılar yaşanıyor. Şehir hastanesine gittiğim zaman, bir işitme engelliler komisyonuna gittiğimde zihinsel engelli olarak veriliyor. Ben sadece işitme engellyim, zihinsel engelli değilim, bunu onlara iletmeme rağmen iletişim sıkıntısı yaşadım. Hastanelerimizde engelli sağlık raporlarında mutlaka işaret dili tercümanı olmasını talep ediyorum çünkü ben bir işitme engellyim, zihinsel engelli ya da bedensel engelli değilim. Yani bana buradan bakıldığında hiçbir test yapılmadan nasıl bir zihinsel engelli teşhisi konulabilir? Bu konuyla alakalı bir mağduriyetim var ve bunun için de bilgi vermek istiyorum. Bu konuda çalışmalar yapılırsa... İşitme engelliler değil, birçok engelli de hepimiz de bir eşitlik ve erişilebilirlik arıyoruz; bu konuları talep ediyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Teşekkür ediyoruz.

Peki, Gelişim Otizm ve Spor Köyü, Ersin Nacaroğlu, buyurun.

GELİŞİM OTİZM VE SPOR KÖYÜ DERNEĞİ BAŞKANI ERSİN NACAROĞLU - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; evet, yorulduk hepimiz, burada çoğu sorun, problem ortaya konuldu; farkındayız, sizler de yoruldunuz, bizler de.

Biz Ulusal Otizm Konfederasyonu olarak buna benzer bir istişare toplantısını hemen hemen her hafta veya her ay başında yapıyoruz ve bunun ilgili sorunları toparlayıp soru, talep ve çözüm önerileriyle alakalı bir dosya oluşturduk. Bunu size dosya olarak sunmak istiyoruz müsaadeniz olursa.

Bir de Gaziantep'te biz, Ulusal Eylem Planı çerçevesinde kurumlarımızla çok ciddi, güzel çalışmalar yapıyoruz. Burada Aile, Sosyal Politikalar, İl Sağlık Müdürlüğümüzden, Belediyemizden ortak çalışmalarımız var. Bu çalışmalarda, sağ olsunlar, bütün paydaş kurumlarımız elinden geleni yapmaya çalışıyorlar fakat bazı konularda takılıyor. Bu arada yapılan protokoller sonucunda yetki alanının kime devredilmesi konusunda bir problem yaşıyoruz. Bir de bütçe konusu, sanırım bu engellilerle alakalı Otizm Eylem Planı'na birazcık daha bir bütçe ayırmamız gerekiyor çünkü kurumlarımız bundan yana dert yaşıyorlar.

İkinci bir konu da yerelde sivil toplum kuruluşlarını biz çok önemsiyoruz. Neden önemsiyoruz? Çünkü sahadaki konuları direkt size aktarabilmek için sivil toplum kuruluşları, temsilcileri, ailelerinden bunları ilk elden alıyoruz, toplayabiliyoruz ve sunabiliyoruz. Şimdi, yereldeki özellikle afetten etkilenen 11 ildeki STK'lerimize pozitif ayrımcılık tanınması, bu konularda yerel yönetimler tarafından biraz daha fazla desteklenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Gaziantep Belediyesinden Başkan Vekilimizi dinleyelim, buyurun.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKAN VEKİLİ ZEHRA ÜNAL - Merhabalar Sayın Bakanım, sayın vekillerimiz, değerli hazırun.

Sayın Vekilim, herkes yoruldu gerçekten de biz de burada oturup faaliyetleri çok detaylı anlatamayacağız ama tek şunu ifade etmek istiyoruz: Gerçekten de özellikle, Engelliler Daire Başkanlığımız bizim en baştan beri var, iki dönemdir var. Biz, kendi Daire Başkanlığımızı kurup kendi bütçesiyle çok büyük işler yapmasını öncelikle arzu ettik. Aslında, Engelsiz Yaşam Merkezimiz şu an dünyanın ve Türkiye'nin en büyük engelsiz yaşam merkezi; aylık 1.400 öğrencimiz var, 1.400 kişiye hizmet ediyor. Ayrıca, bir de Buğday Tanesi Ortez-Protez Merkezimiz var. Bu depremden sonra biz, tabii, bunların hepsini hibeyle aldık aslında Sayın Başkanım yani özellikle Engelsiz Yaşam Merkezimizi Kuveyt fonuyla yaptık, Ortez-Protez Merkezimizi de -isminin açıklanmasını istemediği için- uluslararası bir fonla biz yaptık. Burada 11 ilimizin bütün depremzedelerine ücretsiz ortez ve protez yapılıyor. Aslında, bu merkezde şu ana kadar sadece depremzede olan 1.100 vatandaşımızın ortez, protezi yapıldı ama dışarıdan -cüzi bir miktar çünkü çok pahalı bir hizmet bu- 1.460 kişiye de biz ortez, protez yaptık.

Kendi içerisinde hem kurumlara hem Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüze ve STK'lerimize gerçekten kapımız her daim açık. Biz şöyle diyoruz aslında: Zaten Engelli, Sağlık Daire Başkanlığımızın başında da bir engelli olan Yusuf ağabeyimiz var, kendisi ayrıca Sakatlar Konfederasyon Başkanımız; öyle de olunca biraz daha hassasiyetle yaklaşıyoruz bu duruma. Zaten benim de aslında bir engelim var. Biz bu duyarlılıkla aslında çalışıyoruz. Sadece görsel anlamda değil ama her biriniz zaten o evdeki bakımlar, fizik tedavi... Zaten Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin kendi hastanesi ve dış hastanesi de olduğu için orada fizik tedavi doktorlarımızı bütün yaşlılarımıza, yatalak olan yaşlılarımıza fizik tedaviye gönderiyoruz. Evde bakımdı, tıraştı, temizlikti, Belediyenin zaten yapmak zorunda olduğu şeyleri yapıyoruz.

Bununla beraber, en önemli noktalardan biri de aslında Kariyer Merkezimiz. Burada, Kariyer Merkezi'nde engelli adaylarımızı ciddi anlamda aslında geleceğe hazırlıyoruz, EKPS's'de Türkiye derecesi yapan öğrencilerimiz de oldu. Yani elimizden gelen...

Mesela, en büyük sıkıntılardan biri, gitgide de artacak olan alzheimer durumları için İleri Yaş Bakım Merkezimiz var. Mesela, alzheimerlı ailelerimize haftada iki gün evlerinden servislerle alıyoruz, onlar tüm gün alzheimer merkezlerimizde... Yaklaşık 1 tanesi bitti, 1 tanesi de... Bunların hepsi hayırseverlerin hibeleriyle yapıldı. Gaziantep'te sanayi biraz fazla olduğu için, hayırseverlerimiz de çok olduğu için böyle bir avantaja sahip orası. Burada da iki gün alıyoruz, hem aileler biraz dinleniyor hem aileler nefes alıyor; bunlar yapılıyor Sayın Vekilim.

Onun dışında, ileri bakım ve yaşlı merkezi yapıyoruz. Bunu bir Katar fonuyla yapmaya çalışıyoruz, çalışmalarımız da hazır; bu da 80 milyon dolarlık bir yatırım olacak. İleride gitgide yaşanan bir nüfusa sahibiz ve bu konuda bize çok talepler geliyor, bunları yapıyoruz.

Bir tane özel bir projemiz de şu... Örnek olsun diye bunları anlatıyoruz, yoksa zaten bunlar yapılan şeyler.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Biz, bunların hepsini yazılı da alacağız çünkü kayda almamız gerekiyor.

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKAN VEKİLİ ZEHRA ÜNAL - Evet, hepinize aslında birer sunum verdik.

CODA-COBA Okulumuz var Sayın Vekilim. "CODA-COBA" ne demek? Mesela, işitme engelli anne-baba olunca -sağlıklı çocuklar bunlar- çocuklar eğitimde geri kalıyor, bundan dolayı 100 öğrenci kapasiteli bir kreş açtık. Bu kreşe şu an 30 başvuru var, 30 öğrencimiz var ama 100 kapasiteye açık. Veya görme engelli anne-babanın çocukları, bunlar da yetişemiyor; mesela, çocuklarına normal, sağlıklı bir anne-baba gibi yeterli eğitimi veremeyince bunlar ilköğretime biraz zayıf başlayabiliyor. Bunu gördüğümüz için böyle bir "CODA-COBA" diye okulumuz da var. Bu hizmetleri sunuyoruz elimizden geldiği kadar.

Herkese yaptıklarından dolayı gerçekten teşekkür ediyoruz, her şehir kendine göre bir şeyler yapıyor. Ben tek şunu söylemek istiyorum: Mesela, bu projeleri yaparken -herkesin bir gün- o yardım ettiğiniz kişilerin yerinde olabilme ihtimalini düşünerek yapmak lazım, daha duyarlı yapmak lazım; bunu söylemek istiyorum.

Çok teşekkürler, hayırlı günler.

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Başkan, çok teşekkür ediyoruz emekleriniz için.

Değerli arkadaşlar, şimdi, sıra Kilis'te.

Kilis'ten bir Başkanımız var, Hasan Baştürk, buyurun.

KİLİS ENGELLİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI HASAN BAŞTÜRK - Sayın Başkanım, değerli hazırun üyeleri; böyle bir toplantı yaptığınız için hepinize teşekkür ederim.

Bütün başkanlarım gerekli açıklamaları yaptı ancak ben 11 ilin içinde tek vilayete komşu olan Kilis'tenim ve en küçük il olduğum için herhâlde en sona ben kaldım. Yani sorun değil ama...

OTURUM BAŞKANI FATMA ÖNCÜ - Estağfurullah, sırayla herkese söz vermeye çalıştık.

KİLİS ENGELLİLER YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA DERNEĞİ BAŞKANI HASAN BAŞTÜRK - Şunu söyleyeyim: Bu çalışmalarımız yıllardan beridir sürüyor. Ben 67 yaşındayım, on sekiz senelik Dernek Başkanımıyım. Eskiden gördüğümüz cuma günleri camii kenarlarındaki dilenciler kalmadı. Devletimiz var olsun, milletin yanında, her türlü desteği vermektedir; bundan dolayı çok teşekkür ederiz.

Bunun yanında, il Valimiz, Belediye Başkanımız, il müdürlerimiz devamlı yanımızda; hepsine de sonsuz teşekkür ediyorum ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Evet, teşekkür ediyoruz Kilis'e, Engelliler Yardımlaşma ve Dayanışma Derneğine.

AFAD'ı dinleyelim, buyurun.

KAHRAMANMARAŞ AFAD İL MÜDÜRÜ TAYFUN TEMUR - Sayın Bakanım, sayın vekillerim, Büyükşehir Belediye Başkanım, değerli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

AFAD olarak 6 Şubat depremlerini biz Kahramanmaraş ilimizde ve bölgede yaşadığımızda öncelikle geçici barınmayla ilgili çalışmalar yürüttük. Malumunuz, çadır kentler, arkasından konteyner kentler, şu anda da kalıcı konutlarla ilgili çalışmalarımız devam ediyor bölgedeki tüm illerle beraber.

Özellikle konteyner kentlerde engelli vatandaşlarımızla ilgili Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğümüz, sivil toplum kuruluşlarımız, Büyükşehir Belediyemizle beraber çeşitli faaliyetler yürütmeye çalıştık. Biz de toplamda 1.659 engelli vatandaşımızı ilk başta konteyner kentlerde ağırlamaya başladık. Şu anda an itibarıyla 772 engelli bireyimizi konteyner kentlerde ağırlamaya devam ediyoruz. Konteyner kentlerde bu vatandaşlarımız için engelli konteynerleri, rampalar temin etmeye çalıştık. Umut Kent Konteyner Kenti'mizde 70 konteyneri sadece engelli vatandaşlarımıza ayırdık. Yine, ilçelerimizde engelli bireylerimizin barınabilmesi için engelli konteynerlerini koyduk, toplamda 86 konteyner tahsis gerçekleştirildi. Ayrıca, Maraş ilimizde, Down sendromlu çocuklarımızın aileleriyle beraber barınabilmesi için Sütçü İmam Üniversitemizin içerisinde "+1 Sokağı"nı kurduk ve orada vatandaşlarımızı çocuklarımızla beraber ağırlamaya devam ettik. Aynı zamanda, yine Sütçü İmam Üniversitesi içerisinde "Umut Sokağı" adı altında bir konteyner kentimizde kanser hastası vatandaşlarımızı ağırladık; şu anda da kalıcı konutlarına gönderiyoruz. Bu çalışmalar hâlâ devam ediyor.

Bizim için önemli olan kısımlardan biri -bir sivil toplum kuruluşu temsilcimiz, başkanımız söyledi- bu konuda detaylı bir çalışma yapmak istiyoruz AFAD olarak, biz de üst yönetimimize bunlara aktaracağız, yaşadığımız tecrübelerimiz var. Özellikle engelli bireylerin, Down sendromlu bireylerin eğitimi noktasında nasıl eğitim vermeliyiz? Tahliye noktalarını nasıl belirlemeliyiz? Tahliye noktalarındaki gereksinimler... Bunları da yine ilgili sivil toplum kuruluşlarıyla beraber çalışıp üst yönetimimize inşallah arz edeceğiz efendim.

Arz ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Şimdi, tabii, AFAD'a bu konuda apayrı bir misyon yüklememiz gerekiyor. Bununla ilgili il bazlı elbette çalışmalar yapılır ama genel anlamda AFAD'ın afet öncesi ve sonrası çalışmaları çok kıymetli. Afet sonrasında sizin bahsetmiş olduğunuz süreçlerin engelli dostu olması çok ama çok ehemmiyet arz ediyor. İnşallah, biz Komisyon

olarak AFAD'ı Parlamentoda ağırlayıp bunları makro anlamda konuşacağız. Ama sizin bu sahadaki tecrübenizi de yansıtmamız çok değerli. O yüzden biz, AFAD'ın Kahramanmaraş temsilciliğinden, yönetiminden detaylı bir rapor rica ediyoruz, tamam.

KAHRAMANMARAŞ AFAD İL MÜDÜRÜ TAYFUN TEMUR - Anlaşıldı Sayın Bakanım.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Deprem bölgesi adına...

Gerçi AFAD Başkanlığıyla da bu noktada hem temas hem çözüm odaklı bir politika önerisinde paralel olarak çalışacağız.

Evet, tüm iller dinlendi. Bu noktada tüm katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Sizin söyleyeceğiniz bir şey mi var?

Buyurun.

MALATYA 3 ARALIK ENGELSİZ YAŞAM DERNEĞİ TEMSİLCİSİ - Biz afeti yaşarken dediğiniz gibi birçok şeyi tecrübe ettik ve daha sonrasında Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne, yerel yönetimlere yenilenen, yeniden inşa edilen Malatya için engellilerin erişilebilirliği konusunda birçok talebimizi bildirdik. Bunlardan bir tanesi -yine konuşuldu- engelli asansörleri. Engelli asansörlerine bedensel engellilerin ulaşması ciddi anlamda problem. Bu problemi şöyle giderebileceğimizi düşündük: Bir rampa ve rampanın sonunda -rampalarımız zaten mevcut- otomatik açılan kapılar olursa... Biz asansörlere çok da ihtiyaç duymuyoruz fakat rampanın sonunda kendiliğinden açılan bir kapımız olmadığında yeniden bir refakatçiye ihtiyaç duyuyoruz; otomatik açılan bir kapı olsun istiyoruz.

Sizden de şöyle küçük bir -bilmiyorum, değerlendirilir mi, sadece bir fikir- talebimiz var: Biz Gençlik ve Spor Bakanlığının birçok gençlik kampına katıldık bu dönemde; sağ olsunlar, engellilere birçok kere öncelik tanıldılar, üyelerimiz de ciddi anlamda bu konuda memnunar. 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'nde biz isteriz ki yine gençlik kamplarında engelliler ağırlansın ve bürokrasiden ya da yerel yönetimden yetkililerle yan yana gelsinler; hem bugünün farkındalığını bir daha yaşamış oluruz hem de bire bir sizlerle yan yana gelmiş oluruz diye düşünüyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bizim Malatya'daki kampımız bitti herhâlde değil mi?

MALATYA 3 ARALIK ENGELSİZ YAŞAM DERNEĞİ TEMSİLCİSİ - Ufak tefek eksiklikleri var ama misafir ağırlıyor, evet.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Orayı size tahsis ettirmeye çalışalım o zaman 3 Aralık için.

MALATYA 3 ARALIK ENGELSİZ YAŞAM DERNEĞİ TEMSİLCİSİ - Çok isteriz, memnun oluruz.

Arkadaşım, bir şey eklemek istiyor.

BİR TEMSİLCİ - Malatya'daki gençlik kampına maalesef katılamadık, talep ettik ama bir türlü fırsat bize gelmedi.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Niye? Malatya Gençlik ve Spordan temsilci var mı? Niye vermediniz

Malatya kampını?

MALATYA GENÇLİK VE SPOR İL MÜDÜRLÜĞÜ TEMSİLCİSİ - Bir dahakine...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Bir dahakine değil, hemen 3 Aralık'a ayarlayalım, tamam mı?

BİR TEMSİLCİ - Malatya'da maalesef, diğer...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - O kamp en yeni kamplarımızdan biri, bir Malatya ziyaretimizde onun sözünü vermiştik; hamdolsun, tamamlandı. Ben de henüz göremedim ama siz 3 Aralıkta oraya mutlaka gidin, bir ziyarette biz de katılalım oraya inşallah.

BİR TEMSİLCİ - Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Malatya'da, maalesef, Gençlik ve Sporda sıkıntılarımız var. 30 Eylüldeki toplantıda söylemiştim ben...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ozan Bey, bak, bu Malatya'yı da özel olarak takip edelim, tamam.

BİR TEMSİLCİ - EYS'den dolayı eğitmen verilmiyor, Müdür Bey bizi güler yüzle karşılıyor ama bize güler yüzden çok icraat gerekli, devamının gelmesi gerekli.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz de takip edelim, olur mu?

BİR TEMSİLCİ - Tamam, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Önce 3 Aralıkta kampa sizi alalım, en yeni kampımıza; sonrasını da takip edelim.

BİR TEMSİLCİ - Çok teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

BİR TEMSİLCİ - Sayın Bakanım, her ilde engelliler kompleksinin yapılmasını talep ediyoruz. Her engelde engel...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Olması lazım zaten her ilde.

BİR TEMSİLCİ - Biz, Adıyaman'da 8-10 dernekle bir platform oluşturmuşuz, bir engelli kompleksi olsa hepimiz bir arada oluruz. Orada bütün illerden bunu talep ediyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Şimdi, Komisyon üyelerimizden Fatma Başkanım, sizin söyleyeceğiniz bir şey var mı?

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Yok, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Biz teşekkür ediyoruz.

Teşekkür etmek isteyenler buyursunlar.

Yücel Bey'le başlayalım o zaman.

Buyurun Yücel Bey.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Ben de çok teşekkür ediyorum bütün katılımcılara.

İki tane talebim var Başkandan; bir tanesi, şuradaki tırabzanı düzeltirseniz, ki çok basit...

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Başkan burayı yıkıp yeniden yapacaktı.

KAHRAMANMARAŞ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ BAŞKANI FIRAT GÖRGEL - Burası yıkılacak bir ay sonra.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Öyle mi? O zaman yapmaya gerek yok.

Bir de camide oturacak yerler yok yani tabure yok. Evet, bu ikisi bugün tespit ettiğim iki şeydi.

Tekrar çok teşekkür ediyoruz hepinize.

ELİF ESEN (İstanbul) - Ben de öncelikle bu Komisyonda bulunduğum için çok mutluyum. İnsanın hayatının belli kırılım noktaları oluyor, mihenk taşları oluyor; bu Komisyon benim için onlardan biri çünkü çevremde engelli olmayan ama yavaş yavaş yaşılanan, yaşlanmasıyla engelliliği olan ebeveynlerim var. Bir kere, bu farkındalığı içselleştirmek anlamında çok önemliydi benim için.

Öncelikle, Kıymetli Komisyon Başkanımıza teşekkür ediyorum böyle bir yöntem uyguladığı için. Bölgesel ziyaretlerle sizleri dinleme fırsatımız oluyor. Aynı zamanda biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinde de çok yoğun bir şekilde çalışıyoruz; salı, çarşamba, perşembe çalışıyor Meclis genellikle ve çalıştığı günlerde çok farklı kurumları dinliyoruz; sendikaları, sivil toplum kuruluşlarını dinliyoruz, daha doğrusu sizler gibi damdan düşen bireyleri dinliyoruz. Bu çok önemli, yaşadıklarınızı bizlere aktarmanız son derece önemli. Bizlere hem dijitalden hem de görüştüğümüz kişilerden -şimdi, bugün sizlerden de raporlar geldi- ve gözlemlerimizden oluşan raporlar geliyor. O raporlardan oluşturacağımız ayrıca büyük bir rapor olacak ve ben Türkiye'nin engelli politikalarının ve engelli mevzuatının -parantez içinde var olan mevzuatın da- izlenebilir, denetlenebilir ve yaptırımlarla, cezai müeyyidelerle de uygulanabilir, hayata geçirilebilir hâle gelmesinde bu Komisyon çalışmalarının önemli bir katkısının olacağına inanıyorum.

Ben de merakla sonuçlarını bekliyorum ama bugün bizlere vermiş olduğunuz kıymetli deneyimleriniz, yaşam tecrübeleriniz ve bilgileriniz için müteşekkirim.

Çok teşekkür ediyorum hepinize ayrı ayrı. (Alkışlar)

BAŞKAN MEHMET MUHARREM KASAPOĞLU - Ben de Değerli Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum.

Hakikaten, Komisyonumuz ilk günden itibaren çok yoğun bir şekilde özveriyle çalışıyor. İnşallah, bu gayretlerin sonucunu engelli bireylerimizi daha mutlu kılarak, erişilebilirlik standartlarını yükselterek hep birlikte alalım.

Ben Kahramanmaraş'a özellikle teşekkür ediyorum bu güzide ev sahipliği için. Değerli Büyükşehir Belediye Başkanımızın nezdinde tüm Kahramanmaraşlı hemşehrilerimize, bugün bizimle burada olan, 11 ilden büyük bir özveriyle, gayretle burada bulunan kamu kurumlarının temsilcilerine ve özellikle sivil toplum gönüllülerine, engellilik alanına gönül veren, emek veren, hayat veren tüm sivil toplum paydaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Tabii, bu toplantı bugüne ait bir buluşma ama bundan sonra da bu buluşmanın elektriğini voltajı yükselterek devam ettirmemiz lazım çünkü sizlere ihtiyacımız var, Komisyon olarak sizlerin fikrine, sizlerin önerisine, eleştirisine ihtiyacımız var çünkü amacımız, vatandaşımızın bu anlamdaki mutluluğu, erişilebilirliği ve hayat kalitesinin yükseltilmesi. O yüzden, inşallah, bu iletişimi birlikte devam ettireceğiz.

Ben tekrar, burada bulunan herkese gönülden teşekkür ediyorum ve inşallah, Komisyonumuzun bundan sonraki süreçlerinde bu bilgi alışverişini, bu iletişimi, bu gönül bağını devam ettirmek ümidiyle sizleri Allah'a emanet ediyorum.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun. (Alkışlar)

MODERATÖR ASİLHAN YILMAZ - Değerli misafirler, katılımlarıyla bizleri onurlandıran tüm misafirlerimize teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Aynı zamanda, Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Fırat Görgel'in Sayın Bakanımıza çiçek takdimleri olacaktır.

Akabinde ise Kahramanmaraş'ın, Türkiye'den seçilen ilk edebiyat şehri olarak UNESCO'da Yaratıcı Şehirler Ağı'na dâhil edilmesi dolayısıyla, şehrimizin kültürel mirasını, edebiyat kimliğini ve yerel değerlerini yansıtan özel bir hediye çantası olacak; çıkışta değerli arkadaşlarımız sizlere takdim edecekler efendim.

Kapanma Saati: 17.11